1892 HUSZONHATODIK ÉVFOLYAM. 82. SZÁM. BUDAPEST, KEDD, MÁRCZIUS 22.

SZERKESZTŐSÉG:
BUDAPEST VI. SZERECSEN-UTCZA 35
KÉZIRATOKAT NEM KÜLDÜNK VISSZA.
CSAK BÉRMENTES LEVELEKET FOGADUNK EL.

ELŐFIZETÉSI DIJ:
Vidékre postán v. helyben házhoz hordva
Egy évre . . . . 20 frt. | Egy negyedévre . 5 frt.
Egy fél évre . . 10 frt. | Egy hóra . 1 frt 80 kr.
Külföldre: 3 hóra Németországba 6 frt 70 kr. Franczia-, Olasz-, Orosz-, Török-, Görög-, Spanyolországokba, Svájcz-, Románia- és Szerbiába, valamint amaz országokba, melyek a postaszerződéshez tartoznak, negyedévre 9 frt 20 kr.
Egy szám ára 6 kr.

EGYETÉRTÉS

KIADÓHIVATAL:
BUDAPEST, VI. DALSZINHÁZ-UTCZA 1.
HIRDETÉSEKET ÉS NYILTTÉRBE VALÓ KÖZLEMÉNYEKET FELVESZ A KIADÓHIVATAL
PÁRISBAN *függynökségünknél*.
John F. Jones & Cie. 31 biz. Faub. Montmartre.
Frankfurtban a/M.: Daube G. L. és Társa.
Bécsben: Danneberg I., I. Kumpfgasse Nr. 7
Mosse Rudolf Seilerstätte Nr. 2.
Haasenstein és Vogler, I., Wallfischgasse 1.
Oppelik A., Stubenbastei Nr. 2.
Schalek Henrik, I., Wollzeile Nr. 14.
Herndl Alajos, I., Wollzeile Nr. 25.
Dukes Miksa, I., Riemergasse Nr. 12.
és valamennyi hirdetési iroda.

Munkát a felvidéknek.

(J. P. Z.) Napirenden van a felvidék sanyaru helyzetének nyilvános megbeszélése, s miután alkalmunk volt a felvidéket és annak legfélreesőbb völgyeit is tanulmányozni és a nép életét, társadalmi szokásait és gazdasági viszonyait megismerni, a tárgyhoz talán nem illetéktelenül szólhatunk hozzá.

Árvamegye a szó teljes értelmében árva, itt vasut hiányában a még meglevő kis terjedelmü ipar sem képes fejlődni, a mit Trencsénmegyéről állitani nem lehet. Trencsénmegye gazdasági viszonyai két kategóriába sorozhatók. Az egyik felvidéki fogalom szerint kitünő, a másik mindennemü szempontból birálva, a rossznál is csekélyebb.

Ismeretes, hogy a kis Vágvölgy, mely Zsolnától lefelé e megye hosszán és közepén huzódik át, a Vág-viz mindkét oldalán széles termékeny talajt képez, melyen tekintélyes uradalmak a felvidéki viszonyokhoz mért intenziv és mintaszerü gazdaságot üznek, sőt itt a kisebb gazdaságok is virágzanak. Ép igy a Nyitramegyével határos báni járás is eléggé virágzó mezőgazdasággal bir. E mellett ép Trencsénmegyét jellemzi, hogy állami utai kivétel nélkül mintaszerü kitünő karban vannak, sőt a legtöbb megyei utai is. A vasut pedig, mely a Vágvölgy hosszában halad, legujabban a nemzetközi forgalom fővonalává vált, mely mellett az utolsó két évben egy pár nagyszabásu gyári vállalat is keletkezett.

Joggal remélhető, hogy az inség a megye e részében tanyázni nem fog. Evvel szemben azonban kétségtelen igaz, hogy a trencséni Vágvölgytől jobbra és balra mélyen elterülő hegyes és erdős vidék, tehát a Vág számos mellék völgyeiben szétszórt községek lakói között — termőföld hiányában s sok helyt kiirtott erdőterületeken a humus hiányában — az év minden szakában a nyomor s az inség elpalástolhatlan jeleit észlelhetjük.

E szegény hegyi lakosság nyomorát csak megközelitőleg sem lehet ecsetelni. Nem puhatolható ki, hogy mivel táplálkozik ez a nép, mert burgonya- és zabkenyérrel csak a jobb módu él. Az inség és nyomor, melyben e hegyi lakók szenvednek, arczukon és termetükön tükröződik vissza és mégis mostoha szülőföldjét bálványozásig szereti.

Nem lévén községe határában munka és kereset, megy, vándorol, munkát keres s keserves szerzeményét pár ezüsthatost haza hozza, vagy beküldi nyomorgó családjának. Aztán megint utra kel, melyről sokan többé vissza sem térnek.

Ebben rejlik Trencsénmegye nyomora, ezt minden áron enyhiteni, a tömeges kivándorlást megakadályozni — az állam egyik fontos kötelességének kellene, hogy elismerje. Be kell látnia valahára a mérvadó köröknek, hogy e szerény engedelmes, a végtelenségig türni és nélkülözni tudó, ipari munkákra rendkivül alkalmas, tehát a szó szoros értelmében kulturképes népben nagy nemzeti kincset birunk.

Ennek állandó kereseti forrást kell nyujtani — és nem fog vándorbothoz nyulni.

Az államsegélyezésnek főczélja az legyen, hogy ipart és pedig a nép hajlamának a vidék viszonyának megfelelő háziipari foglalkozást teremtsen.

Ha Árva- és Trencsénmegyékben jövedelmező háziiparágakat kivánunk meghonositani, a kérdés az, hogy először mely iparágak legyenek azok, másodszor, ki legyen a kezdeményező és mely eszközökkel?

Helyszinén szerzett tapasztalatok nyomán ugy vagyunk meggyőződve, hogy első sorban a lenmüvelés és annak rostokká való ipari készitése; másodszor a cseh és szász érczhegységben divó faáruk és fajátékszerek készitésének meghonositása kiválóan alkalmas volna.

A lentermelés és a lenrost kikészitése a felvidék gazdasági viszonyaira jótékony hatást gyakorolna. Lent szórványosan most is termelnek, de oly kezdetlegesen, hogy hasznot nem hozó, mert alkalmatlan időben vetik és nyürik, rosszul áztatják, kemenczében száritják, sulyokkal törik s ilyetén a tilolás előtt tönkre nyuzzák a rostokat, kóczos lent kapnak, melyet háziszükségletükre alig használhatnak.

Az áruforgalmi statisztikából ismerjük, hogy nyers lenrostot még annyit sem termelünk, a mennyire kezdetleges szövő háziiparunknak szüksége van. De ha felesleges lenrosttal birnánk, azt közel Ausztriában biztosan és jutányosan értékesithetnők.

Trencsénmegye éghajlati és talajviszonyai kiválóan alkalmasak a lenmüvelésre. Ezelőtt nyolcz évvel az akkor rövid időn át fennállt felvidéki háziipar-egylet tett is kisérleteket e megyében, hozatott Rigából lenmagot, azt a nép között kiosztotta, de sajnos, nem gondoskodott a lenrost megfelelő kidolgozásáról. Tervbe volt véve egy len-kikészitő műhely felállitása, de az egylet anyagi körülményei ennek létesitését lehetetlenné tették.

Ezt az elejtett fonalat ma fel kellene venni és egy szakavatott vándortanitó volna e vidékre küldendő. Kötelessége lenne a lenmüvelés okszerü mezőgazdasági részét a néppel megismertetni és a rostok kikészitése végett az egyedül helyes belga módszert tanitani. Ezzel karöltve egy lenkikészitő-intézet és főleg lenbeváltó intézmény volna létesitendő, hogy a termelő a nyers lent, a mennyiben azt otthon nem volna képes jól kikésziteni, azt itt olcsón eszközölhesse és a beváltóknál azonnal értékesithesse.

Mindez sok kiadásba nem kerül, az állam hathatós támogatásával társadalmi uton volna létesithető. A faáru- és fajátékszer-háziipar meghonositása Trencsén- és Árvamegye sanyaru helyzetü hegyi lakóira idővel áldásthozóvá válna. E czélra van még elég és alkalmas fája. Az ország más vidékein e téren tett kisérletek eredményre nem vezettek, mert mindenütt tanmühelyi oktatással kezdték meg e fontos háziiparág létesitését, melynél a munka-megosztás elve a legkiválóbban érvényesül. Itt is tévesztett volna e czélból tanmühelyt felállitani, mert a munkásoknak a tanmühelyben való kiképeztése csak ott indokolt, a hol már meglevő háziipar vagy kézmüiparág továbbfejlesztéséről van szó.

Tapasztalatból tudjuk, hogy ily tanmühelyeket még áldozatok árán sem lehet benépesiteni, és a kevés kiképzett munkaerőt vállalatok, illetőleg vállalkozók hiányában elhelyezni nem lehet, ép igy a dolog természetében fekszik az is, hogy az ily tanmühelyekből kikerült árucziklkek, ha még oly gonddal és elővigyázattal készitettek, — igazi kereskedelmi czikket nem képeznek.

Az értelmiséget lehet iskoláztatás utján fejleszteni, a gyakorlottságot nem; de mivel erre első sorban és gyorsan van szükség, hathatós eszközökkel kell azt meghonositani. Erre nézve a telepités a legalkalmasabb. A háziparüzésre alkalmas vidékekre külföldi munkáscsaládokat szerszámjaikkal együtt kell betelepiteni. Egy pár év alatt a vidék lakossága eltanulja az illetők mesterségét, mit a telepitésnél feltételül ki kell kötni, és meg volna vetve az alapja több uj ipari foglalkozásnak.

Azt, a mit az állam e téren saját alkalmas birtokain tehet, hasonlólag megtehetik a nagybirtokosok, sőt kisebb terjedelemben is a községek saját birtokaikon. Vállalkozó, ki az ilyen betelepitett iparosokat foglalkoztatná, a mennyiben tőlük azonnal versenyképes czikket vehet át, találkozik elég kereskedőink között, csak legyen kitől mit venni.

Ez uton a cseh és szász érczhegységben divó és nagyban virágzó és különböző háziiparágakat lehetne meghonositani.

Nem áll semmi utjában, hogy például Trencsénmegyében az állami vagy a vallás-alapitványi birtokon legalább kisérlet tétessék, ép igy más felvidéki megyékben is.

Az iparban előrehaladt más országokban az iparfejlesztés és iparoktatásra milliókat áldoznak évente. Nálunk, hol az iparfejlesztés kérdésének megoldása nemzeti létkérdés, évente csak egy-két százezer forint jut, pedig hazai iparunk fejlesztésének munkáját nagyszabásuvá tenni semmivel sem csekélyebb fontosságu, mint közlekedési viszonyaink fejlesztése, melyre öntudatosan és erélyesen áldozunk.

Adja meg a törvényhozás a mezőgazdaság fejlesztésre a milliókat, de ne tagadjon meg hazai iparunk megteremtésétől csak öt éven át évi egy milliót.

Ez elől kitérni annyit tesz, mint a nemzeti vagyon gyarapitásának utját állni.

Budapest, márczius 21.

A válaszfelirati vita végéhez közeledvén s a szavazás küszöbön állván, az *orsz. függetlenségi és 48-as párt elnöke* ezennel tisztelettel kéri képviselői és elvtársait, hogy haladék nélkül megjelenni méltóztassanak.

A képviselőház igazságügyi bizottságának tegnapi ülése végén — melyről mai esti lapunkban már megemlékeztünk — a bizottság tagjai barátságos eszmecserére még rövid ideig együttmaradtak. *Polónyi* Géza azt a kérdést intézte *Szilágyi* Dezső igazságügyi miniszterhez: milyen sorrendben szándékozik a többi igazságügyi javaslatot a ház elé terjeszteni? A miniszter a legnagyobb előzékenységgel adta meg az óhajtott felvilágositást, mely szerint a már benyujtott javaslatokat követik: az intő eljárásról, a végrehajtási törvény reviziójáról, a hagyatéki eljárásról, valamint a *bünvádi eljárásról* szóló törvényjavaslatok. A benyujtandó javaslatok között bizonyára a legfontosabb és a jogászkörök által a leghőbben óhajtott a bünvádi eljárás, melyet — a miniszter véleménye szerint — a ház az őszszel már alkalmasint tárgyalás alá is vehet.

ORSZÁGGYÜLÉS.

A képviselőház ülése márcz. 21-én.

I.

A képviselőház mai ülésének azon a mozzanatán kivül, hogy az elnök hir nélkül otthagyta az emelvényt, *Wekerle* Sándor pénzügyminiszter és *Apponyi* Albert gróf heves összecsapása volt a legérdekesebb mozzanat. A pénzügyminiszter és a nemzeti párt vezére még nem igen álltak egymással szemben a porondon és e körülmény a vitának meglehetősen uj szinezetet adott. A pénzügyminiszter rendkivül választékos formában, de sulyos vádakat hangoztatott Apponyival s a nemzeti párttal szemben. Szenvedélyes hangon magyarázta a függetlenségi párt és a nemzeti párt felirati javaslata közt az ő szempontjából tapasztalható különbséget, és itt a függetlenségi és 48-as párt javaslatát emelte ki, mint a mely az intézményekre vonatkozik, a személyes vonatkozások gondos kikerülésével, mig a nemzeti párt javaslata nem igy tesz. Nagy riadalmat okozott a baloldalon a miniszternek az a megjegyzése, hogy a politikai fenhéjázásnak arra a magaslatára, a melyen Apponyi áll, nehéz volna fölemelkedni; de a nemzeti párt vezére leszállni is képes, csakhogy a bársonyszékbe juthasson. Perczekig tartó lázas éljenzés meg taps fogadta jobboldalon a miniszter beszédének legvégső passzusát, mely oda konkludál, hogy a küzdésnek olyan módszere mellett, a milyent Apponyiék követnek, épen az az ideál, a melynek nevében dolgoznak: a magyar nemzeti kultura kap legérzékenyebb sebet. A szenvedélyes hangnemnek ily finom szatirával történt körülirását az első perczben nem értette meg a ház, de a következő pillanatban a miniszter czélzása nyilvánvalóvá lett s a kormánypárt tüntető tetszés-zajába hangos méltatlankodás zaja vegyült a baloldalról. *Apponyi* Albert csak röviden válaszolt a miniszter támadásaira. Még a pénzügyminiszter s végül személyes kérdésben *Horváth* Gyula szólt szintén röviden. A vitát holnap folytatják. Esti lapunk idevágó közleményének kiegészitéseül a mai ülésről a következő tudósitást adjuk:

II.

Elnök: Bánffy Dezső báró; *jegyzők:* Josipovich Géza, Schober Ernő, Szederkényi Nándor.

A mult ülés jegyzőkönyvét hitelesitik.

Elnök: Sajnálattal mutatom be a kis-kőrösi járás főszolgabirójának hivatalos táviratát, mely szerint Eötvös Géza országgyülési képviselő e hó 20-án meghalt. A t. ház, sajnálattal veszi tudomásul. (Helyeslés.) — Bemutatom Árvamegye közönségének feliratát, melyben a betegápolási költségek fedezéséről szóló 1875. évi III-dik törvényczikk némely szakaszainak módositását kéri. Továbbá bemutatom Ungvármegye közönségének felterjesztését, a melyben a véderőről szóló 1889. VI. törvényczikk végrehajtása tárgyában kiadott honvédelmi miniszteri utasitás 94. §-ának módositását kéri. Tárgyalás és jelentéstétel végett kiadatnak a ház kérvényi bizottságának. Az elnökségnek több előterjesztése nincs.

Széll Ákos: T. ház! Az állandó igazoló bizottság nevében tisztelettel jelentem, hogy a bizottság *Rukavina* József, a horvát-szlavon-dalmát országgyülés által az országgyülésbe küldött országgyülési képviselő megbizólevelét vizsgálat alá vevén, miután a megbizólevél a törvényes kellékekkel bir, s miután a horvát képviselők választása ellen beadható kérvényekről a házszabályok nem intézkednek, de különben is nevezett képviselő nem az általános választások alkalmával nyerte megbizatását, őt a bizottság véglegesen igazolta. Jelentem továbbá a t. háznak, hogy *Tisza* István, Barsmegye ujbányai kerületében folyó év e hó 17-én megválasztott képviselő megbizólevelét a bizottság vizsgálat alá vette, s tekintettel arra, hogy nevezett képviselő választási jegyzőkönyve a törvény rendeleteinek ugy alakilag, mint tartalmilag megfelel, őt a kérvényezésre kiszabott 30 napi határidő fentartása mellett igazolta.

Elnök: T. ház: Az állandó igazoló bizottság ezen jelentése szerint Rukavina József horvát-szlavonországi képviselő végleg igazoltatván, valamint Tisza István Barsmegye ujbányai választókerületben megválasztott képviselő a szokásos harmincz nap fentartásával hasonlag igazoltatván, az előbbit végleg, az utóbbit ezen harmincz nap fentartásával, igazoltnak jelentem ki. Egyidejüleg Tisza István képviselő ur a VIII-ik, Rukavina József képviselő ur a IV-ik osztályba osztatik be.

Következik a napirend, még pedig a **felirati javaslat** folytatólagos tárgyalása. (Halljuk! Halljuk!)

Kapotsffy Jenő, az első szónok, igy kezdi beszédét:

Midőn a vita ezen előrehaladt stádiumában felszólalok, ezzel, véleményem szerint, pártállásomból folyó elodázhatlan kötelességet teljesitek, mert azt hiszem, hogy nekünk, kik ez oldalt foglaljuk el, nem lehet eleget tiltakoznunk azon magyarázat ellen, melyet Tisza Kálmán képviselő ur az 1867-iki kiegyezés közjogi értelmezéseül adott, mely nézetem szerint lényeges rést ütne integritásán. A képviselő ur arra hivatkozott és helyesen hivatkozott a többek közt, hogy a magyar nemzetnek azon megbecsülhetlen tulajdonsága van, hogy nyugalmát, békéjét csak akkor engedi megzavartatni, ha valóban megtörténik, vagy elhitetik vele, miszerint nem adatik meg a nemzetnek az, a mihez joga van. Ebből egyszerü okoskodással nem következik más, mint az, hogy azok zavarják meg a nemzet nyugalmát és békéjét, a kik ellenségeinkkel elhitetik, hogy az 1867-iki kiegyezés oly értelmezése mellett, mint a minő annak Tisza Kálmán képviselő ur által adatott, az általunk alkotott 67-iki törvényeken közjogunk integritásán rést lehet ütni. (Igaz! Ugy van! a szélső baloldalon.)

Ebből folyólag, t. ház, ámbár, a mint különösen a lezajlott választásoknál sajnosan tapasztaltuk, a nemzetben a politikai érzület és közszellem lényegesen hanyatlóban van, mégis reményem, hogy azon másik megbecsülhetlen tulajdonsága is meg fogna nyilatkozni a nemzetnek az ellenállásban akkor, ha azt tapasztalná, hogy azon közjogi töredékekből is, melyek az 1867-iki kiegyezésben még fentartattak, most kiforgatni akarják. (Igaz! Ugy van! a szélső baloldalon.)

Én, t. ház, nem tartom elégnek azt, ha mi az 1867-iki kiegyezési törvény közjogi magyarázatánál példákkal s illusztrácziókkal állunk elő, vajjon mikép lehetne ezt megvalósitani, nem tartom megengedhetőnek azt, hogy egyenes felelet helyett holmi nemzetközi viszonylatokba hozzuk az 1867-ik évi törvény azon részeit, melyek tisztán közjogi természetüek és jellegüek. Én épen a 67-iki kiegyezési törvény érdekében szükségesnek tartom azt, hogy a legilletékesebb részről világosan kijelentessék, hogy annak megváltoztatásához más, mint a törvényhozás által hozott törvény és a király által való szentesités nem szükséges. (Helyeslés a szélső baloldalon.) És itt kiterjeszkedem még arra is, hogy én a miniszterelnök ur diszkrecziózusan hirdetik, de az ott talált görög müveket lefordították. E fordításokból ösmerte meg azokat Európa.

Az alexandriai könyvtár egy részét Julius Caesár katonái, másik részét a keresztesek hadai pusztitották el.

Nem a keresztes hadak taposta uton jött a czivilizáczió és tudomány Európába, de az arabok hozták Spanyolországon át, ők voltak a czivilizáczió uttörői.

Nagyon sok tárgy van, mely reájok és az ő kulturális működésükre ne emlékeztetne. E lap is melyre most a betüket vetem, szintén az ő hagyatékuk. Legrégibb papirosra vetett irás, azaz 1009-ből való arab kézirat, melyet az Escurial könyvtárában őriznek. 1009-ben Európa-szerte még pergamentre irtak a középkor iró deákjai és mert drága volt, a régi görög és római kéziratokat vakarták ki, hogy aztán saját czéljaikra használják föl. Mennyi remekmü pusztulhatott igy el!

B—y O.

Dinamit és puskapor.

III. Napoleon lebontatta Páris szük és tekervényes utczáit, hol a forradalomban az utczai harczokat vivták. Fölszedette a kövezetet, aszfalttal, faburkolattal pótolta. Igy nem lehet barikádokat emelni. Mikor pedig uj fegyvereket találtak ki és vontcsövü ágyukat, szentül hitték, hogy nem lesz többé zendülés, forradalom. Ezek az ágyuk és fegyverek elsőprik a lázadókat.

Hanem itt is teljesült Hugo Viktor mondása: egy csomó milliót költenek ágyukra, melyek golyója előtt semmiféle hajó meg nem állhat; aztán még több milliót költenek olyan páncélos hajókra, melyeket semmiféle ágyu át nem járhat. Föltalálták a dinamitot és a többi robbanó szereket. Azokkal nagyon jól lehet müködni a vontcsövü ágyuk és ismétlő puskák daczára. Ezekhez fölkelő csapatok sem kellenek, csak titkos összeesküvők, féniek, nihilisták, anarkhisták. Az elégületlenség, a bosszu most már igy harczol. Rombol, kegyetlenkedik, öldös. A czár birodalmában, a franczia köztársaságban a dinamit egyformán rettegett.

Schwarz Berthold puskaporának most már vége. Ki kezd ma már puskaporral valamit? Még azt is eltagadják, hogy Schwarz Berthold valaha élt volna s hogy ez a hires találmány a németek dicsősége volna. Nem olyan uj dolog a puskapor meg az ágyu, mint hiresztelik. A mi iskolai könyveinkben azonban még mindig tanitják, hogy német találmány.

Az a Schwarz Berthold a németeknek valóságos misztikus alakjok, pedig nem a Niebelungok idejéből való, hanem olyan időből, midőn már más nemzetek történetének szereplői élő lények és nem fantome-ok. A németek azért vitatják, hogy föltalálta a világ számára a puskaport. Mikor találta föl, hol találta föl, mikor élt? Csak a németek tudnak rá válaszolni, meg a magyar gyerekek iskolás könyvei. Pedig bizonyos, hogy soha sem találta föl a puskaport.

A németek maguk sincsenek tisztában vele, hogy a XIII-ik vagy a XIV-ik század folyamában élt-e Konstantin Anklitzen, kit Schwarz Bertholdnak tartanak. Némelyek azt irták, hogy Mainzban, mások, hogy Nürnbergben, ismét mások, hogy Goszlárban vagy Kölnben élt; 1853-ban pedig breisgaui Freiburgban emléket állitottak neki.

Ilyen biztos alapu történelmi igazságokra tanitják sovinizmusból a magyar gyermekeket; holott igaz, hamisitatlan adatok alapján mindenki, még a legelfogultabb ember is tudhatja, ha akarja, hogy a lőpor feltalálója ismeretlen személy és hogy használni az *araboktól* tanulták az európaiak.

A lőpor feltalálása — bizvást kimondhatjuk — nem tudományos kutatások eredménye.

Az emberek mióta a tüzet ismerték, mindig fölhasználták arra, hogy vele az ellenségnek kárt tegyenek. Thukidides a Platea ostromának leirásánál, Aeneas, a taktikus Vegetius stb. mind fölemlitik, hogy ostromlók és ostromlottak időszámitásunkat több századdal megelőzőtt korban hajitottak már egymásra gyujtó anyagot, tehát nincs okunk abban sem kételkedni, hogy Nagy Sándor is használta.

Mondtuk, hogy a lőpor feltalálása nem tudományos kutatások eredménye. E véleményen volt Favé is, ki «Etude sur le passé et l'avenir de l'artillerie» czimü munkájában erről a következőket mondja: «A salétromot a kinaiak régen ismerték és 969-ben véletlenül jöttek reá, hogy porrá törve, kénnel és szénnel szétdörzsölve, különös tünetek között ég el; látták, hogy lángja messze előre csap ki, ha papiroscsőben gyujtják meg s hogy a cső a lánggal ellenkező irányban mozog; ezzel föl volt találva a salétromos keverékeknek az a tulajdonsága, mely alapja a rakétáknak és lőpornak, t. i. hogy égése mozgást tud eredményezni. A lőporral töltött papiroscsövet a nyilvesszőre kötötték — s e nyilakat tüzes nyilaknak nevezték.»

A kinaiak pirotechnikai ismereteit Kien-Sun szerint a tatárok a XI-ik században, az arabok pedig már a VIII-dik században tanulták el. (Lásd Renaud «Relation des voyages que les arabes, et les Persans faisaient dans l'Inde et la Chine» és «L'art militaire chez les Arabes au moyenage.» Ez utóbbi munkában Renaud azt mondja, hogy az arabok a X-ik században olyan eredeti katonai müveket irtak, melyek a kinaiak VIII—IX-ik századbeli pirotechnikai tudományának ismeretét föltételezik.

Az arabok tehát keleti népektől tanulták a gyujtóanyagoknak hadiczélokra való alkalmazását. A gyujtóanyagot különféle gépekkel hajitották, de ugy látszik, eleinte csak olyan anyaggal dolgoztak, melynek nem volt robbanó ereje. Joinville, a franczia leghirnevesebb régi történetirója, ki a IX. Lajos által vezetett keresztes háborukban magaállitotta 700 ember élén résztvett, ezt az anyagot repülő tüzes sárkányhoz hasonlitja és azt irja, hogy Szent Lajos földre borult, mikor meglátta és sirva kérte Jézust, őrizné meg népét a veszélytől. Ijedelme különben oknélkül való volt szörnyen, mert szárazföldi csatákban az a görögtüznek nevezett anyag senkinek sem ártott.

Sokan azt hitték, hogy Bacon Roger a XIII-ik század e kiváló tudósa találta föl a puskaport. Ezt pedig azért hitték, mert ő a lőporhoz hasonló olyan anyag készitésmódját ismertette, mely a vizben is égett. Ez ugy, mint a több receptet is, melyeket közzé tett, arabs provenienczjáuak és Marcus Graecus 1230-ban megjelent «Liber ignium ad comburandos hostes» czimü könyvéből van kiirva. Az értékes kéziratot az oxfordi egyetem levéltárában őrzik.

A lőpor akkori készitésmódja, mely hasonlit a maihoz, következő: hat rész salétrom, egy rész kén és két rész szén. Casiri és Viardot régebbi müveikben a kinaiaknak, Reinaud az araboknak tulajdonitja az olyan por föltalálását, melynek kifejlett gázai mozgást eredményeznek.

A Condé által forditott arab kéziratokból olvashatjuk, hogy egy bizonyos Jakub emir, midőn Mahedra városát ostromolta 1205-ben, különféle hadigépeket és menydörgést használt a falak lerontására és hogy ezek a gépek óriási köveket és vasgolyókat szórtak a városba. Ebből határozottan látjuk, hogy az arabok a XIII-dik század elején használtak már ágyukat.

Nem kisebb bizonyitó ereje van Ibn Khaldun Abderraman XIV-ik századbeli berber történetiró eme szavainak «Abu Juzuf marokkói szultán a hedsra 672-ik esztendejében (1273) Sidsilmeza városát ostromolta, falai ellen következő gépeket és szerszámokat használt: medsanikokat (hajitó gépek), kőolajos arradákat és hendamokat (szintén hajitó-gépek), melyek vasdarabokkal kevert kavicsot hajitottak, a hajitást a hendam kamarájában meggyujtott barud (salétromos por-barud tulajdonképen salétromot jelent, de ma a lőport is igy nevezik) okozza.»

A Condé által forditott arabs kéziratok egyike ezt mondja, hogy az arabok Algezirás várának Alfons kasztiliai király ellen való védelme alkalmával 1342-ben ágyukat használtak. Alfons krónikása a következőket mondja: «A mórok sok mennykövet vetettek a hadseregre, e kövek óriás almanagyságu vasgolyók voltak, melyeket olyan meszszire löktek, hogy gyakran a hadsereg mögé estek.» Ebben az ostromban részt vett két angol gróf: Derby és Salisbury. Valószinü, hogy ők ösmerték meg az angolokat e fontos találmánnyal.

1323-ban az arabok Baza várát védelmezve, ágyukból löttek a granadai király seregére. Ez történeti tény.

A történetirók nagyobb része azt állitja, hogy az európaiak 1346-ban Crecynél használtak először ágyukat: az 1299-ből való Guido Cavalcantinak tulajdonitott következő olasz dal:

«Guarda ben, dico guarda ben
Ti guarda, non aver vista tarda
Cha pietra di *bombarda* arme vel poco»

azt látszik bizonyitani, hogy Olaszországban az ágyu már a XIII. században is ismeretes volt — ha a bombarda elnevezés alatt akkor is azt értették, a mit ma jelent. Ők is a mórok által ismerkedtek meg vele ily korán.

A florenczi köztársaság egy eredetiben ma is létező kézirat szerint, 1328-ban ágyuk és golyók öntését rendeli el.

A párisi állami levéltárban van egy elismervény 1338-ból, melyben bizonyos Boulvigne nevü ember lőpor készitésére kapott fél font kén és egy font salétrom átvételét nyugtázza.

Reinaud egy a tizenharmadik század végéről kelt arab kéziratot ismertet, mely a hajitó-gépek és a robbanó-por készitésére nézve ilyen utasitásokat ad: «Tiz drachma salétrom, két drachma szén, fél drachma kén apróra törendő és evvel a madfaa egy harmada megtöltendő — többet nem kell bele tenni, mert különben a madfaa szétpattanna; a madfaat fából kell késziteni, a port erősen le kell verni és erre kell a bondokot (golyót) tenni. A port a gyujtólyukon keresztül kell meggyujtani. Hiba lenne, ha a madfaa mélysége nagyobb lenne, mint a szájának átmérője.»

Paravey kinai könyvekben olvasta, hogy ezek Krisztus előtt 618-ban ágyukat használtak.

Sir George Stanton «Embassyto China» könyvében olvashatjuk, hogy a K. e. 200 évvel befejezett kinai falon a lőréseknél olyan készülékeket lehet látni, melyek az ágyuk visszaugrásának megakadályozására szolgálnak és hogy ezek a lőrések olyanok, mint a milyenek Európában csak tüzelőfegyverek fölhasználása óta kerültek használatba.

Mindezekből tehát meggyőződhetünk, hogy a mithikus Schwarz Bertholdot bizvást kihagyhatjuk történelmi tankönyveinkből, mert nem e középkori barát találta föl a puskaport, hogy a lőpor föltalálása nem tudományos kutatások eredménye s hogy biztosan nem tudhatjuk, kinek van a föltalálásban legtöbb érdeme; végül: hogy a lőport használni mi az araboktól tanultuk, mint sok mást az ipar, khémia stb. terén. Hiszen nem szorul bizonyitásra az sem, hogy évszázadokon keresztül az arabok voltak mestereink s hogy nekik köszönhetjük a görögök klasszikus korának ösmeretét, kik az alexandriai könyvtárt nem égették föl, mint azt sokan tévesen hiszik vagy tendenciózusan hirdetik, de az ott talált görög müveket lefordították. E fordításokból ösmerte meg azokat Európa.

Az alexandriai könyvtár egy részét Julius Caesár katonái, másik részét a keresztesek hadai pusztitották el.

Nem a keresztes hadak taposta uton jött a czivilizáczió és tudomány Európába, de az arabok hozták Spanyolországon át, ők voltak a czivilizáczió uttörői.

Nagyon sok tárgy van, mely reájok és az ő kulturális működésükre ne emlékeztetne. E lap is melyre most a betüket vetem, szintén az ő hagyatékuk. Legrégibb papirosra vetett irás, azaz 1009-ből való arab kézirat, melyet az Escurial könyvtárában őriznek. 1009-ben Európa-szerte még pergamentre irtak a középkor iró deákjai és mert drága volt, a régi görög és római kéziratokat vakarták ki, hogy aztán saját czéljaikra használják föl. Mennyi remekmü pusztulhatott igy el!

B—y O.

URITH.

50

Irta: **Baring Gould M. A.**

Sőt azt is rebesgették, hogy a család eredetileg a nemes Cuteliffektől származik, annak a családnak egyik leszármazottja települt meg a láp vidéken, melynek nevét, a Cudlip-nevet felvette, de hát ezt persze bebizonyitani nem igen lehetne. . . .

Anthony megállott a régi ősi lak ajtajában. Bekopogtatott, de nem kapott feleletet; senki sem jött elibe kinyitni az ajtót. Anthony tudta, vagyis inkább gyanitá az okot; mert ki hallott olyasmit, a miből azt következtethette, hogy Mr. Cudlip épen legkisebb gyermekét altatja; hallotta a gyermek éneklő hangját, melylyel esti imáját el szokta mondani.

«Őrző angyalkáim
Áldjátok meg ágyam a melybe lefekszem,
Álljátok körül fekhelyemet négyen,
Kettő hallgassa meg, mikor imádkozom
És kettő őrködjék lelkem felett.»

Cudlip bérlő alkalmasint nem lehetett otthon. Különben szivélyes fogadtatással felelt volna Anthony kopogtatására.

Anthony nem ismételte a kopogtatást. Ha a házi ur távol van, ugy sem lenne keresete a házban; nőkkel beszélgetni semmi kedvet sem érzett. . . .

tinkczióját sem fogadom el, a ki beszédében, bár más értelmezéssel, mégis három faktorról beszélt, mert a mi alaptörvényeink szerint Magyarország képviselőháza és főrendiháza együtt egy faktor, a másik a korona.

Nem vagyok barátja az akadémikus fejtegetéseknek, de annyira világosaknak s annyira preczizeknek tartom, ugy a pragmatika szankcziót, mint az 1848-iki alaptörvényeket s a 67-iki kiegyezési törvény lényegét, hogy azokat félremagyarázni, azokba olyanokat belemagyarázni nem lehet, a mik közjogunk integritását sértik és ha valaki a három faktor theoriáját hallgatag is elismerné, ez magában foglalná egyuttal az abdikálást arról, hogy Magyarországnak mint független államnak, mindazon tényezőkhöz és szervezethez feltétlen közjoga van, mint más független és szabad államnak. S azután azok a jó hazafiak, a kik a 67-iki kiegyezést megalkották, — nem vitatom azt, kényszerhelyzetből vagy óvatosságból-e, — de mindenesetre — elmentek az engedékenység azon határáig, melyen tul menni a közjogi integritás feladása lett volna. S én azon meggyőződésben vagyok t. ház, hogy épen a 67-iki kiegyezés ama védőinek kellene mindig, minden kinálkozó alkalommal hangsulyozni azt, hogy e törvénybe közjogi értelemben olyat belemagyarázni nem lehet, a mi abban nincs s ismét azt hiszem, bár nem szeretek rémképekkel foglalkozni, meggyőződésemet fejezem ki akkor, mikor azt mondom, hogy sok esetben 1867. óta is a magyar történelem tanusága szerint, a melyre annyira szeretnek hivatkozni, mindig megvoltak azok az irányzatok, melyek csak a kinálkozó alkalomra vártak, hogy a magyar közjogon rést üttessék s ha talán azon irányzatok ma szárnyaszegetten vannak s azok ma kevesebb hatalommal birnak is, senki sem állhat jót a jövőért és annál nagyobb lesz a veszedelem, mentől inkább ki tudják mutatni ellenünk azt, hogy saját törvénykönyvünkkel, saját közjogi integritásunkon is rést ütni lehet.

A szónok ezután részletesen foglalkozik a kormánypárt szónokainak érveivel, a miket a felirati bizottság javaslata és a kiegyezés változhatatlansága mellett fölhoztak. Később áttér az országgyülés feloszlatására s erről a következőket mondja: Sohasem vonta ez az oldal kétségbe, hogy ő felségének meg van adva a jog az országgyülés feloszlatására. De bizonyára nem hiszi önök közül sem senki, a mint mi sem hisszük, hogy ez a törvényes intézkedés azért lett volna törvénykönyvünkbe letéve, hogy azt bármely kormány manőverre és taktikára használhassa fel. (Ugy van! Ugy van! a szélső baloldalon.)

Tények, a melyeket elő fogok adni, világosan bizonyitják, hogy a feloszlatás nem volt egyéb, mint a nemzet megrohanása a czélból, hogy az ellenzék mentől jobban meggyöngittessék és ha lehet megsemmisittessék. (Ugy van! Ugy van! a szélső baloldalon.) Alapos érveket hoz fel most a szónok állitása mellett s részletesen kifejti a kormányelnök egész taktikáját.

Mielőtt felszólalásomat befejezném — igy folytatja később beszédét — még egy fontos kérdésben kivánok nyilatkozni, előre bocsátva, hogy a mit mondok, csak egyéni véleményem. A felirat azt hangsulyozza, hogy az állam és egyház közötti jóviszony fentartandó. És mégis én, ugy a választások alatt, mint azok után, a kormányhoz közel álló sajtóban sokat olvastam arról, hogy Magyarországon megmozdult a jezsuitismus, a fekete csuha és a dolgot jó formán ugy állitják oda, mintha az a befolyás az ellenzék megerősitésére szolgált volna. Nehogy félreértessem, megjegyzem, hogy én a papsággal, mint ilyennel semmiféle viszonyban nem állok; én teljesen független vagyok. De én részemről azt a vádat, mig egyrészről méltánytalannak és igazságtalannak, másrészről veszélyesnek is tartom. Én sokkal jobb szerettem volna, ha a többség felirati javaslatában rámutatott volna azon eszközökre, melyekkel az itt kétségtelenül némileg megzavart választási békét helyre lehetne állitani, minthogy ilyen vádakat hangoztat, a mikor Magyarországon mindenki jól tudja, hogy nálunk a jezsuita tendencziákkal való vádolás majdnem egyenértékü a hazafiatlanság vádjával. (Ugy van! a szélső baloldalon.)

Ennek illusztrálásául emlitem, hogy tudják önök és tudjuk mi is, hogy a katholikus klérus mindig jelentékeny tényező volt abban, hogy az önök politikája érvényesülhessen. Ezért igen furcsának találom én azt, hogy akkor, midőn egy rendelet folytán, a melynek jogosságát vagy jogosulatlanságát jelenleg nem vitatom, némi elégületlenség származik az alsó klérusban és az ennek ugy ad kifejezést, hogy azt az ellenzéki irányzatot támogatja, mely a lelkiismereti és teljes vallásszabadságot akarja meghonositani, ugy állitják fel a kérdést, mintha ez az ellenzéknek létjogosultsága tekintetében, mint egy némileg homályos pont szerepel. Én nem akarok tovább menni, csak a magam vármegyéjéről emlékezem meg. Somogy vármegye marczali járásában, hol nemzeti képviselő van, egy ettani katholikus érzelméről ismert nagybirtokos mint kormánypárti jelöltet egy lelkész hozott a kerület nyakára. (Halljuk! Halljuk!) A szili járásban a veszprémi püspök, és a mit e tekintetben állitok, azért jót is állok, nemcsak lelkészeknek, de még a bérlőinek is levelet irt, igaz, hogy egészen humánus és lojális modorban, melyben az volt mondva, hogy a kormánypárti jelölt ellen ne tegyenek semmit. És azok, a kikhez ezen levelek intéztettek, évtizedek óta ellenzéki emberek voltak. Nem fogadom el tehát azt a tételt, hogy pártunk ily törekvések által erősödött meg. (Helyeslés a szélső baloldalon.) Nagyon jól tudom én azt, hogy a jezsuitizmus ezen vádja nem azon jezsuiták ellen emeltetett, a kik tanitással foglalkoznak és a kik, ha jól vagyok értesülve, a dunapataji kerületben a kormánypárti jelölt jelöltségével rokonszenveztek, hanem tisztán azon választásokra van alkalmazva, hol a papság befolyása az ellenzék javára érvényesült. (Igaz! Ugy van! a szélső baloldalon.)

Én. t. ház, a vallás- és lelkiismereti szabadság hive vagyok és minden vallásfelekezetnek az alkotmány és a törvény keretén belül való fejlődésének barátja, de azért azt a lelkészt nem tartom oly köz-hivatalnoknak, ki a törvény korlátai között aktiv politikai szerepet meggyőződése szerint nem vihetne. (Helyeslés a szélső baloldalon.) Szükségesnek tartottam ezt még azért is előhozni, mert épen az alpapság, ugy más felekezeteknél, mint a katholikusoknál jelentékeny hazafias tényező azon nemzeti állameszme kiépitése és megszilárditásánál, melynek Beksics t. képviselő ur oly nagy barátja, ki, azt hiszem, személyes tapasztalatból tudhatja azt, hogy a katholikus klérusnak hazafisága tekintetében kivánni való nincs és hogy azt a jezsuitisztikus törekvéseikkel vádolni politikai akcziójánál sem lehet. (Élénk helyeslés a bal- és szélső baloldalon.)

Én az Eötvös Károly képviselő ur által benyujtott felirati javaslatot fogadom el. Véleményem szerint a t. miniszterelnök ur, illetve az a kormányzati irányzat, a melyet ő képvisel, ezen választásoknál határozott vereséget szenvedett. Épen azért azoknak a konzekvencziája, hogy a kormány politikája is megbukott. A mi a parlamenti müködésre vonatkozik, mi — és azt hiszem e tekintetben egyetért velem azon t. párt, a melyhez tartozom — igen szivesen fogunk hozzájárulni oly törvények és institucziók létesitéséhez, melyeket mi az országra nézve üdvöseknek és hasznosaknak tartunk, ha a többség eljárása is igazságos és méltányos lesz, de törhetetlen erélylyel fogunk küzdeni minden oly törekvés ellen, a mely szerintünk alkotmányunkat, a mely szerintünk közszabadságot fogna veszélyeztetni. (Élénk helyeslés a szélső baloldalon) és e tekintetben senkitől és semmitől sem megijedni sem visszarettentetni nem fogunk. (Zajos helyeslés és éljenzés a szélső baloldalon. Szónokot számosan üdvözlik.)

Miklós Gyula mindenekelőtt Horánszky Nándorral polemizál.

A választásokra nézve megjegyzi: hogy mi még ott sem állitottunk fel ellenjelöltet (Közbeszólások a baloldalon: Mert nem lehetett!), a hol könnyen lehetett ezt. kész vagyok be is bizonyitani. (Ellenmondások a baloldalon.)

Meszlényi Lajos: Nem állitottak, mert nem telt a pártkasszából. (Zaj jobbról.)

Miklós Gyula: Megjegyzem azonban, hogy ez csak a nemzeti párttal szemben történt s ezért csakis e párttal óhajtok foglalkozni. (Halljuk! Halljuk! a jobboldalon.)

Nem állitottunk fel jelöltet Apponyi Albert gróf képviselő urral szemben. (Közbeszólások a baloldalról: Mert nem lehetett!) Sietek hozzátenni, hogy azért nem, mert a kormány és szabadelvü párt nem akarta ezt tenni. (Derültség a bal- és szélső baloldalon.)

A szóló ezután többeket sorol fel, mint a kikkel szemben a kormánypárt nem állitott jelöltet. Majd azt bizonyitgatta, hogy a kormánypárt politikája nem bukott meg. Hangsulyozza egyebek közt, hogy az erőszak vádját be tudja bizonyitni a nemzeti pártra is.

Áttér ezután a szónok a függetlenségi párt javaslatára s ezzel kapcsolatban igy nyilatkozik: A legerősebb támadás azon az alapon történt a függetlenségi párt részéről, hogy egyenesen megtámadta politikánk alapját: a kiegyezést, még pedig azon a czimen, mert a függetlenségi pártnak az a meggyőződése, hogy ez a politika akadálya annak, hogy Magyarország állami függetlensége és önállósága nemzeti alapon megerősödjék és izmosodjék. (Ugy van! a szélső baloldalon.) Ez képezi a vita tárgyát köztünk és ez a meggyőződés képezi az Eris almáját, mely fölött a testvéri harcz már huszonöt év óta foly és dul köztünk, sőt néha dühöng is.

Madarász József: Háromszáz év óta! (Ugy van! a szélső baloldalon.)

Miklós Gyula: Én csak a legutóbbi huszonöt évről kivánok beszélni. Lehet, hogy van e harcznak négyszáz éve is. Az érveknek és adatoknak oly halmazát ismerjük már ebben a kérdésben, hogy a t. függetlenségi párt nem fogja rossz néven venni tőlem, ha azokra egyenkint reflektálni nem óhajtok (Halljuk! Halljuk!); de a mi magát a függetlenségi párt vonzóerejét illeti, erre, mint klasszikus példára Eötvös Károly t. képviselő urra hivatkozom, ki klasszikus példa arra, hogy a kit a mi körünkből a függetlenségi párt teóriája eltántoritott, azt már elragadta, s hogy a kit eddig az nem tudott elragadni, remélem ezután sem fog tőlünk eltántoritani. (Tetszés jobbfelől.)

Klasszikus példa Eötvös Károly t. képviselő ur abban a részben is, hogy beszédjében szives volt a személyeskérdésnek még a látszatát is kerülni. Az igaz, t. ház, hogy a mikor még elvi kérdésekről lehet beszélni, nem szorul az személyes kérdésre. (Helyeslés jobbfelől), nincs szüksége a személyeskedés kétélü fegyverére. (Ugy van! jobb és balfelől.) Igaz, nem nagy érdem ezt a fegyvert nem használni; de az is igaz, hogy itt e házban annyit személyeskedünk, hogy én részemről kalapot emelek az előtt, a ki nem személyeskedik. (Helyeslés jobbfelől.) A képviselő ur beszédében csak egy tény van, a melyet klasszikus példának nem mondhatok és ez az, a melylyel a mi felirati javaslatunkat széttépte. (Ugy van! jobbfelől.) Eötvös Károly képviselő ur ugyanis felolvasta a felirati javaslat néhány pontját, és azután konstatálta, hogy abban semmi sincs egyéb, mint egy csomó szó, egy csomó csinos semmi. Elismerem, hogy ha az ember ugy jár el, mint a hogy Eötvös Károly képviselő ur eljárt, hogy olvas, de gondolkozni nem akar, akkor még a t. függetlenségi párt felirati javaslatáról is el lehet mondani, hogy abban nincs más, mint nem egy, de sok csomó szó, és nem egy, de sok csinos zengzetes semmi. (Tetszés jobbfelől. Ellenmondások a szélső baloldalon.)

En azonban épen Eötvös Károly t. képviselő urtól vártam legkevésbé a birálatnak ezt az olcsó módszerét és én a t. képviselő urral szemben soha sem leszek olyan naiv, hogy ő neki akarjam magyarázni, hogy mi van a mi felirati javaslatunkban (Élénk tetszés jobbfelől.), mert meg vagyok győződve, hogy Eötvös Károly t. képviselő ur ép oly jól tudja, mint a hogy mi tudjuk, mit tartalmaz az a felirati javaslat és mi annak politikai jelentősége és czélja. (Helyeslés jobbfelől.)

Szóló bővebben foglalkozik ezután Eötvös beszédével és felirati javaslatával. Beszédét később igy folytatja: Addig, mig a t. tuloldal elvi álláspontjának indokolására rászolgált egyrészről az Ausztriával kötött vám- és kereskedelmi szerződések tárgyalása és tartalma, másrészről Bosznia okkupálása, a deficzit, a reformkivánalmak elodázása és sok más — elismerem — elvi jelentőségü, tárgyilagos szempont, addig sohasem hallottam a t. képviselő urak részéről közjogi sérelmeket emliteni. (Helyeslés jobbfelől.)

Apponyi Albert: Dehogy nem, mindig!

Miklós Gyula: Abban a pillanatban, t. ház, midőn a rekonstruált kabinet programmjával szemben felállt Apponyi Albert gróf t. képviselőtársam és kénytelen volt kijelenteni, hogy az ellen elvi szempontból kifogása nincs, és midőn a pénzügyminiszter ur oly szives és jó volt, hogy beterjesztette budgetjét és kijelentette, hogy a pénzügyek rendezve vannak, a t. pártnak lába alól mindinkább fogyott az elvi álláspontnak talaja és a t. párt mindinkább érezte szükségét annak, hogy az ebből származó ürt közjogi sérelmekkel kitöltse. (Helyeslés jobbfelől. Ellenmondás balfelől.) És ez az egyik ok, a mely miatt azt állitom, hogy Apponyi Albert gróf képviselőtársamnak szüksége volt arra, hogy felkiáltson, hogy különösen az utóbbi időben megrongáltatok a kiegyezés fentartását.

De van erre egy másik ok is, nem tehetek róla, nem kellemes nekem, hogy ezeket elő kell hoznom (Halljuk! Halljuk!), és ez az ok szerény nézetem szerint az, hogy abban a pillanatban, a melyben Apponyi Albert gr. t. képviselőtársam felállott és a kormány programmjával szemben kijelentéseit megtette, elmulasztottak még egyet megtenni: annak kijelentését, hogy miután tehát közöttük elvi ellentét nincs, átjövünk önökhöz. (Derültség balfelől.) Bocsánatot kérek, ha a t. képviselő urak ezt szándékosan mulasztották el, ezt nem tudom mással igazolni, mint azzal, hogy ebben őket egy rögeszme akadályozta meg, az a rögeszme, a melyet 17 év politikai sikertelensége szült és a melyet az elkeseredés az önök oldala részéről mindannyiszor elnevezett a párturalom monopoliumának. (Ugy van! Ugy van! jobbfelől.)

Csak ez a rögeszme akadályozhatta még ebben a t. pártot és ennek Apponyi Albert gróf t. képviselőtársam azon beszédében kifejezést is adott — nem olvasom fel, Horánszky képviselő ur felolvasta — midőn arra figyelmeztetett minket, hogy a kormányzati szellemnek is meg kell változnia, mert ez ép oly létföltétele a haladásnak, mint a reformok megvalósitásának. (Felkiáltások balfelől: Ez ugy van!) A legnagyobb hálával fogom venni t. ház, ha a t. képviselő ur be fogja igazolni, de nem vádakkal, hogy mi volt az a borzasztó kormányzási szellem, a minek meg kellett változnia, és ha volt, miben nyilvánul ma, hogy az nincs megváltoztatva és mi az oka annak, hogy önök azt ma is difikultálják.

Hogy ez csakugyan rögeszme, bizonyitja ezt legjobban az, hogy a t. ellenzék a reformjavaslatok érdekében előlegezett bizalmát épen akkor vonta meg a reformjavaslattól és a kormánytól, midőn az agyonbeszélés által azon reményre kezdett ébredni, hogy végre valahára sikerülni fog a kormányt a szélső baloldaltól vett jelszavakkal megbuktatni. (Helyeslés jobbfelől.)

Apponyi Albert gróf: Hát ez nem személyeskedés?

Miklós Gyula: Ez az én tiszta meggyőződésem, t. ház, mert ez különben nem képezheti indokát annak, hogy a t. képviselő ur felmondja ezt a bizalmat s hogy a javaslatot agyonbeszélje.

Beszédét igy végzi: A többség a mult ülésszak alatt a legviharosabb időpontban tudta, mi a kötelessége, tudott kötelességének azon erejénél fogva, a mely benne rejlik, türelemmel, tapintattal, elnézéssel lenni a kisebbség iránt, és én nem hiszem, hogy legyen a világon parlament, melynek többsége tiszta önérzetében, politikai hivatásának tudatában, és azzal az erkölcsi bátorsággal, a melylyel mi egyenkint és valamennyien birunk, képes lett volna a türelemnek azt a fokát tanusitani, a melyet mi tanusitottunk. (Élénk helyeslés a jobboldalon.) Tettük pedig ezt egyedül a haza érdekében. (Élénk helyeslés a jobboldalon.) Es most, midőn idejöttünk, ugyanazzal az érzettel, ugyanazzal a gondolkodással és ugyanazzal a jóakarattal és jóindulattal akarjuk a hazát szolgálni, akarunk dolgozni. (Élénk helyeslés a jobboldalon.) De egyuttal kénytelenek vagyunk kijelenteni, hogy a mindennapi vádakkal szemben nem fogjuk megengedni, hogy politikánk ethikai és erkölcsi alapját is tagadják és valahányszor váddal, gyanusitással, rágalmazással érintenek, és valahányszor a gyanusitásnak üszkét közénk dobják, mi kötelességünknek fogjuk tartani, az ellen tiltakozni és ebbeli hazafias kötelességünk gyakorlásában bennünket ezentul semmi sem fog megakadályozni. (Élénk tetszés és helyeslés a jobboldalon.) Minthogy pedig most is kötelességemnek tartom, hogy az első lépést a munkára megtegyem, elfogadom a bizottságnak a felirati javaslatát. (Élénk helyeslés és éljenzés a jobboldalon. Az elnök eltünik. Felkiáltások balról: Nincs itt az elnök! Hová lett az elnök? Megszökött az elnök!)

Bokross Elek előadó, a ház alelnöke (az elnöki emelvényre lép): Az ülést öt perczre felfüggesztem.

Bánffy Dezső báró (szünet után az elnöki széket elfoglalja s csenget): Méltóztassanak helyeiket elfoglalni, az ülést folytatjuk.

Hódossy Imre a következő szónok.

Óva intve a ház tagjait a személyeskedéstől, a 67-diki kiegyezésről mondja el nézeteit higgadtan, tárgyilagosan, védelmezve a nemzeti párt felirati javaslatát s czáfolgatva a kormánypárt változhatatlansági teoriáját. Azon állitás — ugymond — mintha a jogfejlesztés okvetlenül annyit jelentene, mint megváltoztatás vagy, mintha e két szó egyértelmü volna, vagy mintha egyik a másikban foglaltatnék, nem egyéb üres szójátéknál. (Igaz! Ugy van! balfelől.)

Ha a gyermekből ifju lesz s később ember, az is nagy átalakuláson megy keresztül, de azért nem jut senkinek eszébe azt mondani, hogy ez a gyermek ifjuvá vagy emberré változott, hanem mindenki azt fogja mondani, hogy a gyermek ifjuvá, emberré fejlődött. (Igaz! Ugy van! balfelől.) A fejlődés tehát nem megváltozás, és a fejlesztés nem megváltoztatás. A különbség abban van, hogy fejlesztés alatt az oly átalakulást értjük, a mely organikus, természetes, kivánatos és szükségszerü. (Helyeslés a baloldalon.) A gyermek, ha nem fejlődik ifjuvá és emberré, meghal s csak ha meghalt vagy elcsenevész, nem fejlődik ifjuvá és férfiuvá, de ha életben marad, akkor igenis fejlődnie kell, olyképen, hogy ifjuvá és emberré legyen.

Itt van a különbség megváltoztatás és fejlesztés között. (Helyeslés balfelől.) Azért beszélünk közjogunknak az 1867-iki kiegyezésnek megfelelő fejlesztéséről s azért nem beszélhetnek önök arról, hogy mi azt megváltoztatni kivánjuk, mert mi azt csak a végrehajtás utján, természetszerüleg s organicze kivánjuk fejleszteni s átalakitani. Mi nem kivánunk többet, mint a mi kivánatos és szükségszerü, azt kivánjuk, hogy a törvényhozásnak czélja mentül helyesebben és a részletekig menőleg mentül helyesebben valósittassék meg. (Helyeslés balfelől.)

Azt az ellenvetést is hallottam, hogy ha mi az 1867-iki kiegyezés alapján közjogunk fejlesztését, állami önállóságunk szellemében és a paritás értelmében sürgetjük, azzal provokáljuk azt, hogy ellenkező oldalról fejlesztési követelések a czentralizáczió és a diszparitásoknak különféle nemei szellemében fognak támasztatni. Itt látjuk mindjárt a különbséget a fejlesztés és a megváltoztatás között. Mi jogunknak oly fejlesztését és átalakulását kivánjuk, mely az 1867-iki kiegyezés szellemének és kifejezett czéljainak megfelel. Mi azt kivánjuk, hogy az feleljen meg a paritásnak és állami önállóságunknak. Ez világosan benne van az 1867-iki törvényben, abból következik, tehát jogosult.

Ha ezzel szemben valaki azt kivánná, hogy az 1867 iki kiegyezés alapján czentralizáczió, vagy bármilyen diszparitás létesittessék, vajon ez természetszerü következménye volna e az 1867-iki törvénynek? Hisz az azzal szembeszököleg és homlokegyenest ellenkezik. (Igaz! Ugy van! balfelől.) Ez tehát az azon törvény szellemének és értelmének megfelelő közjognak nem fejlesztése, hanem erőszakos megváltoztatása volna s a mennyire jogosult a mi követelésünk, oly jogtalan volna emez, mert emez ellenkeznék törvényeinkkel, mig a mi követelésünk, a mi törvényeinknek egyenes követelménye. S azon reflexió, hogy mi azért, mivel valaki jogtalan követelésekkel léphet fel, óvakodjunk jogos követeléseinkkel előállani, teljesen érthetetlen. Az, hogy valaki jogtalan követelésekkel állhat elő, nem tartóztathat vissza bennünket attól, hogy jogos követelésünket igenis érvényesitsük, (Élénk helyeslés balfelől.) és ezen jogos követelésünk áll egyszerüen abból, hogy követeljük, hogy a 67-iki kiegyezési törvény az általunk részletesen is kifejtett irányban a magyar állam önállóságának és a paritásnak szellemében végrehajtassék. (Igaz! Ugy van! balfelől.)

Ennek pedig t, képviselőház, meg kell történni, hacsak a 67-iki kiegyezést nagy veszélyeknek kitenni nem akarjuk, mert a 67-iki kiegyezés, mint már előbb is jeleztem, nem önczél, hanem az csak eszköz állami önállóságunk helyreállitására és biztositására. Magyarország ezt nem azért kötötte meg 1867-ben, hogy a törvénykönyvbe beiktattassék, hanem kifejezetten azért, hogy a paritás alapján Magyarország önálló államisága és függetlensége helyreállittassék és biztosittassék. (Igaz! Ugy van! balfelől.) Minden eszköz csak addig bir létjogosultsággal, a mig az azon czélra használtatik és annak a czélnak az elérésére alkalmasnak találtatik, a mely végett készül.

Ha egyszer az bizonyulna be, hogy a 67-iki kiegyezés nem használtatik állami önállóságunk fentartására és fejlesztésére, vagy pedig bebizonyulna, hogy ezen kiegyezés állami önállóságunk fentartására nem alkalmas, akkor ezen kiegyezés menthetetlenül el volna veszve. (Élénk helyeslés és tetszés a bal- és szélső baloldalon.) Hiába hivatkoznánk akkor arra, hogy vajon mennyiben van jogositva erre a magyar törvényhozás, akkor szükségszerüség hozná azt magával, hogy Magyarország azt az eszközt, a melyet azért alkotott meg, hogy azzal állami önállóságát helyreállitsa és biztositsa, hogy azon eszközt elvesse magától, ha egyszer azt látná, hogy az nem szolgál azon czélra, hanem talán annak akadályát képezi. (Igaz! Ugy van! a bal- és szélső baloldalon.)

Én ezt nem kivánom, mert én az 1867-ki kiegyezést helyes, jó alapnak tartom, hanem követelem, hogy a törvény végrehajtassék a maga igaz szellemében. Nem kivánom, mondom, hogy ezen törvény valaha hatályon kivül helyeztessék, de azért ama doktrina ellen a leghatározottabban kell tiltakoznom, mely szerint kérdéses lehetne, hogy a magyar törvényhozás — a képviselőház, a főrendiház és király ő felsége — egyesült akarattal ezen törvényt, a mikor akarják, hatályon kivül helyezhetik, a nélkül, hogy ahhoz Ausztria törvényhozásának hozzájárulása szükséges volna. (Élénk helyeslés a bal- és szélső baloldalon.) Én azt hiszem, hogy a kik azt mondták, nem is abban az értelemben mondták ezt, mintha nem volna erre joga a magyar törvényhozásnak, mert hiszen a magyar törvényhozás szuverén törvényhozás lévén, a dolog természetéből következik, hogy bármely törvényt alkothat, bármikor törvénybe iktathatja annak a hatályon kivül helyezését; hanem ez valószinüleg abban az értelemben lett csak mondva, hogy annak nem volna hatálya, hacsak az ausztria tartományok törvényhozása is hozzá nem járulna. De ezen doktrina ezen értelemben is téves. Igaz, hogy e tekintetben a törvény maga az 1867: XII. t.-cz., saját diszpozicziöit két csoportra osztja; még pedig az egyik csoportba az 1867: XII. t.-cz. azon rendelkezései tartoznak, a melyek elvileg állapitják meg, hogy egyátalán közös intézményeket kivánunk és hogy egyátalán azokra nézve Ausztriával érintkezni készek vagyunk, a másik csoport az, a mely azon módozatokat állapitja meg, hogy miként érintkezünk mi Ausztriával és a diszpozicziók ezen kettős csoportjára nézve az 1867: XII. t.-cz. 69. §. a hatálybaléptetés tekintetében a következő disztinkcziót teszi: (olvassa). Ezen a föntebbiekben elősorolt megállapodás ő felségének királyi jóváhagyásával szentesittetvén, törvénybe iktattatik.

E törvényczikknek azon rendeletei azonban, melyek a közös ügyek kezelésének módjára vonatkoznak, tettleg csak akkor fognak hatályba lépni, midőn azok tartalmához ő felségének a magyar koronához nem tartozó országai részéről is alkotmányos uton hozzájárultak.

Tehát azon módozatokra nézve, miként kezeltessenek ezen közösöknek elismert ügyek és miként érintkezzék Magyarország Ausztriával ezekre nézve, ezen törvény tényleg csak akkor lépett hatályba, mikor ahhoz Ausztria törvényhozása is hozzájárult. Igen természetes, mert hiszen mi, mint önálló állam, más önálló államot nem kötelezhetünk arra, hogy velünk oly módozatok szerint érintkezzék, melyeket ő is el nem fogadott és melyekhez ő is nem járult hozzá. E tekintetben ezen módozatok megállapitása tekintetében tehát, a kiegyezési törvény nemzetközi szerződés jellegével bir és igy természetes, hogy ha csak arról lenne szó, hogy a 67 iki kiegyezésben meghatározott azon módozatok módosittassanak, a magyar törvényhozás ezt hatályosan nem tehetné másként, mint Ausztriával egyetértőleg, Ausztria hozzájárulásával. Ha azonban arról volna szó, hogy a magyar törvényhozás a kiegyezési törvényt egyáltalában hatályon kivül akarja helyezni, ha arról volna szó, hogy a magyar törvényhozás egyáltalában nem kivánt semmiféle közös ügyeket elismerni és egyáltalán nem kiván ilyenekre nézve Ausztriával érintkezni, ezt nemcsak joggal, de teljes hatálylyal bármikor megteheti. (Élénk helyeslés a bal- és szélső baloldalon.)

Én ezt nem kivánom és ennek kifejezésében más czélom nem volt, mint egy megpendített téves doktrina helyreigazitása. (Élénk helyeslés a bal- és szélső baloldalon.)

Én a 67-iki kiegyezést Magyarországra nézve üdvösnek, hasznosnak tartom.

Csanády Sándor: Én nem!

Madarász József: Majd elválik!

Hódossy Imre: De megkövetelem, hogy igaz szellemében és kifejezett czéljának megfelelően végrehajtassék és azért pártolom Apponyi Albert gróf felirati javaslatát. (Élénk helyeslés és éljenzés a bal- és szélső baloldalon.)

Wekerle Sándor pénzügyminiszter a következő beszédet mondotta:

T. képviselőház! (Halljuk! Halljuk!) Midőn arra határoztam magamat, hogy a felirati vitában részt vegyek, az a feltevés érlelődött meg bennem, hogy nem fogok tüzetesen foglalkozni a közelebbről megoldandó kérdésekkel, az ugynevezett napi kérdésekkel. hanem igyekezni fogok az általános politikai irányelveknél maradni, azokkal a nagy különbözetekkel foglalkozni, a melyek az egyes pártokat egymástól elválasztják s a melyek a pártok felirati javaslataiban nyernek kifejezést. (Helyeslés a jobboldalon.)

Felmentve érzem magamat, t. ház, a részleteknek, a napi kérdéseknek ezuttal való tüzetesebb vitatásától azért, mert azt hiszem, igen rövid idő mulva, a költségvetés tárgyalása alkalmával erre bőséges alkalom fog kinálkozni. (Helyeslés a jobboldalon.) Felmentve érzem magamat még azokra a különböző támadásokra is reflektálni, melyek a kormány s helylyel-közzel annak pénzügyi politikája ellen irányultak, felmentve érzem magamat azért, mert akkor ezekkel a kérdésekkel is bőségesen fogunk foglalkozhatni. (Ugy van! jobbfelől.)

De felmentve érzem magam ettől azért is, mert hiszen a kormány iránt csak legutobb legilletékesebben nyilatkozott a választások alkalmával a nemzetnek nagy közvéleménye. (Ugy van! Ugy van! a jobboldalon. Élénk ellentmondások balfelől. Elnök csenget.) Bocsánatot kérek, ha a közbeszólások talán elterelnek beszédem fonalától, de ha ugy meg vannak elégedve a nemzetnek ilyen nyilatkozatával, egyezzünk ki abban, hogy kivánjuk egymásnak azt, vajha sohase lenne más a nemzet nyilatkozata. (Élénk tetszés a jobboldalon. Mozgás a bal- és szélső baloldalon.)

De tartózkodni fogok, t. ház, felszólalásom folyamán még a személyes megjegyzésektől is, mert nem szeretném a személyes torzsalkodásoknak kicsinyes eszközeivel a nagy elvi különbözőségeknek megvilágitását elhomályositani. (Helyeslés jobbfelől.) Ha mégis kénytelen leszek e tekintetben is megjegyzéseket tenni, ugy erre csak az a körülmény kényszerit, hogy a személyes kérdések az utóbbi napokban igen nagy mértékben irányultak ellenünk, hogy magukban a felirati javaslatokban is van egy bizonyos személyes él a kormány ellen irányozva. De, bocsánatot kérek, itt is az átalánosan nyilvánuló iránylatokkal, a modorral akarok foglalkozni. (Halljuk! Halljuk!)

Ha visszatekintek, t. ház, az eddigi, körülbelől nyolcz napi vitára, az nem is a közelebb megoldandó napi kérdésekre, nem is a kormány által annak idején előterjesztett programm helyességére vagy helytelenségére, kielégitő vagy nem kielégitő voltára irányult, hanem azt merném mondani, hogy tulnyomó részben közjogi kérdéseknek, közjogi kivánalmaknak előtérbe tolása adja meg az egész vitának jellegét. (Ugy van! Ugy van! jobbfelől.)

Két felirati javaslat fekszik előttünk annak a t. oldalnak részéről. (A szélső baloldalra mutat.) Az egyiket a függetlenségi párt nevében Eötvös Károly képviselő ur (Éljenzés a szélső baloldalon.), a másikat a 48-as párt nevében Ugron Gábor képviselő ur terjesztette elő. Mindkettőn az az alapgondolat vonul keresztül, hogy további politikai tevékenységünknek, további sikeres müködésünknek egy mellőzhetetlen alapfeltétele: nemzeti függetlenségünknek és önállóságunknak teljesebb mértékben való érvényesitése, közjogi intézményeinknek gyökeres átalakitása. (Ugy van! a szélső baloldalon.)

Bocsánatot kérek, ha azon, megengedem, igen nagy elvi különbség daczára, mely e két párt közt fennáll, mégis együttesen foglalkozom e kérdéssel: de azt hiszem, tehetem ezt, mert hisz a két felirati javaslat közt csek egy különbség van; az a különbség, hogy mig az Eötvös Károly képviselő ur által, előterjesztett felirati javaslat a megoldandó gyakorlati kérdésekkel is foglalkozik és pedig helyenkint igen tüzetesen, az irány megjelölésével is, azt mondván, hogy addig is, mig közjogi kivánalmait megvalósithatja ezekben is közre kiván müködni, ott is a cselekvés terére kiván lépni, de magát a 67-iki kiegyezést alapul sem fogadja el; addig az Ugron Gábor képviselő ur által előterjesztett javaslat ezekről, hogy ismételve ugy fejezzem ki magamat, a napi kérdésekről meg sem emlékszik; elfogadja ugyan a közjogi alapot kiindulási pontul, de addig, mig azt megváltoztatnia sikerül, más kérdést fel sem vet, mintha bizony ezen öt évi cziklus alatt közjogi változtatásokon kivül semmi teendőnk sem volna.

Elismerem, t. ház, azt, hogy a közjogi berendezések, különösen az önálló és független intézmények nagy befolyással lehetnek a népek sorsára (Helyeslés balfelől.), nem mondom, hogy mindig előnyös, néha hátrányos befolyással is, de nem ismerhetem el a tételt, ugy á mint azt önök felállitják, hogy e közjogi berendezések és változtatások, hogyha bekövetkeznek, akkor a biztos müködésnek, a sikernek magokat már magukban rejlik. (Helyeslés jobbfelől.) Nem ismerhetem el a tétel odaállitását ugy, hogy az minden bajunkban panaczea lenne, mintha az kiut lenne, mely minden labirinthusból kivezet. (Helyeslés jobbfelől.) A panaczeák korszaka már a gyógyismeretek terén is lejárt, a politikai életben pedig sohasem birt jogosultsággal. (Élénk helyeslés jobbfelől.) Gyakran tévutra vezetett nemzeteket, megakadályozta előhaladásukban és pótolhatlan mulasztásoknak vált kutforrásává. (Ugy van! Ugy van! jobbfelől.)

De én, t. ház, nem ezen általános, jobbra és balra is magyarázható igazságok szerint akarok birálatot mondani az önök politikája felett, hanem eltekintve attól, hogy e közjogi változtatásokon kivül akarnak-e mást is, mit, hogyan? Feltételezve azt, hogy az igazgatás minden ágára kiterjedő részletes programmjuk van, a minthogy készkötelesen hajlandó vagyok azt elismerni, hogy az állami adminisztráczió az igazgatásnak igen sok ágára nézve e programmot részletesen is kifejtették, mondom, elismerve ezt, csak átalánosan akarok birálatot mondani a felett hogy a közjogi irány, a függetlenségi tendenczia bir-e egy komoly politika minden attributumaival?

A politikai programmok, t. ház, nemcsak abban állanak, hogy megjelölik a főbb irányokat, hanem mel-

---

Ott maradt azonban még egy kis ideig a kapuban gondolkozni, vajon merre vegye utját. Felidézte emlékezetében mindazok neveit, kikkel egykor, mikor még az irigyelt gazdag Cleverdon Anthony volt, jó viszonyban élt; de a kik, mióta szegény Willsworthyban élősködő ember lett belőle, elfordultak tőle.

A megaláztatás után, mely őt otthon érte s az önmagával elégedetlen érzés benyomása alatt, melyet egyrészt az emberek iránti elkeseredés, másrészt a bölcső feletti vita s ama gyáva cselekedetnek tudata, hogy egy védtelen emberre emelte botját, ebben a lesujtott lelki állapotban vágyódott egy kis szeretet, egy kis szivélyesség után. Nem tudta fejét felemelni és visszanyerni erkölcsi ruganyosságát mindaddig, mig nem találkozik valakivel, a ki megvetőleg tekint reá. Foxot keresse tán fel Kilworthyban? Fox jó barátja s azonkivül olyan csipős nyelvü, hogy szokott gunyos megjegyzéseivel bizonyosan megnevetteti, sőt el is oszlathatná sötét gondolatait. Igen, legjobb lesz, ha Kilworthyba megy Foxhoz.

Elhatározása daczára érezte, hogy önmagát amitja. . . . Nem vágyódott ő őszintén Fox látása után. Mert hiszen Fox nem fog reá a szeretet melegével tekinteni; arcza nem fog kipirulni az örömtől, ha őt, Anthonyt belépni látja. Sőt Fox egyetlen szóval sem fogja bátoritani, vigasztalni, vagy megkisérleni, hogy önbizalmát visszaadja az önönmagával meghasonlott jó barátnak. Nem, nem Fox látása után vágyódott Anthony, hanem az ő nővére után. Azért szeretett volna Kilworthyba menni, hogy lássa Juliánt, hogy hangjában gyönyörködjék, . . . de azért mégis folyton csak azt akarta elhitetni magával, hogy Foxot kivánja látni. . . .

Egyszerre ujra a kis gyermek hangja ütötte meg a fülét, a mint a miatyánkot mondta anyja imádkozása után.

«És bocsásd meg a mi vétkeinket», — hangzott Mrs. Cudlip szava belülről.

«Vétkeinket», — szótagolá utána a gyermek.

«Miként mi is megbocsátunk az ellenünk vétkezőknek».

«Miként mi megbocsátunk» . . .

Szünet következett.

Az anya befejezte a mondatot.

«És ne vigy minket a kisértetbe».

«És ne vigy minket» , . .

Anthony szorosabban vonta össze magán a kabátját, lerázta a vizet az öreg Salamon kalapjáról, melyet otthonról tévedésből elhozott és ujra a fejére tette.

«A kisértésbe», — egészité ki az anya.

«Ne vigy minket a kisértésbe», — ismétlé ujra a gyermek.

Anthony lehorgasztá a fejét és neki ment a szakadó esőnek; futott, nem ügyelve a szivében visszhangra találó intésre, . . . csak ment, ment daczosan és erővel . . . a kisértésbe.

XXXIV.

A fagyos megkérés.

— Készülj fel, — parancsolá az öreg Cleverdon Bessiere tekintve az asztalon át. Nagynénéd beteg s megizentem neki, hogy meg fogjuk látogatni. Igaz ugyan, hogy esős az idő, de miután jobbat nem várhatunk, nem halogatjuk a látogatást.

— Parancsára atyám, — felelé Erzsébet élénken. Remélem, nincs komoly baja?

— Oh, nem veszélyes.

Az öreg ur sohasem volt valami nagyon szivélyes leánya iránt, hanem parancsoló; e napon azonban sajátságos és szokatlan valamit talált Bessie atyja modorában, ugy, hogy ösztönszerüleg kiérzé belőle, hogy valaminek lenni kell a háttérben. . . .

— Kérem édes atyám, nyugtasson meg. Csak nem forog a néni élete komoly veszedelemben? — esengett Bessie.

— Mondtam már, hogy nem.

Az öreg ur arcza azonban mégis belső nyugtalanságot árult el.

Bessie aggódva tekintett atyjára.

— Érzem, atyám, hogy ön valamit rejteget előlem. . . .

— Eredj azonnal öltözködni! És ne fecsegj itt hiábavalóságokat, mint valamely papagály, — kiáltott reá az öreg ur, mire Bessie elmenekült.

Erzsébet nem félt a rossz időtől. Hosszu köpenybe burkolódzott, melynek csuklyáját kalap helyett fejére huzta, honnan értelmes, élénk szemei derülten mosolyogtak ki a hideg csőbe.

Gyakran csodálkozunk mostanában, hogyan lehetett meg a világ az esernyő feltalálása előtt. Pedig hát akkor is tudtak az emberek segiteni magukon.

Mr. Cleverdon nem volt közlékeny utközben Tavistockba mentükben. Itt-ott dörmögött a rossz idő ellen, de Magdolnáról egyetlen szót sem szólt. Ez nagyon meglepte leányát, a ki szokva volt atyja zugolódását hallani, a hányszor csak testvére alkalmatlanságot szerzett neki, de most egész jó indulattal; sőt részvéttel beszélt Magdolnáról, a mi még inkább fokozta félelmét, hogy nagynénje nagyobb veszélyben forog, mintsem apja bevallani akarja.

Magdolna néni csakugyan gyengélkedett; de baját inkább az unokahuga feletti aggodalom okozta. Tudta, hogy bátyja elhatározta Bessiet a fiatal Crymeshez férjhez adni; testvérétől várva, sőt követelve, hogy segitségére legyen Bessie rábeszélésében s elháritson a fiatal leány részéről minden ellenvetést.

(Folytatása következik.)

☞ ***Személybiztonság az orosz vasutakon.*** Rövid idő előtt orosz részről egy statisztikai kimutatás jelent meg, melyből nyilvánvaló, hogy sehol a föld kerekségén nem jár nagyobb veszélylyel az utazás vasuton, mint éppen Oroszországban. Minden 826.274 utasra esik egy haláleset; mig ellenben az amerikai vasutakon, melyek pedig meglehetős gondatlansággal száguldnak, csak minden 2.840.000-re; Belgiumban minden 6,900.000-dikra; Németországban pedig csak minden 9 millióra esik egy utas áldozatul. A legkevesebb veszélylyel az angol és a franczia vasutak járnak. Angolországban 21 millió 500.000 utasra jut egy halott, Francziaországban pedig csak minden 25,250.000-re. Angolországban huszonötször, Francziaországban pedig harminczszor biztosabban utazik az ember, mint Oroszországban. Elképzelhető tehát, menynyire fog emelkedni ezen aránytalanság akkor, ha a forgalom jelentékenyen szaporodni találna, ha már most, rendes körülmények között is ily óriási. Az orosz vasutak oly nyomorult állapotban vannak, hogy a bajok segitségére még csak gondolni sem mernek. Nem csoda aztán, ha ily körülmények között az inségeseknek szánt gabona a vasuti állomásokon rothadt el, s hogy Wendrich ezredes, a czár teljhatalmu küldötte, az orosz vasutakról oly sötétenrajzolt jelentést küldött mindenható urának, a czárnak. Van azonban e körülménynek jó oldala is: biztositékot nyujt, hogy a béke, legalább egy jó időre fenmarad. Mert alig hihető, hogy Oroszország ily nyomorult közlekedési állapotok mellett, kedvet érezne háborut kezdeni minden tekintetben rendezett viszonyok között lévő állammal. Arról pedig, hogy vasutügyének ily elmaradottságán egyhamar segitsen, egyelőre szó sem lehet.

lőzhetetlen kellékük az, hogy egész biztossággal szabják meg a határokat, a melyek közt, abban az irányban mozogni kell (Élénk helyeslés jobbfelől.) a politikai programmok szükséges kelléke, hogy megszabják az egymásutánt, hogy biztositékokat nyujtanak arra nézve, hogy ha azt az irányt követjük, akkor nemcsak feltehető, hogy jobb lesz, a mit teremteni fogunk, hanem a siker biztositékait is magában fogja rejteni. (Élénk helyeslés jobbfelől.)

És a politikai programmoknak, hogy ha az aktuális politikába bevitetnek, mellőzhetetlen kellékök, hogy legalább valószinüségét legyenek képesek nyujtani annak, hogy a mit kivánnak és óhajtanak, az nem marad az akadémikus vágyódások terén, hanem a törvényhozás rendes menetének keretében gyakorlatilag is képesek lesznek azt megvalósitani. (Élénk helyeslés jobbfelől.)

És ha, t. ház, ezen kellékeket keresem az önök politikájában, akkor — bocsánatot kérek — egész nyiltan ki kell jelentenem, hogy abból a programmból a legelemibb kellékek is hiányoznak. (Halljuk! Halljuk!)

Akkor, a mikor Madarász képviselő ur 1865 vagy 1866-ban, ha jól tudom hetedmagával megalapitotta azt a pártot, midőn az a párt nem is aktuális politikára alakult, hanem csak az képezte feladatát, hogy a mult emlékeit, a multnak vágyódásait igyekezzék megóvni az enyészettől (Felkiáltások balfelől: Nem áll!), sőt még akkor is, midőn ez a párt számban és erőben megnövekedve, csak azt tüzte ki feladatául, hogy egyszer majd ő reá is kerülhet a sor, de egyelőre csak a nemzeti iránylatok megvalósitásának ellenőrzésére szoritkozik; a mikor, mondom, ez a párt számban és erőben jelentékenyen megnövekedve, még Eötvös Károly képviselő ur is egyszer, ha jól emlékszem, Tisza István képviselő urral szemben tartott beszédében ugy tüntette fel a párt feladatát, hogy feladata az, hogy megóvjon bennünket az elnémetesedéstől és elosztrákosodástól (Élénk helyeslés a bal- és szélső baloldalon.), akkor és addig, a mig egy aktuális, gyakorlatilag valósitandó politikát maguk sem tüzték maguk elé, addig beérhettük ily általános jelszavakkal: függetlenség és perszonál-unió.

Polónyi Géza: Hát az nem politika?

Wekerle Sándor pénzügyminiszter: Nagyon is szép politika, nagy politika, t. képviselő ur, de a különbséget akarom megmutatni önöknek korábbi és mai szereplése közt.

Akkor, midőn önök nem a gyakorlati politika terére léptek, hanem csak azt az ellenőrző, óvó feladatot tüzték maguk elé, nem is hallották a mi részünkről, hogy az irány megjelölésén kivül bővebb, tüzetesebb programmot követtünk volna, de ma, midőn e pártok tagjainak száma 100-ra növekedett, ma, midőn egy, a gyakorlatban megvalósitható, kivihető politikának igényével állanak elő, ma, mikor megszámlálják a mi napjainkat és minden más pártot csak átmenetinek tekintenek, nem érhetjük be ezekkel a puszta jelszavakkal: «függetlenség és perszonál-unió», mert hisz ezek a szavak sem a törvénykönyvben, sem a politikai tudományban nincsenek annyira determinálva, hogy mást és mást ne lehetne alattuk érteni. (Helyeslés jobbfelől.) ezek mindannyira meghatározott fogalmak, hogy minden közelebbi körülirás nélkül politikai programmként lennének felállithatók. (Helyeslés jobbfelől. Zaj a szélső baloldalon. Halljuk! Halljuk!) Ma a helyzet tisztázása, álláspontunk kölcsönös megérthetése, merném mondani, a politikai morál érdekében azt kell követelnünk, hogy tüzetesen, határozottan, preczize minden irányban jelöljék meg azt az egyenértéket, a melyet az 1867: XII. t. cz. alapvető határozmányaival szembeállitani kivánnak. (Élénk helyeslés jobbfelől.) Tudom, t. ház, hogy nem fogadják el a közös ügyeket, nem fogadják el a közös hadsereget, nem fogadják el még ideiglenesen sem, ezalatt nem értem a határozott időre kötött szerződéseket, a gazdasági intézményeknek bárminemü közösségét, de nem tudjuk azt, hogy a t. párt hogyan gondolkodik tulajdonképeni alaptörvényeinkről. Elfogadja-e a pragmatika szankcziót?

Thaly Kálmán: Százszor megmondtuk! (Zaj a szélső baloldalon. Halljuk!)

Wekerle Sándor pénzügyminiszter: (Halljuk! jobbfelől.) Helyesebben elfogadják-e az 1723. I., II. és III. t.-czikket? Elfogadják-e nem magát a törvényczikket, hanem annak azon alapvető intézkedését, hogy a magyar korona országai és ő felségének többi királyságai és országai csak együttesen és feloszthatlanul birtokolhatók? (Zaj és felkiáltások a szélső baloldalon: Az nincs benne! Halljuk! Halljuk! jobbfelől.) Nem tudom, hogyan gondolkodnak a közös ügyekről (Zaj a szélső baloldalon. Halljuk! Halljuk! jobbfelől. Elnök csenget.), nem tudom, hogy kivánják-e biztositani azt, hogy ő felsége itt is, ott is, mint alkotmányos fejedelem uralkodhassék.

Polónyi Géza: 1791: X. t.-cz.!

Wekerle Sándor pénzügyminiszter: És ebben a politikában még meg sem kisérelték annak bizonyitékát szolgáltatni, hogy az, a mit akarnak, valóban jobb lesz-e a mainál? (Zaj a szélső baloldalon. Halljuk! Halljuk! jobbfelől.) és vajon azt az erőt, a melyet ma a közös védelemre, a nemzeti intézmények védelmére tartunk fenn, nem fogja-e lekötve tartani az a belküzdelem, mely esetleg az állapotokat akkor felváltja s Magyarország, mely ma mint egy nagy hatalomnak döntő tényezője szerepel az európai államok közt saját érdekeinek megvédésében, nem fog-e egy ötödrendü, kis keleti állam szinvonalára sülyedni? (Élénk tetszés jobbfelől. Nagy zaj a szélső baloldalon. Elnök csenget.) És, t. ház, még kisérletet sem tettek a tekintetben, hogy valószinüségét nyujtsák annak, hogy azt, a mit felállitanak, meg is tudják valósitani s hogy birnak-e elég sulylyal arra, hogy a törvényes nemzetnek és jogfolytonosságnak megzavarása nélkül, az önök szerinti jobb állapotra való intézés lehetséges legyen. (Élénk tetszés a jobboldalon. Mozgás balfelől.)

Közbeszóltak többen a t. képviselő urak közül, hogy százszor megmondták már, hogy elfogadják a pragmatika szankcziót. Igenis megmondták ezt is, amazt is, de nem mondtak meg mindent. Megmondtak egyetmást egyesek, de mint párt nem adtak eddigelé olyan kimeritő, határozott és minden kétséget kizáró politikai programmot, a minő közjogi programm olyan párttól, a mely az aktuális politika terére lép, megkivánható volna. (Helyeslés jobbfelől.) Ha fognak-e ezekre a kérdésekre, mint párt válaszolni — nem tudom.

Polónyi Géza: Szivesen!

Wekerle Sándor pénzügyminiszter: Szivesen veszem én is, mert különben nem provokáltam volna nyilatkozatukat. Hogy fognak-e — mondom — erre nyilatkozni és mikor, nem tudom. Fentartom magamnak természetesen az ellenkező véleménynyilvánitást akkorra, a mikor megtudom, hogy először lesz-e ellenkező véleményem a nyilatkozatok tekintetében . . . (Egy hang szélső balfelől: Lesz!) Én is azt hiszem. (Derültség.) Másodszor, hogy ha hallani fogom ezen precziz, organikus egészbe összeállitott nyilatkozatot. Egyet azonban ma is meg merek mondani, tudniillik azt, hogy rázkódtatások nélkül, politikai programmjuk megvalósitására nézve garancziákat nyujtani nem lesznek képesek. (Ugy van! Ugy van! jobbfelől. Ellenmondás a szélső baloldalon.)

Most engedje meg a t. ház, hogy én is rátérjek arra a kérdésre, a mely felvettetett és többszörösen ismételtetett a vita folyamán, hogy vajon — nem ugyan forma szerint, hanem lényegileg — szükséges-e egy harmadik faktor hozzájárulása is e törvényeknek, jelesen az 1867. XII. tcznek megváltoztatásához? (Halljuk! Halljuk!)

E tekintetben az ellenvélemény mindjárt vád alakjában nyilatkozott meg. Az első vádat Polónyi t. képviselő ur hozta fel, midőn azt mondta, hogy erről az oldalról be akarnak csempészni a közjogba egy egészen uj elméletet, a melyről szó még sohasem volt. Hát, t. ház, én most nem az általam felolvasandó nyilatkozatok érdemével foglalkozom, hanem felolvasok bizonyos nyilatkozatokat, igazolására annak, hogy ez korántsem olyan elmélet, a melyet mi találtunk ki, vagy erről az oldalról most fedezett fel valaki, hogy t. i. egy dolognak a közjogba való becsempészését előidézzük, hanem igenis olyan elmélet, a mely igen sok embert, igen sok jelesünket foglalkoztatott már sokkal korábban, jelesen akkor, a mikor az 1867: XII. t.-cz. megalkottatott. (Halljuk! Halljuk!) Ha a t. képviselő ur fáradságot vesz magának és a 67-es bizottságnak tárgyalásait figyelemmel kiséri, meg fogja találni, hogy ezen théma, vajon egyedül a fejedelemmel kötünk-e szerződést, vagy pedig ezen szerződés egyuttal a fejedelem fenhatósága alatt álló többi országokkal és királyságokkal is köttetik-e? fel volt már vetve a 67-ki tárgyalások alkalmával is a 67-es bizottságban. Felvetette báró Kemény Gábor, szólott ahhoz és hogy részben szerződéses jellegü, hozzájárult Nyári Pál is és ily értelemben fogadta el Deák Ferencz is. (Halljuk! Halljuk! a bal- és szélső baloldalon.) Nem akartam ugyan a t. házat fárasztani, de ha kivánni méltóztatnak, felolvasom. (Halljuk! Halljuk!)

(Olvassa:) «T. bizottság! Ismételtetett azon eszme, hogy mi a fejedelemtől kivánhatjuk és a fejedelemnek tartozunk, de a többi országoktól nem kivánhatunk és azoknak nem tartozunk, azaz: hogy a fejedelemtől kivánhatjuk, hogy határainkat védje és a fejedelemnek tartozunk, hogy többi birtokait védjük, de nem tartozunk a többi országoknak ezen kötelezettséggel és azon országoktól sem követelhetjük ezen kötelezettséget.» (Zaj a szélső baloldalon. Halljuk! Halljuk! a jobboldalon.)

Thaly Kálmán: Nem erről van szó!

Polónyi Géza: Tessék a feliratot felolvasni!

Wekerle Sándor pénzügyminiszter: (Folytatólag olvassa.) «Először szeretném tudni gyakorlatilag, hogyan lesz ezen kettő egymástól elválasztva? Hogy történik az, hogy mi nem tartozunk az örökös tartományok határait védeni, hanem tartozunk a fejedelemnek többi birtokait védeni, mikor a fejedelem ugyanazon örökös tartományok ura? (Helyeslés a jobboldalon.) Másodszor hova vezetne ezen okoskodás? Mi mint alkotmányos ország ezen theoria szerint, melyet felállitottak, köteleztük magunkat, hogy a fejedelem birtokait védjük. Minket e részben, minthogy köteleztük magunkat s a védelem az országgyüléstől függ, ez pedig kötelességét teljesiteni tartozik, semmi akadály nem tartóztat. Ha már felveszszük, hogy tőlük a népektől ezen kötelességet nem követelhetjük: hol állunk?»

«Ha nekik alkotmányuk lesz, mi nem mondhatjuk a fejedelemnek, hogy nem védjük azon országokat, mert azt mondja reá a fejedelem: «Köteleztétek magatokat, hogy birtokaimat véditek, s ez hatalmatokban van, mert csak el kell határozni: tehát ezen kötelességet teljesitsétek.» Ha mi azt mondjuk: «Te is kötelezed magadat Magyarország határait védelmezni», ő akkor azt felelné: En szivesen védenélek benneteket, de azok is alkotmányosak és nem állnak reá, pedig azok nem kötelezték országtokat védelmezni.» Ide vezet a szójáték, mert ez nem más, mint szójáték. (Helyeslés a jobboldalon. Zaj és mozgás a szélső baloldalon. Elnök csönget. Halljuk Halljuk! (Felkiáltás a szélső baloldalon: Tessék a feliratot olvasni!) Én bocsánatot kérek, de előre bocsátottam azt, hogy én most nem a tartalomról vitatkozom, én egyszerüen azt akarom megczáfolni, hogy nem mi vetettük fel az eszmét, hogy az nem egy hazafiatlan tendencziának első kiadása, hanem, hogy ez a kérdés már 1867-ben is felmerült; felmerült nemcsak a bizottságban, hanem felmerült a házban is. Mert Horváth Boldizsár akkori igazságügyminiszter ugyanerről a kérdésről a következőleg szólott.

Előrebocsátja, hogy két téveszme merült fel a tárgyalások folyamán, és igy folytatja: (Olvassa.)

«Az egyik téveszme az, mintha a pragmatika szankczió oly szerződés volna, a melyet a magyar nemzet csak saját királyával kötött. Ez nem áll. Mert a pragmatika szankczióban őseink nemcsak saját királyukkal, hanem a közös fejedelem személyében egyuttal az örökös tartományok urával is szerződtek. Ha őseink a pragmatika szankczióban csak saját királyukkal léptek volna szerződésre, akkor e szerződés a magyar király és a magyar nemzet közötti jogviszonyok szabályozásán tul nem terjedhetett volna. Ámde a szerződésben a közös fejedelem számára oly országok birtoklása is biztositva van, a melyek nem tartoznak a magyar korona kapcsolatához, és viszont ezen szerződésben a nemzet számára oly országok támogatása is biztositva lett, a melyikről a magyar király nem rendelkezhetett. Világos tehát, hogy ezen szerződésben a közös fejedelem nemcsak mint Magyarország királya, hanem ugy is szerepel, mint az örökös tartományok ura.» (Ugy van! jobbról.)

Más helyen pedig igy folytatja: (Olvassa.) «Megvallom, nagyon megköszönném őseink bölcseségét, ha ők a pragmatika sankczió által csak a fejedelem személyével léptek volna szerződésre, és ha azon kötelezettségek alól, melyeket a fejedelem ama kötésben elvállalt, az örökös tartományok népei magokat kivonhatnák. Ennek gyakorlati eredménye az volna, hogy mig mi a pragmatika szankczió értelmében az egész monarchia integritását védelmezni tartozunk, ők viszont nem kötelesek a magyar szent korona területi épségét megótalmazni, mert hiszen azon szerződés, mely a kölcsönös védelmi kötelezettséget megállapitja, csak köztünk és a fejedelem személye között köttetett meg.»

Ily értelmezés a mellett, hogy nem volna se szabadelvü, se alkotmányos, egyenesen érdekeinket támadná meg. (Ugy van! Ugy van! jobbról.)

Minthogy tegnapelőtt Horváth Gyula t. képviselő ur azt a vádat hozta fel, hogy mi itt közjogi vitát provokálunk, daczára annak, hogy a közjogi vitákat mindig mi kifogásoljuk: nem kivánok e dolog közjogi részével foglalkozni és közjogi vitát provokálni, annál kevésbé, mert ugy vettem ki az előbbi felszólalásokból és különösen Hodossy Imre t. képviselő ur iménti felszólalásából, hogy a közös ügyek kezelési módjára nézve az 1867: XII. t.-cz. rendelkezésénél fogva, jelesen ő a törvény záradékára hivatkozott, én kiegészitésül még az 5. §. rendelkezésére is hivatkozom, e törvénynek szerződéses jellege van. Én tehát e közjogi vitát folytatni nem kivánom s neki ezen interpretáczióját elfogadom. (Helyeslés a szélső baloldalon.)

Nem folytatom már azért sem, mert hisz én az önök programmjának politikai kivihetőségét kivánom illusztrálni, ehhez pedig erre a közjogi tételre szükségem nincsen. Azt akarom fejtegetni, hogy az a programm jogi, vagy politikai okoknál fogva valósitható-e vagy sem? Mert ha valósitható, akkor megengedem, hogy ujabban joggal léptek a gyakorlati politika terére; de ha nem, akkor az a programm birhat a tünődéseknek, a vágyódásoknak jelentőségével, azonban egy aktuális politikának sem kiinduló pontjául, sem alapjául el nem fogadható. (Helyeslés jobbról, ellenmondás a szélső baloldalon.) Én tehát e momentumtól, mely az imént fejtetett ki, egészen eltekintek és politikai szempontból tartom e programmot, ugy a mint fel van állitva, kivihetetlennek. Politikai szempontból először azért, mert én perszonális uniót nem képzelhetek állandó jelleggel, a nélkül, hogy egyik fél a másik féllel, mely ugyanazon fejedelem alatt van, bizonyos érintkező pontokra tisztába ne jönne és ez érintkező pontoknak minden tekintet nélkül egyoldalu változtatását magának tarthatná fenn. Politikai okokból lehetetlennek tartom ezt, mert lehetetlen az ügyeknek olyatén berendezése, hogy az a fejedelem itt is, ott is, mint alkotmányos fejedelem szerepelhessen, a nélkül, hogy megelőzőleg az érintkezési pontok tisztáztatnának, szabályoztatnának, vagy pedig, a nélkül, hogy azoknak jövőre való mikénti megváltoztatása egyuttal a másik államban bekövetkezhető alakulásoktól is függővé ne tétessék. (Igaz! Ugy van! jobbfelől.) Erre alapitom azon tételemet, hogy, és itt nem jogilag veszem most a kérdést, azt e szempontból most nem vitatom, de már politikai szempontból egy másik faktornak hozzájárulása mellőzhetlenül szükséges lesz. Önök nem is képesek garancziát vállalni arra, hogy azt a politikát, a melyet felállitanak, a gyakorlatban keresztül is tudják vinni. (Igaz! Ugy van! jobbfelől.) Erre alapitom azt a tételemet, hogy igen is megmaradhatnak, hasznos szolgálatokat is tehetnek az ellenőrzés terén, a nemzeti aspirácziók érvényesitése és megvédése terén (Zaj a szélső baloldalon.), hogy ugy mint ellenőrzők megóvjanak bennünket attól, hogy esetleg idegen népek felé hajoljunk; de az aktuális politika terére ezzel a programmal joggal nem léphetnek. (Élénk helyeslés a jobboldalon. Nagy zaj a szélső baloldalon.)

Polónyi Géza: Szóval, örökre önök kormányoznak, mi pedig örökre ellenzék maradjunk. (Nagy zaj. Halljuk! Halljuk!)

Wekerle Sándor pénzügyminiszter: Hogy a t. képviselő ur azt ne gondolja, hogy örökre mi akarunk kormányozni, felelek neki is egy olyan dologra, a melyet multkor felhozott. (Halljuk! Halljuk!) Azt mondta ugyanis a képviselő ur: «a ki ily elveket proklamál, az a forradalmat proklamálja.»

Polónyi Géza: De nem önök, hanem Tisza Kálmán! (Halljuk!)

Wekerle Sándor pénzügyminiszter: Bocsánatot kérek, én is azt mondom, hogy egy másik faktor hozzájárulása is szükséges. (Nagy zaj a szélső baloldalon.)

Bartha Miklós: Mihez? (Hálljuk! Halljuk!)

Wekerle Sándor pénzügyminiszter: A kezelési módok megváltoztatásához, politikailag a perszonáluniónak bármely formában való fentartásához. (Igaz! Ugy van! jobbfelől.) Erre alapitottam tételemet, a mely, eltekintve a közjogi akadálytól, politikailag lehetetlenné teszi a harmadik faktor mellőzését. (Igaz! Ugy van! jobbfelől. Nagy zaj a szélső baloldalon. Felkiáltások: Tisza mást mondott!) Ezért feleltem Polónyi Géza t. képviselő urnak azt, hogy én is azt vitatom, hogy forradalmat proklamál, ki ezeknek egyoldalu kivitelét proklamálja. (Igaz! Ugy van! jobbfelől.) Csakhogy — bocsánatot kérek — ezt a forradalmat nem mi proklamáljuk, a kik azt vitatjuk, hogy az egyoldalulag meg nem változtatható, hanem proklamálják azok, kik ezt a politikai lehetetlenséget kiindulási pontul veszik és a gyakorlati politika terére viszik. (Élénk helyeslés jobbfelől.) Ne méltóztassék ezért azt hinni, hogy megijedek ezen forradalom proklamálásától. (Zaj a szélső baloldalon.) Nem, mert először is bizom nemzetem józanságában . . . (Nagy zaj a szélső baloldalon.)

Thaly Kálmán: Hát 48-ban részeg volt a nemzet? (Nagy zaj. Elnök csenget. Halljuk! Halljuk!)

Wekerle Sándor pénzügyminiszter: Nem értettem. (Halljuk! Halljuk!)

Thaly Kálmán; Hát 48-ban részeg volt a nemzet? (Nagy zaj. Elnök csenget. (Halljuk! Halljuk!)

Wekerle Sándor pénzügyminiszter: Nem hallotta a t. képviselő ur, hogy: «ne bánts engem, nem bántalak én se tégedet! Ha nincs ne bánts engem, nem bántalak én se tégedet.» (Helyeslés jobbfelől.)

Károlyi Gábor gróf: Ne bántsák a nemzetet! (Nagy zaj. Elnök csenget. Halljuk! Halljak!)

Wekerle Sándor pénzügyminiszter: Ez a differenczia a 48 és most között (Ugy van! jobbfelől.) Mondom, én bizom nemzetemnek higgadtságában, hogy ez a kérdés a theoretikus vitatkozások terén marad és gyakorlati kérdéssé soha sem fog válni. (Élénk helyeslés jobbfelől. Zaj a szélső baloldalon.)

Hogy pedig nem akarok örökre itt maradni, erre nézve azt mondom, hogy bizom nemcsak a nemzet higgadtságában, hanem jobban bizom az önök higgadtságában is, mint önök magok (Helyeslés a jobboldalon. Zaj a szélső baloldalon.), mert hogy ha egyszer csakugyan arra kerülne a sor, hogy önök ezt megvalósitsák, akkor önök . . .

Madarász József: Szegre akasztanák! (Élénk derültség.)

Wekerle Sándor pénzügyminiszter: . . . itt — nem szegre akasztanák, hanem elveinket fentartva — nem tudom ugyan erre-e vagy amarra, de elismerem, teljes jó intenczióval idejönnek és itt nem sokkal kevesebbet vagy többet fognak csinálni, mint a mennyit mi csinálunk. (Élénk derültség és helyeslés jobbfelől. Ellenmondás a szélső baloldalon.)

Károlyi Gábor: Ha valaki miniszter lesz, akkor mindjárt történik vele valami. (Nagy zaj a szélső baloldalon.)

Wekerle Sándor pénzügyminiszter: Csillapitószerekkel nem rendelkezem és igy kénytelen vagyok bevárni, mig Károlyi Gábor gr. képviselő ur közbeszólásait befejezi. (Halljuk! Halljuk!)

Meszlényi Lajos: Csak a végét ne várja! (Derültség.)

Wekerle Sándor pénzügyminiszter: E két felirati javaslattal többet foglalkoztam, mint eredetileg kivánam. Őszintén szólva, nem is tettem volna ezt, ha Miklós Gyula t. képviselőtársam Eötvös Károly t. képviselő urat ma oly szépen meg nem simogatta volna. (Derültség jobbfelől.)

Az idő előrehaladottságára való tekintettel engedje meg most a t. ház, hogy áttérjek arra a harmadik válaszfelirati javaslatra, a melyet Apponyi Albert gr. t. képviselő ur méltóztatott benyujtani. (Halljuk! Halljuk!)

E válaszfelirati javaslat is foglalkozik közjogi kérdésekkel, egész sorozatát adja elő a közjogi kivánalmaknak s felvet oly kérdéseket, a melyekkel a kormány is foglalkozik (Halljuk! Halljuk!) és felvet oly kérdéseket, a melyek megoldása most nincs napirenden, és ha én ezen felirati javaslat egyes részleteit nem méltatom is tüzetesen, ha ugyszólván elsurranok a felett, ezt méltóztassék annak tulajdonitani, hogy nézetem szerint ez a válaszfelirati javaslat közjogi részében nélkülözi azt a határozottságot, azt a kimeritő körülirást és preczizitást, a mely nélkül közjogi kérdések alapos vitatásába belemenni nem lehet. (Igaz! Ugy van! jobbfelől.) Nem szeretnék, t. ház, feltevések alapján közjogi vitát kezdeni, még kevésbé szeretnék pedig feltevésből indulva, okot szolgáltatni arra, mintha esetleg gyanusitó szempontból akarnám megitélni az önök politikáját (Halljuk! Halljuk!); de akkor, midőn a válaszfelirati javaslat és a felszólalások között oly lényeges különbséget látok, a minő tényleg van; midőn a legnagyobb figyelmem daczára sem tudom azt a kérdést eldönteni, hogy az 1867: XII. t.-czikket minden tekintetben változatlanul akarják-e fentartani, ugy a mint van, vagy nem (Felkiáltások balfelől: Igen!), megengedem, hogy igen, de a válaszfelirati javaslatban nem azt mondják, mert ebben az van, hogy a kiegyezésben két alapgondolat talál kifejezésre: Magyarország önállósága és önrendelkezési joga és az 1867: XII. t.-cz.-ben taxative felsorolt közösügyek, de midőn arról beszélnek, hogy mit akarnak megóvni, nem azt mondják, hogy az 1867: XII. törvényczikket akarják sértetlenül fentartani, hanem azt mondják, hogy ez alapgondolatot akarják sértetlenül fentartani. (Ugy van! jobbfelől.)

Már pedig, t. képviselőház, ezt az alapgondolatot sértetlenül meg akarta óvni az 1848-iki törvényhozás is annak idején, csakhogy más kezelési mód szerint (Ugy van! jobbfelől.), más határozmányokkal, mint a minők a javaslatban foglaltattak. Ha én azt mondom, hogy az 1867: XII. törvényczikket változatlanul kivánom fentartani és fentartatni, akkor ezt igy fejezem ki és nem azt mondom, hogy az «alapgondolatot». (Igaz! Ugy van! a jobboldalon.)

De még inkább megtévesztett engem mai felszólalásával Hódossy Imre képviselő ur, mert ő már annyira ment, hogy azt mondotta: a törvény csak theoretikus tételeket tartalmaz és ezeket kell azután a gyakorlatban alkalmazni. (Közbeszólások a baloldalon: Ez igaz!) Nem azt vitatom, hogy ez igaz-e vagy sem, hanem azt, hogy ez nem egyezik meg a válaszfelirati javaslattal. (Ugy van! jobbfelől.) A felirati javaslat azt mondja, hogy taxative vannak felsorolva a közösügyek és ime Hódossy Imre képviselő ur azt állitja ezzel szemben, hogy a törvény csak theoretikus tételeket foglal magában. (Tetszés jobbfelől.)

Azért nem foglalkozhatom ezen felirati javaslat közjogi részével, mert ez a javaslat ellentétben van gróf Apponyi Albert képviselő urnak egy korábbi nyilatkozatával, melyet tudomásom szerint itt e házban tett. (Halljuk! Halljuk!) Jelesül, mikor azon sokszor emlitett fejlesztést mint egy bizonytalan elemet állitották oda, a képviselő ur egyszerüen kinyilatkoztatta, hogy taxative sorolja fel kivánalmait, hogy mit akar az 1867. XII. t.-cz. alapján a végrehajtásban fejleszteni, változtatni, vagy bármiként fejezzük is ezt ki, az tökéletesen egyre megy, mert nem szeretek a dolog lényege helyett szójátékba kapaszkodni. Nagyon bámulom, t. ház, hogy ily fontos kérdésben a taxativ felsorolást mellőzi válaszfelirati javaslatában. (Ellenmondások a baloldalon.)

Bocsánatot kérek, itt az van felsorolva hogy ez meg az, igy és ugy történt, de egy szóval sincs mondva, hogy ennél többet nem kiván. (Ellenmondások a baloldalon.) Hiszen teszem azt, mi is, önök is kivánják a katonai büntető törvénykönyv alkotását és ez nincs benne az önök taxativ felsorolásában. (Igaz! Ugy van! a jobboldalon.) Méltóztassék tehát megengedni, én azt hiszem, hogy a legenyhébben szólok ezen felirati javaslatról, midőn azt mondom, hogy közjogi részével tüzetesen azért nem foglalkozom, mert nélkülözi a preczizitás azon kellékét, a mely az alapos megvitatásnál mellőzhetetlen. (Helyeslés a jobboldalon. Ellenmondások a baloldalon.)

E helyett, t. ház, kénytelen vagyok azzal foglalkozni, a mi nincs benne ezen felirati javaslatban. (Halljuk! Halljuk!) Két dolog szerepelt a választásoknál. Az egyik a sokat emlegetett «fejlesztés.» Ez most itt ki van hagyva. A másik Magyarország önálló gazdasága. Ez sincs a felirati javaslatban. A magyar önálló gazdaság egy kis váddá töpörödött össze ezen javaslatban, melyet akkép formuláznak: «hogy közgazdasági függésünk Ausztriától, ha nem is bevallottan, de észrevétlenül politikai dogmaként lett felállitva.» Nagy sulyt szeretek fektetni politikai fellépésekben, a kifejezések azonositására nem annyira a konzekvenczia szempontjából, hanem inkább azon szempontból, mert — bocsánatot kérek, a nélkül, hogy föltételezném — mellőzhetlenné lesz, hogy az a gyanu ne férjen önökhöz, hogy önök a választásoknál többet és mást mondottak, mint a mennyit mondanak ma (Élénk helyeslés a jobboldalon.); hogy akkor amahhoz a párthoz (a szélső baloldalra mutat) sokkal közelebb állottak, mint a mennyire állanak ma ebben a válaszfelirati javaslatban és hogy az a programm, melyet ezen válaszfeliratban felterjeszteni óhajtanak, egy kicsit különbözik attól a programmtól, melyet kifelé, aláfelé kifejtettek. (Nagy mozgás a baloldalon.)

De ezzel nem foglalkozom most, hanem foglalkozom a programm gazdasági részével, elsősorban pedig azzal a váddal, melyet az imént emlitettem. (Halljuk! Halljuk!)

Az utolsó évek története a mellett szól, hogy nem hogy nagyobb gazdasági függésbe jutottunk volna Ausztriával szemben, hanem, hogy sikerült megóvni teljesen érdekeinket a fogyasztási adózás terén, még pedig ugy, hogy az azokkal összefüggő iparágakat nem csakhogy megvédelmeztük, hanem a mit senki sem hitt volna évekkel ezelőtt, jelentékenyen fejlesztettük és emeltük. (Ugy van! jobbfelől.)

Az utolsó évek gazdasági története a mellett szól, hogy jelentékenyen javult hitelügyünk, hogy azok a pénzintézetek, melyek azelőtt a külföldi pénzintézeteknek csupán expoziturái voltak, az önálló müködés terén jelentékenyen haladtak. (Ugy van! jobbfelől.) Az utóbbi évek történelme azt igazolja, hogy sikerült önállóan berendezni s irányitani összes forgalmi és vasuti politikánkat, hogy önállóan sikerült berendezni tengeri hajozás-ügyünket (Élénk helyeslés jobbfelől) s a megkötött kereskedelmi szerződésekben teljes mértékben sikerült megóvnunk mezőgazdaságunk legjelentékenyebb érdekeit. (Élénk helyeslés jobbfelől.) Vajon ezek-e a válaszfeliratban felállitott dogmának bizonyitékai? (Élénk tetszés jobbfelől.) Vajjon s ezt igen helyesen jegyzi meg most a kereskedelmi miniszter ur, ez a függésnek fokozása? Élénk tetszés jobbfelől.

Azt hiszem, t. ház, hogy önálló s teljesen független irányban oly kérdéseket oldottunk meg, melyeknek sikeres megoldására azelőtt senki még csak gondolni sem mert. (Zajos tetszés jobbfelől.) Ilyen a számos vasutnak államositása, ilyen a Lloyd-szerződésnek a szerződési időn belül való felmondása, ilyen a vámszerződéseknek sikeres érvényesitése (Élénk helyeslés jobbfelől.), mert bocsánatot kérek, itt sem fogadhatom el azt a tételt, a melyet a válaszfelirat felállit, hogy az európai konstellácziók oly sikeresen alakultak, hogy egyszer mi egy előnyös vámszerződést kötöttünk.

Polónyi Géza: Önök fejlesztették!

Wekerle Sándor pénzügyminiszter: Engedelmet kérek, az európai konstellácziókat fejleszthettük, de a mi politikánk szerint (Élénk helyeslés jobbfelől.), a mely szerint nagyhatalomnak vagyunk tényezői (Zajos helyeslés jobbfelől.), de nem a t. képviselő ur politikája szerint, a mely szerint egy nagyhatalomnak nem is lehetünk tényezői. (Élénk tetszés jobbfelől.) Azért egy kormánynak helyes vagy helytelen eljárását a vámszerződések megkötésénél nem a szerint szokás megitélni, vajon a konstellácziók kedvezők vagy kedvezőtlenek voltak-e, hanem a szerint, hogy e kormány felismerte-e azonnal és a kellő időben azokat a konstellácziókat (Zajos helyeslés és tetszés jobbfelől.) és vajon érdekeink megóvására ki tudta-e használni (Helyeslés jobbfelől.) és t. képviselőház, merem mondani, hogy a közrefolyó tényezők közt mi sem az utolsók voltunk, a kik a konstellácziót felismertték, hanem mihelyt lehetett, teljes erőnk szerint azt érvényesiteni igyekeztünk és tudtuk is érvényesiteni. (Zajos tetszés jobbfelől.)

Horváth Gyula: Románia megelőzött bennünket! (Zaj balfelől. Halljuk! Halljuk! jobbfelől.)

Wekerle Sándor pénzügyminiszter: Még nem tárgyaltunk Romániával, de azt tudom, hogy nem előzött meg, hanem felállitott egy autonom differencziális tarifát — ugy tudom, franczia mintára. — Azon az alapon reméltem is, hogy szerződéseket fog kötni, de igen kiváncsi lennék, ha a t. képviselő ur megmondaná, melyik állammal sikerült neki szerződést kötni. (Élénk derültség jobbfelől.)

De hagyjuk, t. képviselőház, ezen mellékes mozzanatokat. Én részemről csak azt kivánom konstatálni, hogy igaztalan az a vád, mintha minálunk az Ausztriától való függés közgazdasági dogmává lett volna.

Ép oly igaztalan, mint a mily tarthatatlan az a másik dolog, t. i. Magyarország gazdasági függetlenségének önmagában véve már önczélul való odaállitása. Gazdasági életben, t. ház, a külön formák, a független intézmények még nem mindenkor az erő és suly növelésének intézményei, hanem igen gyakran ennek a sulynak és erőnek, ha nem jól választatnak meg, az intézmények apasztására vezetnek. (Igaz! Ugy van! jobbfelől.) Független és önálló intézmények magukban véve még nem nyujtanak garancziát a nemzeti jólét és vagyonosodásnak előmozditásához. (Igay! Ugy van! jobbfelől,) Igen tetszetős szó ez: Magyarország gazdasági függetlensége, de ha ez a szó nem karöltve alkalmaztatik Magyarország gazdasági érdekeinek megóvásával (Igaz! Ugy van! jobbfelől.), hanem már önmagában véve, mint czél állittatik oda, akkor bocsánatot kérek, előre ki nem számitható bajoknak válhatik kutforrásává. (Élénk helyeslés jobbfelől. Mozgás a bal és szélső baloldalon.)

Ha t. képviselőház . . . . .

Gullner Gyula: A közös vámterület!

Wekerle Sándor pénzügyminiszter: A közös vámterület! Hát ugyan, t. képviselő ur, ma, midőn minden agrikultur állam arra törekszik, hogy magának nagy fogyasztási piaczokat biztositson, és sem fáradságot, sem áldozatot nem kimél ennek a czélnak az elérésére, ma, t. képviselőház, — tovább megyek a vámterületnél — midőn azt akarjuk valósitani, hogy kibontakozva szük korlátainkból, a nemzeti hitelnek legyünk osztályosai (Élénk helyeslés jobbfelől. Felkiáltások balfelől: Ez megint más, és igy helyes is.), kérdem, akkor jogosultsággal bir-e a külön vámterületnek, vagy még azt is merném mondani, a külön jegybanknak önálló czélból való odaállitása? (Igaz! Ugy van! a jobboldalon.) Örvendek, hogy a t. képviselő ur ezt közbeszólólag felhozta, mert sokat foglalkoztam Eötvös Károly t. képviselő ur válaszfelirati javaslatával, de azt hogy az önálló vámterületet is, mint önczélt állitja fel, miután tulajdonkép csak a közjogi résznél foglalkoztak, jóllehet, hogy ez a közjoggal összefügg, elfelejtettem emliteni. Helyesen tette tehát a t. képviselő ur azért is, hogy a közbeszólással provokálta ezt a kis eszmecserét, mert azt ki kell használni a nemzeti párttal szemben is (Tetszés jobbfelől.), nem azért, a mi a felirati javaslatban foglaltatik, hanem azért, mert Magyarország gazdasági önállóságát ugy tüntette fel a választások alkalmával, mint önmagában jogosult, önmagában megvalósitandó önczélt. (Ugy van! Ugy van! a jobboldalon. Ellenmondás a bal- és szélső baloldalon.)

T. képviselőház! Mondtam, igen tetszetős eszme ez az önálló vámterület, ez az önálló gazdasági fejlődés, az intézmények egészen független berendezése igen tetszetős idea, de, azt hiszem, hogy ha mint önczélt állitjuk oda, a nélkül, hogy az előfeltételek minden tekintetben meg lennének, akkor nem a javulásnak, hanem a hanyatlásnak válhatik kiinduló pontjává (Élénk helyeslés a jobboldalon.) és másodszor megjegyzem, hogy ennek a gazdasági függetlenségnek önczélként való odaállitása legkevésbé illik azoknak szájába, kik az 1867. XII. t.-czikk alapján indulnak ki és azt mondják, nem ugyan a felirati javaslatban, mert hisz ott csak az 1867. XII. t.-cz. «alapgondolatát» kivánják megóvni, hanem mondják ismételten itt, hogy az 1867. XII. tczikket változatlanul kivánják fenntartani. E tczikknek, t. ház, nemcsak közjogi, hanem közgazdasági intézkedései is vannak és ez intézkedések némelyikére, mint a vámra, pénzrendszerre, fogyasztási adók kezelésére nézve az mondatik, hogy fenntartatik a nemzet önálló intézkedési joga, de mindent el kell követni arra nézve, hogy e kérdések ne önállóan, hanem első sorban lehetőleg a monarkia többi tartományaival együttesen oldassanak meg.

Apponyi Albert: Szóról szóra ez van pártprogrammunkban!

Wekerle Sándor pénzügyminiszter: Tán nem szóról-szóla, azt is megengedem, hogy szebb szavakkal, de ily értelemben van felvéve a válaszfelirati javaslatban, de nem igy volt felvéve a választási küzdelmek alkalmával. (Ugy van a jobboldalon. Ellenmondások balfelől.)

Apponyi Albert gr.: Épen ugy!

Wekerle Sándor pénzügyminiszter: A képviselő ur közbeszólásával sem igy mondá, midőn imént az önczélul való kitüzést emlitettem, egészen jogosultnak méltóztatott mondani. (Derültség a jobb oldalon és felkiáltások: Ugy van! Ugy van!)

Apponyi Albert: Majd megmagyarázom!

Wekerle Sándor pénzügyminiszter: Én azt hiszem, t. ház, hogy az 1867: XII. t.-cz.-et a ki fentartani kivánja, annak azt a közgazdasági önállóságot is ugy kell feltüntetnie, hogy arra nézve, a mi független intézkedési jogunkat feltétlenül fentartjuk, de ezen ügyeket, ha lehet, elsőben közös alapon igyekezünk rendezni és intézni. (Egy hang a baloldalon: De nem minden áron!)

Midőn az Apponyi Albert t. képviselő ur által benyujtott felirati javaslaton elmélkedem, nem fejezhetem be felszólalásomat a nélkül, hogy még arra a legnagyobb különbségre ne utaljak, mely a válaszfelirati javaslat és a függetlenségi és 48-as pártok felirati javaslatai közt van. És ez vonatkozik nem az elveknek különbözőségére, hanem azon modor különbözőségére, mely a válaszfelirati javaslatok közt van. Azok is helytelenitik a kormány politikáját, de intézményekkel, eszmékkel foglalkoznak, a személyes vonatkozásokat, akkor midőn a fejedelemmel kivánnak szólani, tedinteten kivül hagyják; mig a t. képviselő ur által előterjesztett javaslat ezen intézményekben nem az elvi különbségeknek felsorolására szoritkozik, hanem még ezeket is személyes mezbe öltözteti és a kormány ellen a korona előtt kovácsol vádat belőlük. (Ugy van! Ugy van! a jobboldalon.) Szokatlan, talán páratlan a válaszfeliratokban az a modor, hogy feliratában azt mondja egy tekintélyes párt a kormányról, hogy először is nem helyesen informálja ő felségét, sem a nemzeti követelmények, sem az állami érdekek gondozásánál nem tud bizonyos magaslatra emelkedni (Derültség jobbfelől.) és harmadszor, hogy tulajdon hatalmi érdekeinek gondozásával van tulságosan elfoglalva. (Mozgás balfelől: Halljuk! Halljuk!)

Tulterjeszkedném feladatom keretén és a rendelkezésemre álló időn is (Halljuk! Halljuk! balfelől.), ha ezeknek részletes birálatába bocsátkoznám. Csak röviden annyit jegyzek meg, hogy én nem tudom, hogy honnan meriti a képviselő ur az informáczióit s bizonyitékokat arra, hogy mi hogyan informáljuk a fejedelmet (Élénk helyeslés jobbról.); mert ugy tudom, hogy politikai kérdésekben ő felsége csak kormányától szokott informácziókat elfogadni. (Helyeslés jobbfelől.) Én tehát ez informácziók mikéntjére nézve legalább is kétségbe merem vonni t. képviselő urnak helyes tájékozottságát. Élénk helyeslés jobbfelől.)

A második, hogy nem tudnak bizonyos magaslatra emelkedni. Azok a magaslatok, a melyekre a politikai életben emelkedni lehet, vagy szokás, különbözők. Elismerem, hogy a politikai kicsinylésnek és lenézésnek (Élénk helyeslés jobbról. Ellenmondások a baloldalon.), a politikai fennhéjázásnak arra a magaslatára, a melyre a t. képviselő ur és pártja felemelkedtek, mi sohasem fogunk felszállni. (Hosszantartó élénk helyeslés és tetszés jobbfelől.)

A mi a harmadik tételt illeti, hogy mi hatalmunk megerősitésére törekszünk. (Ugy van! Ugy van! Élénk helyeslés és zaj a baloldalon. Halljuk! Halljuk! jobbfelől.) erre a legszemélyesebb vádra, a mely bizonyitékok nélkül hozatott fel, reflektálni egyátalában nem kivánok, csak azt jegyzem meg, hogy mi leczkét arról az oldalról, a mely mindent elkövet a hatalom elérésére. (Élénk helyeslés jobbfelől. Ellenmondások a baloldalon), a mely magát hol kicsinynek, hol igen nagynak tünteti fel, legalább is el nem fogadunk. (Hosszantartó élénk helyeslés jobbfelől.)

Én nemcsak arról a módról tartom szükségesnek szólani, a mely a válaszfelirati javaslatban van, hanem arról is, mely az egész vitát jellemzi (Halljuk! Halljuk! jobbfelől. Mozgás és zaj a baloldalon.) és a mely modor nem erről az oldalról lett ebbe a vitába behozva. (Élénk felkiáltások a bal- és szélső baloldalon. Hegedüs Sándor! Zaj. Halljuk! Halljuk!)

Thaly Kálman t. képviselőtársam egy kis kronologikus tévedésben van, megesik a histórikusokkal (Derültség.), Hegedüs Sándor képviselő ur sokkal később szólt mint Apponyi képviselő ur. (Ugy van! Ugy van! jobbfelől. Zaj a szélső baloldalon. Halljuk! Halljuk!) Méltóztassanak elolvasni azt a beszédet, a melylyel ő a válaszfelirati javaslatot beterjesztette; én a fenyegetésnek, a kicsinylésnek, a bennünket képtelenekké nyilvánitásnak oly kiszemelt vádjaival, mint a minők abban foglaltattak, még nem találkoztam. (Élénk helyeslés jobbfelől.) Pedig engedje meg a t. ház, ha itt nélkülözzük a tanácskozásnak és érintkezésnek simaságát, az künn az életben nemcsak a sommás nélkülözésére fog vezetni, hanem oly érzelmeket kelt az alsó társadalmi osztályokban, a melyek nemcsak minden köztekintélynek, minden közintézménynek hitelét rontják meg (Zajos helyeslés jobbfelől. Mozgás és ellenmondás balfelől. Halljuk! Halljuk! Elnök csenget.), hanem megrontják azon erkölcsi sulyt is, a melylyel nemcsak e pártnak, hanem a képviselőház minden pártjának maradandóan kell birnia. (Élénk helyeslés jobbfelől.)

És méltóztassanak elhinni, t. uraim, hogy hiába állitják oda egyik kimagasló programmpontjukként a magyar kulturának fokozott mérvben való emelését (Helyeslés és derültség jobbfelől.), mert ezen modor által oly sebet ütnek a kulturán (Zajos tetszés a jobboldalon. Nagy mozgás a bal- és szélső baloldalon.), hogy azt a közoktatásügyi budget jelentékeny felemelésével sem fog lehetni orvosolni. (Hosszantartó helyeslés és taps jobbfelől. Mozgás és ellenmondás a bal- és szélső baloldalon.) Engem, t. ház, ha elvi különbségek nem választanának is el — talán fölösleges mondanom — már az a modorbeli különbség is eltiltana attól, hogy ezen válaszfelirati javaslathoz csatlakozzam (Hosszantartó általános nagy derültség.), és ez indit engem arra, hogy a válaszfelirati bizottság által előterjesztett felirat álláspontjára helyezkedjem. (Hosszantartó élénk éljenzés, zajos tetszés és taps a jobboldalon. Számosan üdvözlik a szónokot. Nagy mozgás és zaj a bal- és szélsőbalon.)

Apponyi Albert gróf: T. képviselőház! (Nagy zaj jobbfelől. Halljuk! Halljuk! a baloldalon.)

Meszlényi Lajos: Halljuk a neveletlen Apponyit! (Élénk derültség.)

Apponyi Albert gróf! Személyes megtámadtatás czimen kérek szót. (Halljuk! Halljuk!) Teszem ezt azért, mert a házszabályok biztositják ugyan nekem a zárszó jogot és igy alkalmam lesz mindazokra kiterjeszkedni, a miket a tuloldal szónokaitól, de különösen elismerem, a legsikerültebb és legszellemesebb formában a t. pénzügyminiszter urtól hallottunk. (Éljenzés a jobboldalon,) és neki már előzetesen is köszönetet mondok, hogy olyan szép anyagot szolgáltatott nekem zárszszavamra, felmentettnek érezhetném tehát magamat a személyes vád visszautasitásának kötelezettsége alól, ha azon személyes vádak közt — mert volt sok, melyeket a t. pénzügyminiszter ur beszéde tartalmazott — nem foglaltatnék egy olyan vád is, a melyet annyira sulyosnak tartok, hogy 24 óráig sem akarom sem a t. házat, sem a közvéleményt azon

impresszió alatt hagyni, mintha ez a vád jogosult volna. Ezen sulyos vád alatt pedig nem azt értem, a mit a pénzügyminiszter ur beszéde végén mondott, hogy az én parlamenti modorom az erkölcsök elvadulására s a durva tónus meghonositására vezet (Derültség és tetszés balfelől.), mert ezt a vádat a t. pénzügyminiszter ur maga is mosolyogva mondta el, előjátékául azon országos kaczajnak, mely azt kisérni fogja. (Élénk helyeslés és tetszés a baloldalon.)

Az a vád, a melyet annyira sulyosnak tartok, hogy arra azonnal kénytelen vagyok személyes kérdésben felszólalni, ez a vád az, hogy mi felirati javaslatunkban némileg módositott politikát hirdetünk ahhoz képest, a melyet a választási küzdelem alatt hirdettünk. (Felkiáltások jobbfelől: Igaz!) hogy felirati javaslatunk nem foglalja magában mindazon követelményeket, melyeket a választási harczba vittünk; szóval, hogy most a fejedelem elé más politikát akarunk vinni, mint a minővel léptünk a választási küzdelmek terére.

Hát ez a legsulyosabb vád, mely egy politikai tényező ellen formulázható, mert ez a kétszinüségnek ugy a fejedelem, mint a nemzetnek félrevezetésére irányuló czéltudatos törekvésnek a vádja. (Élénk helyeslés a baloldalon.)

Én nem tudom, hogy a t. pénzügyminiszter ur, midőn ezeket kimondta, teljes tudatában és érzetében volt-e annak, hogy mennyire sulyos vádat emel; sőt ezt kétségbe kell vonnom (Mozgás a jobboldalon. Ugy van! Ugy van! balfelől.), mert különben az ő egyénisége, komolysága és eddig mindig tapasztalt lojalitása és az a tekintet, melylyel ő azon helynek is tartozik, melyről szól, kizárta volna azt, hogy ilyen váddal éljen, a nélkül, hogy annak alaposságáról magát kellőképen informája. A t. pénzügyminiszter ur pedig annyira elmulasztotta azt, hogy annak a vádnak alaposságáról magát informálja, hogy még azt a beszédet sem méltóztatott figyelembe venni, a melyet én ezen felirati vita kezdetén, itt a házban elmondtam. Ugyanis ama beszédnek mindjárt első mondatában rámutattam arra. hogy sem az általam elmondandó beszéd, sem felirati javaslatunk nem fogja tartalmazni mindazon követelményeket, mindazon elvi álláspontok kifejtését, a melyek összeségéből a mi politikánk áll, hanem alkalmazkodni fog. a mint az a feliratok természetéből foly, a trónbeszéd eszmemenetéhez. Hozzátettem, hogy a ki politikánk teljes képét akarja birni, a szavakra nem emlékszem, de az értelme az volt — legyen szives ujból elolvasni a választások előtt kiadott pártprogrammunkat (Ugy van! balfelől.), mert annak minden pontját magunkra nézve kötelezőnek ismerjük. Tehát, t. ház, ilyen kijelentések után azt mondani, hogy, mert a felirati javaslatban nincsen pártprogrammunknak minden pontja rekapitulálva, akkor, mikor mi a vita elején ismeteltük azon ünnepélyes kötelezettségnek fentartását, melyet a választások idejében a nemzett előtt kimondott minden szavunk ránk ruház s a mely kötelezettséget, legyenek meggyőződve, bármi legyen is politikat sorsunk, férfiasan és becsületesen mindenkor be fogjuk váltani (Zajos éljenzés balfelől.), mikor, mondom, ilyen hivatkozás történik a vita elején: akkor — bocsásson meg a t. pénzügyminiszter ur, a kit igen tisztelek, és azért rosszul esik, hogy ily élesen kell az általa formulált vádat visszautasitanom, de ha az ilyen nyilatkozatok után a politikai kétszinüség, a dupla játék vádját emeli ellenünk, ez legalább is nem egyezik meg azzal a komolysággal, melyet ily komoly ügyben arról a helyről és oly kaliberü férfiunak, a minő a pénzügyminiszter ur, mindenkor szem előtt kell tartani. (Hosszantartó élénk helyeslés és éljenzés a bal oldalon. Nagy zaj jobbfelől.)

Wekerle Sándor pénzügyminiszter: T. ház! (Zaj. Halljuk! Halljuk! Ha nagyitó üvegen át nézzük a dolgot, más védelmi eszközöket választunk, mint a milyenekre szükség van és megesik, hogy egy kis terczerollal szemben nagy Amstrong-ágyuval vonulunk ki. Először is, ha a képviselő ur figyelemmel kisérte mai beszédemet, kétségbe merem vonni, hogy azon vádat, melyet ő felhozott ilyen formában, vagy ily mértékben (Ugy van! jobbfelől. Nagy zaj és mozgás a baloldalon.) hallotta. En — határozottan emlékszem — mindössze azt mondtam, szeretek sulyt fektetni arra, hogy ugyanazon szavakat használjuk itt is, ott is, mert különben ne méltóztassék személyeskedésnek venni, ha a különböző kifejezések folytán az a gyanu merül fel, hogy mást mondtak akkor és mást mondanak most. (Ugy van! a jobboldalon.)

Ez talán nem olyan gyanusitás, hogy az ellenében ily nagy felszereléssel kellene rögtönösen kivonulni. (Helyeslés jobbfelől. Zaj a bal- és szélső baloldalon.)

A mi másodszor a modort illeti és azt, a mivel én a t. képviselő urnak itteni modorát kifogásoltam, erre nézve én ezt mondottam: «Hogy ha a simaságot nélkülözik itten.» Tehát az volt a vád, hogy a t. képviselő ur a simaságot nélkülözi.

Apponyi Albert gróf: Azt a simaságot nélkülözni fogom ezentul is!

Wekerle Sándor pénzügyminiszter: Ha a t. képviselő urnak az a modora, a melyet itt tanusitott, még a sima modorok közé tartozik (Derültség jobbfelől.), akkor egyátalában kizártnak tartom esetleges nem sima szereplését. (Élénk helyeslés jobbfelől. Nagy zaj a bal- és szélső baloldalon.)

Horváth Gyula személyes kérdésben válaszol a pénzügyminiszternek.

Elnök: T. ház! Az idő előrehaladott volta miatt, minthogy szólásra még többen vannak feljegyezve, a felirati javaslat tárgyalása a holnap délelőtt 10 órakor tartandó ülésben fog folytattatni.

Az ülés végződik délután 2 órakor.

Budapest, márczius 21.

A pénzügyminiszteriumban ma délután *Wekerle* Sándor pénzügyminiszter elnöklete alatt az ország összes pénzügyigazgatói több órai tanácskozásra gyültek össze, melynek tárgyát különféle adminisztrativ ügyek képezték.

Az országgyülési függetlenségi és 48-as párt végrehajtó bizottsága márczius hó 22-én délután hat órakor ülést tart.

VIDÉK.

* **Debreczenből** táviratozzák nekünk: *Lévay* Imre, a kegyes tanitórend tartományi főnöke, Debreczenbe érkezett és a négyosztályu katholikus gimnázium kiegészitése tárgyában hosszasan értekezett *Szakszó* Rezső préposttal és *Nemes* Kálmánnal, a katholikus egyháztanács elnökével. Lévay nagy jóakarattal karolta föl az eszmét, de kijelentette, hogy a kiegészitést a kegyesrend saját erejéből nem vállalhatja el; tanárokat adhat és az anyagi erők gyüjtésében is segithet. A kitüzött czélra már van harminczezer forint, melynek egy harmadát a helybeli hivek, két harmadát Szakszó esperes ajánlotta fel. Mindez azonban kevés, mert legalább kétszázezer forintra van szükség. Számitanak a hivek, a város, a püspökök, káptalanok stb. támogatására. Az akczió nemsokára megindul.

* **A pesti református egyházmegye** e hó 24-én reggel kilencz órakor a református főgimnázium nagy termében rendkivüli közgyülést tart, melynek tárgya a megválasztott egyházmegyei gondnoknak *Teleki* József grófnak s a többi ujonan megválasztott tisztviselőnek ünnepélyes beiktatása lesz. A pesti egyházat *Tisza* Lajos gróf, *Szász* Károly, *Hegedüs* Sándor, *Darányi* Ignácz és *Papp* Károly fogják képviselni. A pesti német református leányegyház pedig e hó 25-én délelőtt tizenegy órakor tart közgyülést.

Uj választások.

* **Husztról** táviratozzák lapunknak, hogy *Győry* Elek, ki gron Gábor és Hévizy János kiséretében érkezett a városba, ma tartotta meg a piaczon, több ezer választó jelenlétében a programmbeszédét. Máramarosban eddig ritkán látott lelkesedéssel fogadták őt is, meg kiséről is. *Fejér* Miklós államtitkárnak igen gyengék a kilátásai, bárhogyan igyekeznek pressziót gyakorolni a választókra. Fejér Miklós tegnap vonult be Husztra az ily esetekben elmaradhatatlan bandériummal. A vasutnál Vaczkó János görög katholikus orosz esperes, a kormánypárt ottani elnöke üdvözölte. Délután megvolt a programmbeszéd, este az obligát banket s éjszaka a jelölt visszautazása. Fejér államtitkár e hó 28-án, a választás napján, még egyszer leutazik Husztra.

Az ev. ref. zsinat.

— márcz. 21.

Elnökök: Kun Bertalan és Tisza Kálmán, jegyzők: Szilády Áron és Mitrovics Gyula. A jegyzőkönyv hitelesitése után felvétettek a lelkészválasztási szabályok. Következik a 216. §.

Mitrovics Gyula irályi módositást nyujt be, *Lénárd* József a 217. §-hoz a következő módositást nyujtja be: A szavazást minden jogosult személyesen gyakorolhatja, kik irni tudnak, szavazatlapokkal, kik nem tudnak irni az elnökségnek mondják be szándékukat. *Várady* Gábor a módositványt nem fogadja el. Módositvány elvettetik. Elfogadtatott a tiszántuli egyházkerület azon javaslata, hogy a hol a szavazatok száma az ezeret meghaladja, két szavazatszedő bizottság alakittassék. A 224. §-hoz hozzászól gróf *Degenfeld* József, következő pótlást javasolja, a meghivás elfogadása az eddigi állomásról lemondásnak tekintetik, s azután a választás végrehajtandó. *Horthy* István hozzájárul a módositványhoz, de csak ugy, ha az pusztán a pályázó lelkészekre terjesztetik ki. *Sziládi* Áron nem helyesli a javaslatot, *Décsey* József ellenben a mellett nyilatkozik. *Fejes* István elvben hozzájárul gróf *Degenfeld* módásitványához, pótoltatni kivánja azzal, hogy a választás csak akkor rendeltessék el, midőn az egyházmegye megerősiti a választást. Gróf Degenfeld javaslata a Fejes pótlásával elfogadtatott. A 230. §-hoz Beöthy Zsigmond javasolja, hogy e szavak helyett: a küldöttek jelentéséből ez tétessék: «*küldöttek jegyzőkönyvéből*» *Molnár* Béla ez egész szakaszt bizottsághoz kivánja tétetni. *Szász* Károly azt hiszi, hogy e szakasz most letárgyalandó, hanem mikor letárgyaltatott, akkor tétessék át a bizottsághoz pótlás végett.

Tisza Kálmán elnök: először a halasztási inditvány felett kell határozni, azelőtt felolvastatja a konvent ide vonatkozó jegyzőkönyvét. Két inditvány van, 1. hogy a 230—232. §§-ok utasittassanak a lelkészi választási bizottsághoz, a másik a *Szász* Károly javaslata, mely azt tartalmazza, hogy előbb alapittassanak meg a szakaszok, azután tétessenek át azok a lelkészjelölő bizottsághoz kipótlás végett. Molnár Béla javaslata elfogadtatott, a Szász Károlyé elvettetett.

Ezután az elnök kijelenti, hogy most tulajdonképen jönne az adózásról szóló rész megvitatása, de mivel ez ki nem tüzetett a napirendre, helyesnek tartaná, ha most visszamennénk «a II-ik részre, az egyházi tisztviselőkről és egyes egyháztagokról.» Elnök felszólalása helyesléssel fogadtatott. Következik a 91-ik §. Hozzá szól dr. *Hajnal* István s a következő módositványt nyujtja be: «a 18. §-ban foglalt jogok és kötelességeken kivül minden egyháztagnak kötelessége a szentirás ezen tanitásait követni: «intsétek azokat, a kik rendetlenül járnak», Thess. I. levél, V. 14. «intsétek, mint atyátok fiai», Thess. II. III. 15. «és valamit cselekesztek, szivetek szerint cselekedjetek, mint az urnak és mint embereknek.» Pál Koloss. III. 23. r.

Hajnal István a 99-ik szakasz *b)* pontjára nézve kifogásolja, hogy a számadások a lelkész segitségével készittessenek el. *Lukács* Ödön pedig a kisebb egyházakra vonatkozva a szöveget helyesnek tartja, hanem e szót tartja kihagyandónak: «a hol fögondnok nincs.»

A 111-ik §-hoz hozzászól *Váró* Ferencz «a nyujdijbahelyezés következtében» tételt kihagyandónak kivánja s az utolsó szó helyett ezt javasolja: «mozdithatók el. Külön bekezdésben ezt kivánja: a nyugdijbahelyezés az iskolafenntartó intézetek ajánlatára történik. *Kiss* Albert hozzájárul a módositvány első részéhez, de tulajdonképen nem ezért szólalt fel, hanem azért, mivel itt egy elvi kérdés van, melyet el kell dönteni. Mivel pedig előre nem tudhatta, hogy ma ezen szakasz tárgyalásra kerül, a következő módositványt nyujtja be: «*A tanárok egyházfegyelmi biróságaink illetékessége alá tartoznak; hivatalukból erkölcsi kihágás, sulyos kötelességmulasztás, vagy büntény miatt mozdithatók el.*»

Kéri javaslatának elfogadását és ez egész szakasznak a tanügyi bizottsághoz szövegezés végett áttételét. — *Körmendi* Sándor javasolja, hogy a II-ik kikezdéséből e szavak «egyházmegyék» hagyassanak ki. — *Tisza* Kálmán elnök: az ügy tárgyaltatott a konventen az 549. §-nál, de Kiss Albert azon kifejezését, hogy ebben a tekintetben visszaesés történt, visszautasitja. *Kiss* Albert a visszautasitás után is fentartja nyilatkozatát, olvassa el bárki a konventi jegyzőkönyveket s erről meggyőződhetik; óhajtja és kéri, hogy a módositványok utasittassanak a bizottsághoz. Elnök felteszi a kérdést, a kik a halasztási inditványt elfogadják álljanak fel; megtörténik; kisebbség áll fel. *Váró* Ferencz módositványa elfogadtatott. *Kiss* Albert és *Vida* Károly módositványai nem fogadtattak el.

A 113-ik szakasz tárgyalásánál felszólal *Fejes* István. A 113-ik szakaszt kihagyni kéri, a *112-ik szakaszba pedig betétetni kéri a tanárok és ifjuság vallás-erkölcsi nevelésére fögondot forditani tartoznak.* — E javaslat elfogadtatik, a 113-ik kihagyatik. A 115-ik és 116-ik §§-ok kihagyatnak. *Lukács* Ödön inditványozza, hogy e §§-ok helyett az érvényben levő törvények 93-ik és 94-ik szakaszai iktattassanak be; inditvány nem fogadtatott el.

A 120-ik §. második bekezdésénél *Tisza* István azt a módositást teszi, hogy azokra nézve, kik a lelkészi pályáról más pályára léptek, mondassék ki, hogy ne csak a tanári pályára lepetteknek engedtessék meg a lelkészi funkcziók végzése, hanem az egyetemes papság eszméjénél fogva, engedtessék meg másoknak is ily módositással, hogy a kik nem tanári pályára léptek, az illetékes lelkész engedélyével lelkészi teendőt végezhessenek. Inditvány el nem fogadtatott.

A 122-ik §-nál *Beöthy* Zsigmond kiván annak kifejezést adni, hogy a tanitók beszédeiket a szószéken csak olvashassák. *Begedi* J. Ellenmondást lát a törvényszakaszban, az azt mondja, hogy a lelkész az elmondott beszédekért felelős. Hogy történhetnék ez meg, midőn az ünnepi követek legtöbbször harangozás közben érkeznek meg.

Vida Károly: a VII-ik és VIII-ik osztálybeliek az ünnepi követségektől eltiltassanak.

Mitrovics Gyula hosszabb beszédben indokolja szükségességét annak, hogy a jogászok VII. és VIII-ik osztálybeliek ünnepi követségre bocsáttassanak, indokolja vallásos szempontból, indokolja anyagi szempontból, de hangsulyozza azt is általános helyeslések között, hogy az illetők kellő próba és előkészület után bocsáttatnak. *Vállyi* Lajos ellentétes nézetnek ad kifejezést. *Meczner* József pártolja Mitrovics nézeteit. *Szabó* Károly hasonlóképen.

Beöthy inditványával szemben elfogadtatott az eredeti szöveg, valamint elvettetett Vida Károly módositványa is.

Hajnal István a 132. §. azon tétele ellen szólal fel, hogy «*tizenkét éven alul levő gyermekek nem konfirmálhatók*» következő módositványt nyujtja be: A negyedik elemi osztályt bevégzett gyermekek konfimálhatók. *Szabó* Károly a szöveg fentartását kivánja. *Nagy* Pál azt kivánja, hogy a konfirmálásokat a lelkész teljesitse. *Szerendei* József a szöveg fentartását kéri. *Vállyi* Lajos kivánja, hogy a lelkészek köteleztessenek a konfirmandusok tanitására.

Hasonlólag nyilatkozik, *Körmendi* Sándor. *Szász* Károly Nagy Pál módositványát pártolja, felhozza Török Pál példáját, ki még öreg korában is maga végezte a konfirmácziót; kijelenti, hogy elvben elfogadja a Nagy Pál módositványát, de eképen kivánja azt formulázni: ezen szavak után: a hol a lelkész maga nem végezheti a konfirmácziót ezek teendők: «Vagy betegség okából maga nem végezheti s kénytelen azt segéd-, vagy helyettes lelkészre bizni, tartozik ezeket utasitással ellátni» stb. *Soltész* László ellene szól a módositványnak. Elnök felteszi a kérdést, a szöveg *Szász* Károly módositványával elfogadtatott.

Holnapi napirend a VIII. szakasz letárgyalása után az adózási rendszer elvi álláspontjának megvitatása.

UJDONSÁGOK.

— márczius 21.

— *Személyi hirek. A király* ma reggel hét órakor Budapestről Besnyőre rándult ki vadászatra, a honnét délután négy órakor visszatért a budai várba. — *Mária Immakuláta* főherczegné tegnap este Bécsből Pólába utazott. — *Erzsébet* főherczegné tegnap Pozsonyból visszatért Bécsbe. — *Jenő* főherczeg ma éjjel Münchenből Bécsbe érkezett. — *Lipót Szalvátor* főherczeg Bécsből Lembergbe utazott. — *Bismarck* herczeg néhány nap óta gyengélkedik.

— **Hirek Kossuth Lajosról.** Turinból jelentik mai kelettel: A párisi Figaro táviratot közöl Turinból, hogy Kossuth sulyosan megbetegedett. Ez a hir valótlan. Kossuth egészsége *állandóan kielégitő* és épen ma is hosszabb sétát tett.

— *A királyné Korfuban.* Korfuból irja levelezőnk: Erzsébet királyné 17-én, reggel tizenegy órakor a Miramar yachttal Korfuba érkezett. A hajó a kastély alat levő kikötőben vetett horgonyt. A királyné még a hajón fogadta Khevenhüller gróf osztrák-magyar konzult és Kefalast, a korfui kikötő parancsnokát, aztán kiszállt a hajóból és felment a kastélyba. Vele van *Mikes* grófné, *Nopcsa* báró és *Cassini* gróf, a Miramar parancsnoka. Korfuban az idén nagyon változó az időjárás. Sokan estek *influenzába* és több embert el is ragadott ez a betegség. A királyné megérkezése reggelén pompás idő volt, de déltájban olyan hideg északi szél támadt, hogy az emberek kénytelenek voltak előszedni a melegebb ruhájukat.

— **Helfy Ignácz** országgyülési képviselő Kolozsvárott lakó bátyjának aggasztó betegsége következtében ma Kolozsvárra utazott. Helfy, ki holnap akart felszólalni a képviselőházban, a közbejött esemény folytán nem is vehet részt a felirati vitában.

— **Ebéd a miniszterelnöknél.** *Szapáry* Gyula gróf miniszterelnök ma este ebédet adott, melyen a miniszterelnökön és nején kivül jelen voltak: özv. gróf Csekonics Jánosné, gróf Dessewffy Aurél és neje, gróf Hunyady László belső titkos tanácsos és neje, gróf Károlyi István és neje, gróf Monts Antal német főkonzul, gróf Paar Károly lovassági tábornok és ő felsége főhadsegéde, Szlávy József belső titkos tanácsos, koronaőr és a főrendiház másodelnöke.

— **A herczegprimás** ma délelőtt *Csáky* Albin gróf vallás- és közoktatásügyi miniszter látogatását fogadta és hosszabb ideig tanácskozott vele. A primás a husvéti ünnepeket Esztergomban tölti. Rómába csak a nyáron utazik.

— **Bibliai előadás laterna m gikával.** Kedden este hét órakor a hold-utczai iskolaház (17. sz.) nagytermében bibliai előadás lesz laterna magikával. A bemenet szabad.

— **A hivatalos tavasz** itt van valaáára. Most már azok a szkeptikusok is kénytelenek elhinni, a kik nem vesznek komolyan semmit, hanem szaktekintélytől tudják. A menyországban megjelenő Budapesti Közlöny ma okvetetlenül hozta ezt a legeslegfelsőbb kéziratot: «Kedves tavasz! Ezennel kinevezem önt szeretett földem kormányzójává.» S a tavasz, mely már tegnap megmutatta nekünk gyönyörü arczát, ma törvényesen is elfoglalta kormányzói székét. Itt van nálunk, köztünk, bennünk. A levegő napfényes és kék, a tél szele langyos szellővé változott, az ember szive-lelke felujong a nagy ébredés e felséges napján. Mintha egy jelre változott volna meg minden. Az utczán por van, a fák rügyeznek, a mezőn sárgás-zöld fü sarjadzik. Ez az élet! a szép, a ragyogó verőfény! a valóságos kikelet, mely annyi csalódás után, a márcziusi nagy havazások után, még bájosabbnak tetszik, mint más esztendőben! Már tegnap is olyan meleg volt, hogy lekivánkozott rólunk a meleg téli ruha; s a mai nap, a hivatalos tavasz első napja, talán még szebb, mint a tegnapi volt. A levegő csöndes s a meleg oly rohamosan növekszik, hogy a déli órákban szinte jól esik az árnyék. Csak napok kérdése, hogy a liget meg a városi fasorok zöldülni kezdjenek; bent a városban már kinálják az illatos ibolyát minden utczasarkon; a szerelem veszi birtokába nemsokára az énekesmadár szivét. A hivatalos tavasz megtette a kötelességét, a biztató reménység sugaraival köszöntött be hozzánk.

— **Az öngyilkos miniszteri tanácsosról.** Emlitettük már röviden, hogy *Fésüs Béla* nyugalmazott miniszteri tanácsos Pozsonyban a maga kezével vetett véget életének. A legjobb forrásból arról értesülünk most, hogy a szerencsétlen embert sulyos idegbaja vitte a szomoru tett elkövetésére. Rokonsága s ismerősei már régóta aggódtak érte, mert látták, hogy fájdalmas köszvénye s gyakran jelentkező nagy idegessége terhessé teszik rá nézve az életet. Az utóbbi időkben pszihiaterek is gyógyitották, minthogy a melankhólia tüneteit lehetett rajta észrevenni. A gyógyitás látszólag szépen haladt, de végre is egy hirtelen támadt rohamban megváltotta magát a beteg a szenvedésektől. Minden ezzel a tudósitással ellentétes hir csak mende-monda.

— **Vasuti kaland.** A Budapestről Arad felé robogó gyorsvonaton történt. A vonat egyik másodosztályu kupéjában egy termetes ur foglalt helyet, a ki azonban még abban a korban volt, melyben a férfisziv még nem teljesen fogékonytalan a női bájak iránt, különösen ha ezek egy gömbölyü arczocska közepén veszélyeskedő fitos orrocskában, két szikrázó fekete szemben és egy karcsu termetben prezentálják magukat s még hozzá a még téliesen sivár és unalmas tájon keresztül vágtató vonatnak ugyanabban a kupéjában, melyben az ilyen hölgyimádó uri ember ül. Vasuton könnyen megy az ismerkedés, mondja az ismeretes példabeszéd; uri emberünknek azomban csakhamar arról kellett meggyőződnie, hogy a példabeszéd nem mindig mond igazat, mert egy pár eredménytelen kisérlet után arról kellett meggyőződni, hogy szép utitársa nem igen hajlandó ismeretséget kötni. A szép hölgy mélyen bevette magát a kupé sarkába és alig pár percz mulva uri emberünk meglehetősen kényelmetlenül érezte magát szép utitársnőjével egy kupéban egyedül. Mindenféle rémes történetek kezdtek fölelevenedni emlékezetében vasuton utazó őrültekről s egyszerre csak retteneteseknek találta ismeretlen utitársnőjének rózsás körmöcskéit, melyek röviddel előbb még olyan kimondhatatlanul bájosaknak tüntek föl előtte. Mert kétségtelen, hogy ismeretlen utitársnője — őrült volt! Még mindig ott ült a kupé sarkában, apró, szaggatott mondatokban tört ki, miközben arcza meg-megrándult s olykor-olykor egy-egy vésztjósló tekintetet röpitett épen abba a sarokba, melyben ő ült. Igy vágyódjék az ember vasuti kaland után: egy őrült némberrel összekerülni egy kupéban s hozzá egyedül! Már azon gondolkozott, hogy kiugrik a kupéból, vagy legalább is kiszáll a legközelebbi állomáson, mikor a szép utitársnő egyszerre csak felé fordult s maga kezdett vele társalgást. Egészen okosan s hozzá még szellemesen is csevegett. «Szegény! Milyen kár érte, gondolta magában az uri ember, bizonyosan azok közé az őrültek közé tartozik, a kiknek időszakonkint rögeszméik vannak!» Nagy ovatossággal kezdte kikérdezgetni s ekkor kisült, hogy szép utitársa — szinésznő, a ki vidéki vendégszereplésre utazott s az előbb egy pár állomáson keresztül azt a szerepét memorizálta, melyben még ugyanaz este Aradon fel kellett lépnie. A szinházban persze ott volt a tapsolók sorában az az uri ember is, a ki szerencsés volt a vasuti főpróbán is részt vehetni.

— *Az árvamegyei inségesek számára* ujabban a következő adományok érkeztek szerkesztőségünkhöz:

Márczius 15-diki gyüjtés Tiszakálmánfalváról (a *Nép Zászlója*) utján	15 frt	— kr.
A mindszenti 48-as kör márczius 15-iki társas vacsoráján Tavy Endre által inditványozott gyüjtés eredménye 11 frt 30 kr, a kör pénztárából hozzá: 3 frt 70 kr	15 «	— «
A turkevei ipartestületből egy iparos társaság adománya (Kupa Árpád ur által	11 «	75 »
A tordai iparos egylet tánczmulatságának jövedelme (dr. Damokos Andor főszolgabiró ur által	7 «	— «
Dr. Damokos Andor tordai főszolgabiró ur által rendezett hangverseny jövedelme	25 «	— «
Kovács László Pa-Katalin	10 «	— »
Fekete Albert Alsó-Mislye	5 «	— »
A szolnoki állami főgimn. II. A) osztályának 14 tanulója (dr. Simon József tanár ur által	2 «	— «
Id. Szunyoghy Bertalan (Uj-Fehértó)	5 «	— «
Boda Samu (Nagy-Ajtán, Brassai Károly ottani ref. lelkész bölöni szégfoglaló beszéde alkalmával adott ebédjén eszközölt gyüjtés	13 «	70 »
A privigyei izr. népiskola növendékei	3 «	10 «
A Mizsei gazdaság személyzete	30 «	02 «
Tóth Mihály ráczkevei róm. kath. tanitó gyüjtése	6 «	50 «
Halász János alsó-dabasi biró gyüjtése	56 «	— «
Malonyay Ferencz gyüjtése (Tőke-Terebes)	81 «	—
Kvassay (Póla)	5 «	— «
Fischer Samu (Pa-Bórta)	5 «	— «
Az ajkai izr. Béla-gyermekegylet küldeménye (Weisz Sámuel tanitó ur által)	3 «	— «
A sik-abosi iskola növendékeinek adománya	3 «	01 «
Eddigi gyüjtésünk:		
az árvamegyeieknek	5007 «	88 «
a turóczmegyeieknek	336 «	63 «
a trencsénmegyeieknek	43 «	33 «
Összes gyüjtés	**5689** frt	**92** kr.

A nagy-ajtai gyüjtéshez járultak: Barta János 2 frt, Konya Miklós, Zathureczky József, Körtvélyfáy József, Lőfi Áron és Kövér András 1—1 frt, Nagy József, Nagy Ferencz, Tana Samu, Albert Lőrincz, Grünfeld Mihály és Téglás József 50—50 kr, Benkő Gergely és Józsa Gergely 40—40 kr. Borbáth Márton, Gáspár József, Barabás Sándor, Pálfi Elek, Tana Albert, Gáspár Bogdán, Tőkés Miklós, Sikó István, Budai Gábor, Antal Albert, Józsa Károly, Gáspár Gida és Bihari József 20—20 kr, Péterfi Gida, Sikó György és Kisgyörgy Tamás 10—10 kr. = 13 frt 70 kr.

A *privigyei izr. népiskola növendékeinek* adakozása: Hoffmann Hedvig, Bienenstock Szerafin és Sári, Reif Pepi, Béla, Helén, Béla és Vilmos, Heumann Gyula és Miksa, Pollák Samu, Vinterstein Izidor, Freiberg Richa, Géza és Pepi, Goldberger Ármin és Aladár, Reiner Dávid és Zsáni, Vagner Henrik, Bauer Irma, Kohn testvérek 10—10 kr, Stiglitz Hermin és Richa 6—6 kr, Sonnensshein Ludmill, Meizel Sándor és Sári, Biró Gedeon 5—5 kr, Siff Géza, Lang Arnold és Jakab, Siffer Izidor, Kohn Zsiga, Rosenthal Hedvig, Svarcz Erna 4—4 kr, Rosenthal Fülöp és Győző, Veimann József, Lövi Izidor, Veisz Sándor és István, Siffer Gyula, Fried Lipót és Győző, Lauffer Henrik, Spitzer Teréz, Svarcz Regina, Vogel Bertold és Lövi Nina 2—2 kr = 3 frt 10 kr.

A mizsei gazdaság gyüjtő-ivén adakoztak: Tisztek részére: Grosz Ákos tisztartó 2 frt, Grosz Ákosné 2 frt, Graf Adolf ellenőr 2 frt, Krammer Sándor ispán 1 frt 20 kr, Krammer Mór gyakornok 1 frt 50 kr, Milch Gyula gyakornok 1 frt 50 kr, Horváth István néptanitó 20 kr, Molnár Lajos erdőőr 40 kr. Mesterek részéről: Kovács János kovácsmester 80 kr, Levai kovácssegéd 10 kr, Dombai András 10 kr, ifj. Gyapay Gergely bognármester 50 kr. Gazdasági elöljárok részéről: Farkas Venczel kanász számadó 50 kr, Kovács Ferencz juhász-számadó 50 kr, Göblyös Mátyás csősz 15 kr, Varga Bálint csősz 45 kr, Fehér János béres-gazda 1 frt, Menyhart Pál béres-gazda 1 frt, Piszkula Menyhért magtáros 50 kr, Ludányi István első béres 50 kr. Dohánykertészek részéről: Gocsa András gazda 20 kr, Gecse János 30 kr, Csuka István 1 frt, Kalmár József 30 kr, Kovács István 30 kr, Freika János 52 kr, Bata Pál 50 kr, idősebb Boros Mihály 30 kr, Kalmár János 10 kr, Szijjártó János 10 kr, Triznya Ferencz 40 kr, Vig Károly 10 kr, Balog József 10 kr, Nagy Ábel 1 frt, Dudás Sándor 30 kr, Hábori Flori 50 kr, Pethő Mátyás 1 frt, Sándor Gábor 40 kr, Thuróczi Gellért 40 kr, ifj. Gocsa Sándor 50 kr, Zámbori József 30 kr, Tóth István 50 kr, Zsrupko Antal 50 kr, Bata Mihály 1 frt, Juhász Lajos 30 kr, idősb Gocsa Sándor 50 kr, Vig Márton 1 frt, Boros Mihály ifju 50 kr, Buzás Samu dohányosok 20 kr, = 30 frt 2 kr.

Tóth Mihály ráczkevei tanitó ur gyüjtéséhez járultak: Tóth Mihály 50 kr, Despoth Alojzia 10 kr, Despoth Ilona 10 kr, Tóth Hedvig 10 kr, Till Mária 2 kr, Czifrus Jul. 2 kr, Kalapács Teréz 4 kr, Firnigl Mária 4 kr, Tóth Mária 1 kr, Kecskés Jul. 5 kr, Vehl E. 8 kr, Vehl M. 8 kr, Juhász J. 4 kr, Kreisz Magdolna 10 kr, Feit Róza 30 kr, Kovács E. 10 kr, Bobrovácz R. 3 kr, Juhász E. 3 kr, Kovács Jul. 4 kr, Csernák M. 5 kr, Kenesei Anna 6 kr, Heim J. 5 kr, Kaizer Anna 10 kr, Riemer E. 5 kr, Kudar M. 5 kr, Podruzsik E. 4 kr, Czita R. 5 kr, Erős Borbála 10 kr, Dick Mária 5 kr, Podruzsik R. 4 kr, Dick Katalin 5 kr, Kudar E. 5 kr, Stadtrucker A. 5 kr, Plintovics Éva 10 kr, Szebellédi Krisztina 10 kr, Rumpl Mária 5 kr, Krumpach A. 5 kr, Krumpach E. 5 kr, Gazdag Jul. 2 kr, Bajnok Jul. 5 kr, Koller Anna 4 kr, Deák Teréz 2 kr, Balogh R. 5 kr, Pilinger E. 2 kr, Balázs J. 2 kr, Magyar E. 5 kr, Sári Anna 3 kr, Feigl K 3 kr, Farkas Teréz 10 kr, Taligás Jul. 5 kr, Kosztantinovics K. 5 kr, Veisz L. 5 kr, Szlovicsák Teréz 10 kr, Mursitz E. 5 kr, Csernák István 10 kr, Firnigl János 6 kr, Feit Nándor 10 kr, Rumpl János 10 kr, Viski István 2 kr, Kabai István 5 kr, Sas István 10 kr, Feit István 5 kr, Brezina János 20 kr, Molnár János 5 kr, Rohonczi József 8 kr, Vella János 8 kr, Vella András 4 kr, Vella Antal 4 kr, Bodor Ferencz 10 kr, Máyer Ferencz 10 kr, Olasz András 5 kr, Sereg András 10 kr, Riemer János 10 kr, Podruzsik György 4 kr, Kalapács József 10 kr, Szabó Ferencz 5 kr, Rékasi István 15 kr, Feigl Vilmos 4 kr, Taligás András 5 kr, Szabó Géza 5 kr, Uzelmann Károly 15 kr, Barócs Károly 10 kr, Tasi Lajos 10 kr, Platényi István 10 kr, Pataki István 5 kr, Ujvári András 30 kr, Veisz Lajos 5 kr = 6 frt 50 kr.

Halász János biró ur gyüjtéséhez (Alsó Dabason) járultak: Blau Simon 2 frt, Dinnyés Lajos 1 frt, Gál István 1 frt, Gáspár István 60 kr, Garzó Mihály 50 kr, Halász Zsigmond 5 frt, Halász Olivér 5 frt, Halász Bálintné 4 frt, Halász Viktória 3 frt, Halász Antalné 2 frt, Halász Vincze 2 frt, Halász Móriczné 1 frt, ifj. Halász Béla 1 frt, Halász János 1 frt, Kun-Szent-Miklós-Dabas vidéki takarékpénztár (másod izben) 10 frt, Kontra Sándor 1 frt, Mády Ferencz 1 frt, Mártyássy József örökösök 1 frt, Rácz József 1 frt, Segesváry László 2 frt, Szőke Lajos 2 frt, özv. Szőke Vinczéné 1 frt, Szuros Zsigmond 1 frt, özv. Szalay Pálné 1 frt, dr. Szilárd Bertalan 1 frt, Zliszky Elek 1 frt, Zárnoky János 50 kr, Zisek Károly 50 kr, Várady Béla 50 kr, Vörösmarthy Gedeon 1 frt, Vörösmarthy István 1 frt 40 kr = 56 frt.

Malonyay Ferencz ur gyüjtéséhez (Tőke-Terebes) járultak: Malonyay Ferencz 15 frt, Krayzell Ottó 2 frt, Bydeskuthy József 2 frt, Dinnyés József 1 frt, Modrák Mihály 1 frt, Bukó Lajos 1 frt, Ruzicska János 1 frt, dr. Marikovszky Pál 2 frt, Grünstein 1 frt, Auerswald János 1 frt, Auerswald Gusztáv 2 frt, Szladek Károly 2 frt, Lázáry Géza 2 frt, Duka Albert 2 frt, Markovics Mayer 5 frt, Malonyay Róza 2 frt, Krasznapolszky Margit 1 frt, Perlsberg Ede 5 frt, Szaxun József 4 frt, Glück Lipót 1 frt, Demecs Lajos 1 frt, Bosáczky Vilmos 1 frt, Kurucz Vazul 2 frt, Matyatzko György 1 frt, Takács János 50 kr, Gröttl György 2 frt, Hazay Géza 2 frt, Goldberger Simon 2 frt, Harkay János 1 frt, Gelb József 1 frt, Neumann Móricz 1 frt, Diener Náthán 1 frt, Visontay Kamilla 1 frt, Glück Samu 50 kr, Wald Izrael 1 frt, Rosenblüth 1 frt, Guttmann Márkus 2 frt, Reismann gőzmalma 3 frt, Szaxun Jósséfné 2 frt, Cseley Lajos 2 frt = 81 frt.

A sik-abosi iskola növendékeinek adománya: A beküldő tanitó 30 kr és a postabér 10 kr, Reusz János M. 40 kr, Reusz István 10 kr, Reusz Jolán 10 kr, Ollé Lajos 3 kr, Kázmér Lajos 6 kr, Ollé Gyula 4 kr, Boráros Róza 3 kr, Boráros Teréz 3 kr, Molnár Mari 4 kr, Molnár Károly 2 kr, Vitthalm György 5 kr, Vitthalm Irma 5 kr, Angyal István 2 kr, Antalics Imre 10 kr, Antalics János 4 kr, Gyurkovics Anna 2 kr, Molnár Erzsébet 20 kr, Ölvei Teréz 2 kr, Jávorka Ágnes 1 kr, Boráros Lajos 5 kr, Boráros István 2 kr, Boráros Juli 5 kr, Vig Juli 2 kr, Vig Teréz 2 kr, Krajcsovics Sándor 2 kr, Krajcsovics Erzsébet 3 kr, Szabó Mari 4 kr, Antalics Mari 2 kr, Krátki Irma 50 kr, Mátis Mari 4 kr, Mátis Erzsébet 4 kr, Mátis Lina 2 kr, Egri Mari 4 kr, Horváth Fáni 2 kr, Mátis Juli 2 kr, Mátis János 10 kr, Mátis Lajos 10 kr, Czifra Lajos 5 kr, Mátis János 2 kr, Bári Teréz 3 kr = 3 frt 01 kr.

A felvidéki inségeseknek. Az országgyülési szabadelvü pártkör választmánya tegnap este tartott ülésén *Latinovich* Ernő igazgató inditványára a felvidéki inségesek felsegélésére 500 frtot szavazott meg és elhatározta, hogy ezen összeget a Felebarátok egyesület utján rendeltetési helyére fogja juttatni.

— **Robbanás a laekeni királyi kastélyban.** Megirtuk ma, hogy a laekeni kir. kastélyban gázrobbanás volt. Az ujabb hirek szerint a robbanás a király hálószobájában történt, minek következtében a szoba egész berendezése tönkrement, egy szolga sulyosan megsérült, a kastély különféle részeiben pedig ötszáz ablaktábla összetört. A király, a ki épen dolgozószobájában volt, ijedten sietett a veszedelem szinhelyére nejével s Klementina herczegnővel együtt. Az első pillanatban azt hitték, hogy anarkista merénylet történt, s nagy megnyugtatására volt a királyi családnak, hogy ez az aggodalma nem bizonyult valóságnak. Kiderült, hogy a robbanást hanyagság okozta.

— **Felolvasás a pápai honvédszobor javára.** A pápai honvédszobor javára, mint értesülünk, *Gerő* Ödön, jeles fiatal iró, a kit *Viharos* álnévvel irt czikkeiből is a legelőnyösebben ismer a közönség, «A házasság mint müvészet» cimmel e hó 26-án, szombaton a pápai állandó szinházban felolvasást tart.

— **Őrült a templomban.** Megrenditő eset történt ma Pozsonyban a virágvölgy-városrész templomában A litánia alatt egy Turián Gyčrgy nevü ember hirtelen megőrült s borzasztó aggodalomba ejtette rémes kiáltozásával a hivőket. Ezzel azonban még nem elégedett meg a szerencsétlen ember; őrjöngése annyira ment, hogy megragadott egy öreg koldusasszonyt, erővel az oltárhoz czipelte s orditva követelte Havlicsek Vincze plébánostól, hogy eskesse őket össze. Sokáig tartott, mig meg tudták fékezni, mert mindenkit ütött vert, a ki hozzá közeledett.

— **Jack a hasfelmetsző kézre került.** Az Egyetértés szombati számában közöltük már azt a távirati hirt, hogy egy Liverpool mellett levő kicsiny faluban Rainhillban, egy ház konyhájában, vastag czement réteg alatt ráakadtak egy Williamsné nevü asszony holttestére, a kit a férje gyilkolt meg. Londonból most azt táviratozzák, hogy ugyanott a Williamsné két eltünt gyermekének a holttestét megtalálták. A gyilkosság felderitésére egy Melbourneből (Ausztrália) érkezett távirat vezetett, a melyben értesitették a liverpooli rendőrséget, hogy Melbourne egyik házának a konyhájában vastag czementrétegben ráakadtak egy Williamsné nevü nő holttestére, a kit «Jack, a hasfelmetsző» módszere szerint gyilkoltak meg. Williamsné szomszédai előtt gyakrabban emlitette, hogy Liverpool környékéről való. A melbournei rendőrség egyuttal azt is jelentette, hogy Williamst Nyugat-Ausztráliában letartóztatták. A liverpooli rendőrség rögtön kutatni kezdte, hogy hova való volt Williamsné asszony s csakhamar kideritette. Rainhillban azután a rendőrség arról értesült, hogy Williams három év előtt mint teljesen idegen ember került oda s megkérte a 23 éves Mather kisasszonyt, a kivel a mennyegző után Ausztráliába utazott. Williams mint fiatal ember Rainhillban egyedül lakott egy nagy házban. Társaságba nem igen járt s látogatást is csak egyszer fogadott: egy idegen nőt és két gyermekét. Williams azt mondta, hogy a nő az ő huga. A nő és a két gyermek a mily hirtelen jöttek, ugyanoly hirtelen el is tüntek. A rendőrség gyanusnak találta a dolgot s a Williams által lakott házban kutatást rendezett. A konyhában csakugyan rá is találtak a keresettek holttestére. A vizsgálat megállapitotta, hogy Williams négy különböző név alatt négyszer nősült s hogy a hugának mondott nő is a felesége, a meggyilkolt két gyermek pedig a saját gyermeke volt. A másik két asszonyt is meggyilkolta. A Rainhillben tartott házkutatás a rendőrségnek oly adatokat is szolgáltatott a kezébe, a melyekből kétségtelenné vált, hogy «Jack, a hasfelmetsző» Williams volt. Williams sürün utazott Londonba, a honnét mindig hamar visszatért.

— **Szörnyü boszut** akartak állani *Orecho* trencsénmegyei faluban a parasztok egy *Horák* János nevü vagyonos gazdaemberen, a kire már régóta haragszik a falubeliek egy része. Tegnap este eltorlaszolták a Horák házának az ajtaját meg az ablakait s aztán felgyujtották az épületet. A szerencsétlen család — mint pozsonyi tudósitónk táviratozza — okvetetlenül bent ég, ha a csendőrök segélyére nem sietnek. Az épület végében volt tehenek igy is mind odaégtek. A tettesek ellen megindittották a nyomozást.

— **Véres verekedés egy katonai temetésen.** Pozsonyban ma egy katonai temetésen szomoru eset történt, mint nekünk táviratozzák, a temetést részeg ujonczok azzal zavarták meg, hogy nagy lármát csaptak, mire egy rendőr rájok szólt. Az ujonczok tovább garázdálkodtak s végre egy másik rendőr is beleavatkozott a dologba. A ficzkók ekkor megtámadták a rend embereit s ugy elverték őket, hogy mindaketten vértől boritva rogytak össze. A verekedők közül Haraslin Istvánt és Mártont, meg Kroskovszky Mátyást elfogták.

— **Éhinség Budapesten** czimü közleményünk megtalálta az utat az emberbarátok szivéhez. Az Alter S. család számára ujabban adakoztak: N. N. 10 frtot, Herz Árminné 5 frtot, Haas Jaquesné 5 frtot, Tarnay Gézáné (Tetétlen) 2 frtot, Dorner Aurél és Irma (Győr) 2 frtot, Palásty József (Somos-Ujfalu) 1 frtot. Továbbá «két budapesti iparos» együtt 3 frtot és «egy másik iparos» 1 frtot. Az ujabban befolyt összeg tehát 29 forintra rug. A tegnapi számunkban kimutatott 51 forint 70 krajczárral az eddigi gyüjtés eredménye 80 forint 70 krajczár.

Rövid hirek. *Párisban* szombaton este 7 órakor meggyilkolták Zubois Luczia prosztituált nőt, a ki uzsoráskodott is. A gyilkos ismeretlen. — *Triesztben* a kőmivesek sztrájkolnak; béremelést és munkaidő-leszállitást követelnek. — *Bécsben* a fünfhaus-rudolfsheimi kerületi elöljáróságban bizonyos Grossek merényletet követett el egy hivatalnok ellen. — Karvini *Karvinszky* Jenő bárót, egy penzingi magánmérnököt, ma csalás gyanuja miatt letartóztatták és átadták az országos törvényszéknek.

—

= **15 ezer márkás lopás.** Stuttgartban e hó 18-án éjjel eddig ismeretlen tettesek betörtek egy ékszerész-üzletbe s elloptak: hat brilliant-melltüt, husz brilliant-gyürüt, husz gyémánttal kirakott arany-karkötőt, egy patkóalaku férfi-melltüt, hét brillianttal, huszonöt arany-melltüt rubinnal és gyémánttal, nyolcz arany disztárgyat, százhatvan darab karikagyürüt, harmincz arany-melltüt, több gránát karpereczet, kétszáz pár arany-fülbevalót (bouton), közte gyémánt utánzatokkal arany foglalatban, negyven desszert kanalat Bruckman Heil bronn jelzéssel, hat ezüst-villát, egy ezüst női órát, fedelén Bona Rost felirattal, harminczöt női arany remontoár órát, huszonöt arany ravonette arany férfi-zsebórát, 70—80 ezüst-zsebórát, 18—20 masszív arany-óra lánczot. A kár tizenötezer márka. A stuttgarti rendőrsé a lopásról táviratilag értesitette a budapesti rendőrséget.

= **A rendőri sajtóiroda hirei.** *Lipstein* Bernátné napszámosnő Kazinczy-utczai lakásából tegnap délután tizenhárom forint készpénzt s több zálogczédulát ellopott egy betörő. — *Szántó* Mihály harmincz éves napszámos ma reggel tüzoltó-utczai lakásán sziven lőtte magát és nyomban meghalt. — *Illés* Ignácz szatócs Kemény Zsigmond-utcza kilenczedik szám a. üzletében ma reggel hat órakor eddig ismeretlen okból tüz támadt, melyet a tüzoltóság csakhamar elolott.— *Fazekas* István huszonhárom éves fuvaros e hó 19-én távozott Erzsébet-ut 119. sz. a. lakásáról s azóta nem tért vissza. Levelet irt, hogy öngyilkos lesz. — *Takács* Flórián tizennégy éves lakatosinas ma délután *Jakab* András tüzoltó-utcza 7. sz. a. levő mühelyében levő vascsiszológép körül volt elfoglalva, melyet ló hajt. A szerencsétlen fiu valamiért odahajolt a géphez, miközben a ló váratlanul megindult és a gyereket egy kiálló vasrud ugy ütötte fejbe, hogy rögtön meghalt.

SZINHÁZ ÉS MÜVÉSZET.

— **Pablo de Sarasate**, a geniális spanyol hegedüs, ki ezelőtt három évvel járt itt utoljára, ma megint élvezetes estét szerzett a közönségnek. Azóta, hogy utólszor láttuk, kissé megszürkült a haja s lecsillapult szenvedélyes tüzzel teljes előadási modora, de müvészete azért a régi maradt, sőt talán még emelkedett ugy finomságban, mint tisztaságban. Trillái, pizzicatoi, futamai olyanok, hogy alig van hegedüs, a ki ebben a tekintetben versenyre kelhetne velne. Ma már, csodálatos nyugalommal, finom izléssel és ugyszólván minden hiu salaktól megtisztult felfogással interpretálja végig müsorát, s a legszédületesebb futamokban s a legkomplikáltabb figurákban is bámulatra készt aranytisztaságával és tónusának szinte megfoghatatlan egyenletességével. Beethoven Kreutzer-szonátájának első tételével nem nagy hatást keltett, de a második tétel müvészi gonddal kidolgozott változatával elragadta a közönséget. Hangszerének széles, meleg tónusát bámultuk a kissé hosszu lére eresztett Schubert-féle ábránd andantino tételeiben, s ujjainak tökéletes technikáját tapsoltuk Raff Liebesfee-jében és Taussig Czigánydalai-ban. Kivüle még Mart Berta párisi zongoramüvésznővel volt alkalmunk megismerkedni, a ki minden tekintetben elsőrangu zongorásnőnek bizonyult. Finom elegánczia, biztos tehnika s értelmes, mondhatnók szellemes felfogás jellemzik játékát. A közönség nem is fukarkodott a tapssal s ugy neki, mint az est tulajdonképeni hősének bőven juttatot az elismerésből. *—br.—*

— **Kun Margit** zongoramüvésznő, holnap, *kedden márczius 22-re* hirdetett hangversenye, a kisasszony közbejött betegsége miatt *el lett halasztva* a jövő keddre *márczius 29-ére*, a mikor a holnapra váltott jegyek megtartják érvényességüket.

— **Beliczay Gyula** D-moll szimfóniája, melyet a filharmonikusok az idei szézónban mutattak be a budapesti közönségnek, tegnap a debreczeni szinházban is előadásra került és nagy sikert aratott. A szerzőt, ki egyik páholyból hallgatta végig az előadást, minden tétel után zajosan tapsolták s több izben a lámpák elé is hivták.

— **Horváth Attila,** a kiváló világtalan zeneszerző és zongoramüvész április hó 4-én *Herzfeld* Viktor zeneakadémiai tanár és *Grützenmacher* Frigyes operaházi tag közremüködésével a vigadóban hangversenyt rendez. Horváth már évek óta távol volt a fővárostól s idejét a külföldön zeneismereteinek kibővitésére szentelte. A mult évben Bécsben és Berlinben hangversenyezett, még pedig oly kiváló sikerrel, hogy nagy tehetségét és jeles készültségét mindkét világváros sajtója elismerte és kellőleg méltányolta. A hangverseny iránt a müértő közönség már is nagyon érdeklődik.

FŐVÁROSI ÜGYEK.

— **A fővárosi egylet** márczius 22-én kedden délután öt órakor a régi városháza tanácstermében értekezletet tart.

EGYLETEK, TÁRSULATOK.

— **A Mübarátok köre** ma délután tartotta meg évi rendes ködgyülését gróf *Dessewffy* Aurélné elnöklete alatt a tagok élénk érdeklődése mellett. *Dessewffy* Aurélné grófné megnyitó szavai után *Szendrei* János dr. titkár olvasta fel a titkári jelentést, mely a kör mult évi müködéséről ad számot. A jelentés szerint *Zichy* Jenő gróf borgó-tihai házát és kertjét már átirták a körre. A kör ez évi müködésének legkimagaslóbb ténye a magyar iparmüvészeti muzeummal s az országos iparmüvészeti társulattal a folyó évre tervezett *lakberendezési kiállitás* előkészitése; a kiállitáshoz a kör ötezer forinttal járult. A kör elnökei gróf *Dessewffy* Aurélné, özv. gróf *Károlyi* Alajosné, gróf *Csáky* Albinné, gróf *Zichy* Nep. Jánosné és őrgróf *Pallavicini* Edéné gyüjtőbizottsággá alakultak s már eddig is 34.320 forintot gyüjtöttek a kiállitás czéljaira. A kiállitást, melynek előmunkálatai folyamatban vannak, 1895. évre halasztották el. A kör kilencz egymásután következő évre alapitott 1500 frtos müvészi ösztöndiját az idén *László* Fülöpnek adták ki. A Királyhimnusz-pályázatra beérkezett 276 pályamü között nem volt jutalomra érdemes s igy a Királyhimnusz szövegére ujból kitüzik a száz aranyat 1893. május 1-ére kitüzött határidővel. Az *Argynus királyfi* dalmü megzenésitésére tizenketten pályáztak. A birálóbizottság most müködik s lehetőleg még ez évben jelentést tesz. A körnek jelenleg 421 tagja van s a pénztár ez idén is 2.200 frt fölösleget eredményezett, a kör tiszta vagyona pedig 12.390 frtra rug. Ugy a titkári, mint a pénztári jelentést tudomásul vették s a fölmentvényt a pénztárnoknak megadták a számvizsgáló bizottság jelentése alapján. A választmányban betöltetlen két helyre gróf *Wenckheim* Frigyesnét és *Radisics* Jenőt választották meg s a számvizsgáló bizottság megválasztása után a közgyülés véget ért.

— **Külföldi felolvasó a magyar jogászegyletben.** A magyar jogászegylet és nemzetközi büntetőegyesület meghivta *Liszt* tanárt, a büntetőjogi uj irányok németországi vezérét, hogy Budapesten felolvasást tartson. Liszt elfogadta a meghivást és minden valószinüség szerint april hó 2-án fogja megtartani felolvasását. Tegnap Csemegi Károly elnöklete alatt Manojlovics Emil, Chorin Ferencz, Székely Ferencz, Wlassics Gyula, Székács Ferencz, Baumgarten Izidor, Gyomai és mások értekezletet tartottak és a fogadtatás részleteit beszélték meg. A felolvasást valószinüleg az esküdtszéki teremben rendezik. Utána banket lesz, melyre a jogászegylet szivesen lát vendégeket is.

— **A fővárosi hivatalnokok és dijnokok segélyegylete** mai napon tartott rendkivüli közgyülésén *Nátray* József fővárosi tanácsjegyzőt, nagy lelkesedéssel egybangulag elnökének választotta meg.

— **Az országos lelenczházegyesület** előkészitő bizottsága tegnap d. e. 11 órakor az uj városháza termében népes értekezletet tartott. *Teleki* Géza gr. azt inditványozta, hogy ez az egyesület alakuljon meg, mert sikeres müködéssel kecsegtet. *Csatáry* Lajos dr. jónak és czélszerünek mondja a bemutatott alapszabályokat. Az országos közegészségi tanács ez ideig nem tartotta kivihetőnek a lelenczházat, de ezen az alapon nem csak lehetséges, hanem egy igazi szükségletnek fog eleget tenni. Végül *Teleki* Géza gr. hangsulyozta a zsurnalisztika részvételének szükségességét, mely minden ily nemes mozgalomnak hatalmas pártfogója s az elnök inditványára az előkészitő bizottság megbizatik, hogy a szüséges lépéseket megtegye az alapszabályok fölterjesztésére, az egyesület megalakitására, az ehhez szükséges propagandára s az alakuló közgyülés egybehivására.

— **Az Otthon** az uj városház közgyülési társalgó termében e hó 27-én, vasárnap délelőtt 11 órakor tartja meg évi rendes közgyülését. Tárgyak: 1. Az elnök megnyitója. 2. A főtitkár jelentése. 3. Zárszámadás. 4. Költségvetés. 5. Titkár és 40 választmányi tag választása. 6. Inditványok.

— **Iparoslegények mozgalma.** A fővárosi iparoslegények nincsenek megelégedve a jövő hó elsején életbelépő ipartestületi segélypénztárak intézményével. Az egyes iparszaknak békéltető-bizottságának segédtagjai ma délelőtt a Tyukketrecz vendeglőben látogatott értekezletet tartottak, a melyen elhatározták, hogy ugy a törvény egyes rendelkezései, valamint a legutóbb kibocsátott miniszteri körrendelet értelmében ellenében állást foglalnak. Sümegi inditványára kimondták, hogy oda fognak törekedni, hogy az iparoslegények betegsegélyző egyletei eddigi hatáskörükben továbbra is fentartassanak. Végül megválasztottak egy nyolcztagu bizottságot, melynek az lesz a feladata, hogy a jövő hó folyamán a fővárosi iparszakmák békéltető-bizottságának tagjait egy nagy értekezletre hivják össze, a melyen a sérelmes intézkedésekkel szemben teendő lépéseket fogják megbeszélni.

— **A pesti izr. hitközség** ma tartotta meg évi közgyülését *Wahrmann* Mór elnöklete alatt. A hitközségi elöljáróság évi jelentéséből kiemeljük, hogy a mult évben általános segélyezésekre 19.891 frt 78 krt, kiházasitási segélyekre pedig 5255 frtot forditottak. A fiárvaház bevételei 49.801 frt 58 krt tettek ki, mig a kiadások 32.252 frt 24 krt. Ezután a választmány inditványára elhatározták, hogy a hitközség dr. Kohn Sámuel hitszónok 25 éves müködése alkalmával egy az ő nevéről nevezett 4000 frtos alapitványt létesit. Ezután az elhalt főkántor helyére Lazarus Adolf eddigi főkántorhelyettest választották meg. Löw Tivadar dr. inditványára kimondották, hogy a zsidó vallás reczepcziója érdekében megindult mozgalmat a hitközség helyesli és ahhoz csatlakozik.

Magyar tud. akadémia.

— márczius 21.

Az első osztály ült össze, *Zichy* Antal elnöksége alatt, majd pedig, mikor Zichy a felolvasó asztalt foglalta el, *Joannovics* György váltotta fel az elnökségben. Zichy, ki gróf Széchenyi István irodalmi hagyatékát rendezi sajtó alá, ismét tanulságos részt olvasott fel a Széchenyihez intézett levelekről.

Ezt megelőzte P. *Thewrewk* Emil, ki Terentius magyar forditását mutatta be *Kiss* Sándortól. Terentius vigjátékaiból eddig kettő jelent meg magyarul. Évek előtt a Kisfaludy-társaságnál is benyujtottak hármat, melyet Sebestyén Jenő forditott. Ez néhai Székács Józsefálneve volt. Nyomtatásban nem jelent meg. Ujabban Kiss Sándor adta magát Terentius forditására, s Csiky Gergely ajánlatával nyujtotta be az akadémia filologiai bizottságának. Thewrewk dicséri a forditást, s mutatványul felolvasta az Önkinzó vigjátékot, melyről azt hiszi, hogy jeles szinészek közremüködésével most is hatása volna.

Ezután *Zichy* Antal t. tag folytatta egy előző ülésben megkezdett ismertetését a gróf Széchenyi Istvánhoz intézett fölötte érdekes és tanulságos leveleknek. Zsedényi leveleinek egy jó része, a melyek mind titok pecsétje alatt irattak, hiányzik pedig hézagait kiegészitve, a forradalom előtti napok majdnem teljes történelmét birnók azokban. De igy is érdekes bepillantást nyerünk a titkos mühelybe, hol sorsunkat, ugy, a hogy intézték, az udvari kanczellária és az osztrák államtanács üléstermébe. A hatalom tényleg Metternich és Kolovratt kezében volt, de Apponyinak, Széchenyire támaszkodva, nőttön nő a befolyása: mig Kubeck s a többiek magyar dolgokról s magyar alkotmányos fölfogásról még sejtelemmel sem birnak, a magyar urak befolyását pedig egymás közti versengésük és irigykedésük zsibbasztotta. Apponyi tiszta hazafiságáról s nemes jelleméről tanuságot tesznek Széchenyihez irt röpke sorai, midőn az kormányhivatalt vállalt s igy mintegy szolidaritásba lépett vele, noha ő kész volt utóbb is nemcsak alárendelni magát, de helyét is bármikor átengedni másnak. A párisi forradalom hirére ama, fájdalom meghiusult reményének ad kifejezést, hogy fent nem fognak orosz közbenjárásra támaszkodni, lent pedig bünnek fogják venni a helyzetnek engedmények kierőszakolására való felhasználását. Az események a reményeket s azok táplálóit hamar elsodorták. Báró Eötvös Józsefnek, ugy mint báró Kemény Zsigmondnak levelei arról tesznek tanuságot, hogy ezek nem az utolsó csatlakozók lettek volna, ha Széchenyinek sikerül mind a két párt jeleseiből a rég óhajtott középpártot megalakitani. A Széchenyihez irott levelek közt találjuk Metternich, Gervay, Deák, Kossuth, Dessewffy, Mailáth, Wesselényi, Wenckheim, Wirkner, Szentkirályi, Hajnik, Gosztonyi, Szontágh stb. Több levelekkel is találkozunk Eleonore (Lichtenstein herczegnő) Festetics Adél, Orczy Teréz, Keglevich Viktoria, Selnia (Clam Martinitzné) Cornelia, (Almássy Pálné), többnyire kelet nélkül sebtiben odavetett sorok ezek, érdekesek, mint az akkor divatban volt társalgási tónus meg annyi apró fonográfjai. A pesti forradalom derült napjaiban senki sem volt annyira magánkivül ragadtatva, mint *Kovács* Lajos. Később a debreczeni békepárt publiczistája, Petőfi előtt, kit némely tulzók már is pecsovicsnak hiresztelték, mint az ország legnagyobb embere előtt kalapot emel. Vasváriról azt irja: «ha a magyar ilyszerü jellemeket bir a sötétség zugából kiállitani, ily nemzet nem veszhet el.» Érdekesen jellemzi s hasonló optimizmussal Jókait, Egressyt, Nyáryt, Pulszkyt stb. Nagyjában a táblaellenes párttal rokonszenvez, némi kicsinyléssel emeli ki a pozsonyi országgyülést (!), arra kéri Széchenyit, ne lépjen a miniszteriumba, mert az — halva született.

A tetszéssel fogadott ismertetés után *Gyulai* Pál jegyző jelentette be, hogy az elhunyt *Hunfalvy* Pál fölött az emlékbeszédet Budenz József, *Csiky* Gergely fölött pedig Berczik Árpád fogja tartani.

TÖRVÉNYSZÉKI CSARNOK.

— **Ügyvéd és kliens.** Néhány hónappal ezelőtt tárgyalta a budapesti törvényszék *Dósa* Ferencz ügyvéd bünpörét, a kit egyik kliense, *Tauszky* Miksa butorszállitó csalás miatt jelentett fel. Az volt a panasza Tauszkynak, hogy Dósa negyedfél ezer forinttal megcsalta egy egyezség megkötésénél. Átadott ugyanis neki 17.000 forint értékü váltókat beperlés, esetleg elfogadható egyezség megkötése végett. Dózsa az egyezséget megkötötte ugy, hogy az adóstól 13.650 frtot kapott, de felének csak 10.000 frtról szólott. A végtárgyaláson Dózsa azzal védekezett, hogy fele a 10.000 frton felül való összeget neki igérte, s ez igaznak is bizonyult. A törvényszék erre Dózsát *felmentette*, de mert fegyelmi vétség jeleit látta, a bünügy iratának az ügyvédi kamarához való megküldését rendelte el, ha a felsőbiróságok másként nem itélnének. Ma referálták Dózsa ügyét a kir. táblán, a mely *Burg* Lajos táblai biró előadása mellett *helybenhagyta* az elsőbiróság itéletét.

HÁZASSÁG.

— **Esküvő.** Komlós-keresztesi br. *Fejérváry* Géza cs. és kir. val. belső titkos tanácsos és kamarás, táborszernagy, magyar királyi honvédelmi miniszter és neje üszöghi és mosgói Biedermann Sarolta, tisztelettel tudatják leányuknak, *Irmának*, ifj. göncz-ruszkai gróf *Kornis* Károly, idb. göncz-ruszkai gróf Kornis Károly, főrendiházi tag, és néhai neje született kis-terpesti Markovics Jozefa fiával, Budapesten 1892-ik évi márczius hó 21-én, történt házassági egybekelését. Ugyanilyen jelentést adott ki a vőlegény családja is.

GYÁSZROVAT.

Fodor Józsefné sz. Reizinger Amália, dr. Fodor József egyetemi tanár, az orvostudományi kar dékánjának neje e hó 21-én élete 43-ik, boldog házassága 26-ik évében Budapesten elhunyt. A nagy csapás, a mely a köztiszteletben álló egyetemi tanárt és családját érte, széles körökben keltett igaz részvétet. Az elhunyt temetése e hó 3-án délután négy órakor lesz a muzeum-körut 33. sz. alatti gyászházból.

Kreith József gróf kanonok és szentszéki ülnök Eperjesen meghalt, 72 éves korában. A boldogult a szabadságharczban vitéz honvédszázados volt s az oroszok ellen ő szervezte a sárosmegyei népfölkelést. 1849. végén osztrák fogságba került s halálra, majd kegyelem utján sok évi nehéz fogságra itéltek s a büntetésből négy évet töltött Kufsteinban. A boldogult nagybátyja volt Kreith Béla grófnak, a ki közelébb az 1848—49-iki szabadságharcz ereklyéit összegyüjtötte s kiállitáson mutatta be.

Száva Alajosné sz. gyulafehérvári Lukács Johanna, Száva Alajos ny. m. kir. pénzverő hivatali aligazgató és bányatanácsos neje, e hó 17-én, élete 68-ik évében Gyulafehérvárott meghalt.

Demeter Péter Miskolcz város polgára e hó 18-án 79 éves korában elhunyt.

Rhihovszky Ilona márczius hó 15-én 21-ik évében Kolozsvárott meghalt.

Berlin, márczius 21. *Brandenburg* gróf, lovassági tábornok, főhadsegéd ma este meghalt.

A közönség köréből.

MATTONI'FÉLE GIESSHÜBLER legtisztább égvényes SAVANYUKÚT 9904

Bécsvárosi igérvények ára forint $3^1/_4$ és 50 kr. bélyeg.
200.000 forint főnyeremény.
Tiszai igérvények ára 2 forint és 50 krajczáros bélyeg.
100.000 forint főnyeremény. 9747
Mind a kettő együtt csak 6 frt. Huzás április 1-én.
MERCUR váltóház részv.-társaság Bécs, Wollzeile 10.

A tőzsde-tanács e hó 26-án történendő választása alkalmából ajánljuk megválasztásra:

Bélavári Burchard Konrád
9832 **ifj. Kohn Ármin**
Lovag Lederer Sándor urakat

Az állandó választási-bizottság.

Férfi fehérneműeket
a hires angol taná
MR. THORNTON RENDSZERE SZERINT
angol Chiffon French Shirting Zephir, és valódi rumburgi vászonból
készit kizárólag
DEUTSCH F. KÁROLY,
FÉRFI-SZABÓ
BUDAPEST, GIZELLA-TÉR 2-ik sz. alatt, I-ső em.
A férfi fehérnemü ezen rendszer szerint csak is elsőrangu férfi szabászok által lesz szabva és a legkitünőbb és legtökéletesebb, a mi eddig a fehérnemü-konfekczióban előállittatott.
Részletes leirás és árjegyzékek kivánatra bérmentve küldetnek.
Nagy választék ujdonságok és különlegességek finom angol férfi-ruha-kelmékben.

Gyönyörü
bolthelyiség
legszebb az egész köruton az Erzsébet-körut és kerepesi-ut sarkán
Erzsébet-körut 6. szám
kiadandó
azonnal, vagy május elsejére.
Értesitést ad ugyanott a házmester, vagy e lap kiadóhivatala.

Magy. k. államvasutak dunabalparti üzletvezetősége.

12855/III. szám.

Árverési hirdetmény.

A Budapest nyugati pályaház állomásunkon raktározó kézbesithetlen javak az üzletszabályzat 61. §-a értelmében f. hó 23-án délután $^1/_2$3 órakor az állomás III. számú raktárában nyilvánosan el fognak árvereztetni.

Budapest, 1892. márczius hóban.

Az igazgatóság.

A budapesti kereskedelmi és iparbank
(részvénytársaság)
VI. ker., Andrássy-ut 6. sz.
átvesz betéteket **takarékpénztári könyvekre** $4^1/_2$%-os **cheque-számlára** 4%-os kamatoztatás mellett a legkedvezőbb visszafizetési feltételek mellett. Tárcza és személyhitelt nyujt 20000 frtig és előlegeket ad értékpapirokra. 9182

Magyar Általános Hitelbank.

Hirdetmény.

A részvényesek mai napon tartott közgyülésének határozata szerint az 1891. évre megállapitott osztalék részvényenkint

osztr. ért. 19 frttal
fog f. é. április 1-től kezdve

az uj részvények 1892. május 1-én esedékes 1. számu szelvényének beszolgáltatása ellenében

Budapesten: a társaság pénztáránál,

Bécsben: a cs. kir. szab. osztr. kereskedelmi- és ipar-hitelintézetnél,

Berlinben: a Direction der Disconto-Gesellschaft czimü intézetnél, vagy Bleichröder S. bankháznál,

Fiuméban: a fiumei hitelbank részvénytársaságnál,

M. m. Frankfurtban: M. A. von Rothschild und Söhne bankháznál a szokott üzleti órák alatt kifizettetni.

A szelvények hátlapjukon czimbélyeggel vagy aláirással ellátva, vagy pedig azok számait sorszám szerint tartalmazó jegyzékek kiséretében nyujtandók be, a mihez a szükséges nyomtatványok az emlitett beváltási helyeken ingyen kaphatók.

Budapest, 1892. márczius 19-én. 9834

Magyar Általános Hitelbank igazgatósága.

MAUTNER MÓR kézmüáru nagykereskedés
Budapest, Marokkai-utcza 9821
A nagy készlet olcsó áron végeladásra kerül.

A hivatalos lap márcz. 20. számából.

Kinevezések. A m. kir. igazságügyminiszter: dr. *Szendrődy* Gábor bajai kir. járásbirósági albirót a szegedi kir. itélőtáblához tanácsjegyzőül rendelte be; *Koczkár* Zsigmond zombori gyakorló ügyvédet Hódsághra kir. közjegyzővé, *Balás* Pál máramarosszigeti kir. törvényszéki joggyakornokot a karánsebesi kir. törvényszékhez aljegyzővé, *Fridrich* Gyula nagykikindai kir. járásbirósági irnokot a nagykikindai kir. törvényszékhez irodatisztté, *Balassa* Sándor soproni kir. törvényszéki dijnokot a kismartoni kir. járásbirósághoz és *Lövey* Bertalan nyiregyházai kir. törvénnyszéki dijnokot egyelőre ideiglenns minőségben a nyiregyházai kir. járásbirósághoz irnokokká; — a földmivelésügyi m. kir. miniszter: *Mücke* Henriket, a Kristóf-intézet szerbnagyszentmiklósi m. kir. földmives-iskolánál alkalmazott ösztöndijas gazdasági segédet, a magyaróvári gazdasági akadémia növénytermelési tanszéke mellé rendszeresitett tanársegédi állásra ideiglenes minőségben, továbbá — a kolozsvári kir. főügyész: *Hentz* Mátyás szelistyei kir. járásbirósági fogházőrt, a deési kir. törvényszéki fogházhoz fogházmesterré, — a dévai m. kir. pénzügyigazgatóság: *Kőrössy* Sándor dijtalan adóhivatali gyakornokot, ideiglenes minőségü VI. oszt. adótisztté nevezte ki.

Áthelyezés. A m. kir. igazságügyminiszter *Hegyessy* Barna nyireghàzai kir. járásbirósági irnokot az ottani kir. törvényszékhez; *Seregély* István nyitrai kir. járásbirósági végrehajtót a marczali kir. járásbirósághoz; — a földmivelésügyi m. kir. miniszter *Zalka* Zsigmondot, a keszthelyi gazdasági tanintézet segédtanárát a kassai gazdasági tanintézethez rendes tanárrá; *Czakó-Diósgyőry* Bélát, a keszthelyi gazdasági tanintézet gazdasági intézőjét, ezen gazdasági tanintézethez tanárrá; *Szentimrey* Imrét, a kassai gazdasági tanintézet segédtanárát ugyanezen gazdasági tanintézethez gazdasági intézővé; *Gerlóczy* Gézát, a kassai tanintézet intéző-segédjét ezen tanintézethez segédtanárrá; *Marton* Andort, a zsitvafalui m. kir. földmives-iskola ösztöndijas gazdasági segédjét a kassai gazdasági tanintézethez intéző-segéddé nevezte ki; végre *Csorba* Gusztávot, a kassai gazdasági tanintézet gazdasági inlézőjét hason minőségben a keszthelyi gazdasági tanintézethez helyezte át.

TÁVIRATOK.

Bécs, márczius 21. A községtanács mai ülésén a költségvetés tárgyalásánál ismét oly jelenetek fordultak elő, hogy a karzatokat ki kellett üriteni. Lueger dr. igazolni törekedett Steiner községi tanácsosnak a mult ülésen tett nyilatkozatait és többek közt azt mondotta, hogy az ellenzék és a lakosság addig nem fognak nyugodni, mig Richter dr. és Friedjung vissza nem vonják Steinerre vonatkozólag tett nyilatkozataikat. E szavakat a közönség oly tetszésnyilatkozatokkal kisérte, hogy az elnök indittatva érezte magát a karzatok kiürittetésére, a mi a községtanács fennállása óta még nem történt. A kiürités rendben ment végbe.

Berlin, márczius 21. A képviselőház mai ülésén, melynek napirendjére a *welf-alapról* szóló törvényjavaslat tárgyalása is ki volt tüzve, a miniszterek közül csak a pénzügyminiszter volt jelen. Caprivi gróf birodalmi kanczellár délután egy óráig nem jelent meg. *Richter* képviselő javasolja, hogy a papok nyugdij-illetményéről szóló törvényjavaslat tárgyalását a minisztерválság és a kultuszminiszter távolléte miatt napolják el. *Dr. Miquel* pénzügyminiszter ellene nyilatkozott ez inditványnak, a mennyiben kijelenté, hogy a miniszterek mindaddig miniszterek maradnak, mig fel nem mentetnek. Az ülésen különben is jelen van egy miniszteri biztos. Richter ezután azt az inditványt tette, hogy keressék fel a kultuszminiszter, hogy jelenjen meg a gyülésen. Nevezett képviselő mindkét inditványát elvetették és a papok nyugdijilletményéről szóló javaslatot első olvasásban elintézték. A welf-alapról szóló törvényjavaslat tárgyalásánál *Richter* további felvilágositást kér a welf-alap hovaforditásáról és a törvényjavaslatnak a bizottsághoz való utasitását inditványozza. *Miquel* pénzügyminiszter azt válaszolja, hogy bizottsági tárgyalás nem nyujtaná a kivánt felvilágositásokat. A welf-alap egész tőkéje a porosz korona kezében marad és a kezelésre vonatkozólag csak az országgyülés hozzájárulásával történhetik intézkedés. A cumberlandi herczeg azonnal megkapja a welf-alap jövedelmeit, mely alap házának hitbizományi vagyonát képezi. A herczeg ezenkivül azonnal megkap más összegeket is, mint ugyanezen ház allodiális birtokát, mely összegek körülbelül egymilliót tesznek ki. Miután a vita folyamán a pénzügyminiszter kijelentette volt, hogy nincs ellenvetése, a bizottsági tárgyalás azonban attól tart, hogy ez által az ügy késedelmet szenved, a törvényjavaslatot huszonegytagu bizottsághoz utasitották.

Köln, márczius 21. A Kölnische Zeitung közli a törvényszéknek neki megküldött azon határozatát, mely szerint az államügyészség által felségsértés miatt emelt vád visszautasitható.

Lüttich, márczius 21. Marihayeben és Seraingban tiz százalékos bérleszállitás következtében kiütött a sztrájk.

Páris, márczius 21. Dufferin lord, az uj angol nagykövet, ma nyujtotta át megbizólevelét Carnot köztársasági elnöknek ünnepélyes kihallgatáson. A nagykövet ez alkalommal kijelentette, hogy azt az utasitást nyerte, hogy minden fáradozását az Angolország és Francziaország közt fennálló kitünő viszony fentartásának szentelje. Carnot biztositotta a nagykövetet, hogy e megbizatás teljesitésében tőle kitelhetőleg közre fog müködni.

Páris, márczius 21. A költségelőirányzator, melynek főbb tételei ismeretesek, ma osztották szét. A bevételek 3,348.158.622 frankkal, a kiadások 3.347,691.488 frankkal vannak előirányozva, a felesleg tehát 467.134 frankot tesz ki.

Charleroi, márczius 21. Az anderlues-i kőszénbányában kiütött tüz, ugy látszik, már el van oltva. Ma este megkisérlették még a bányában levő holttestek kihozatalát.

London, márczius 21. (Az *Egyetértés* távirata.) Pol. Corr. Newyorkból érkezett hirek szerint az Egyesült-Államok hajlandók Olaszországgal a neworleánsi esetből keletkezett vitás kérdéseket barátságosan elintézni.

London, márczius 21. Az alsóház elhatározta *Hastings* képviselő kizárását, a kit elitéltek árvapénzek elsikkasztása miatt.

Róma, márczius 21. (Az *Egyetértés* távirata.) Pol. Corr. A pápa már a legközelebbi napokban fogja az uj vestminsteri érseket kinevezni.

Róma, márczius 21. (A képviselőház ülése.) Imbriáninak a gazdasági helyzet tárgyában tett interpelláczíójára válaszolva *Rudini* miniszterelnök kijelenti, hogy a gazdasági helyzet bizonyára nem a legjobb, a miniszterium azonban minden erejét arra forditja, hogy azt megjavitsa. A miniszterelnök kéri Imbrianit, hogy ne tulozzon, mivel tulzott vádak ártanak az országnak. Rudini végül biztositja a házat, hogy Olaszország külügyi politikája és szövetségei semmiben sem csorbitják az ország teljes függetlenségét. *Imbriani* kijelenti, hogy nincs megelégedve a miniszterelnök válaszával és inditványt nyujt be, mely a költségvetési vita befejezése után fog tárgyalás alá vétetni.

Róma, márczius 21. (Az *Egyetértés* távirata.) Accini tengernagyot, a ki a márczius 17-iki titkos szavazáskor láthatólag fehér golyót dobott az urnába, elbocsájtották szárnysegédi állásáról.

Genua, márczius 21. *Schweninger* dr. Nervibe érkezett, hir szerint azért, hogy tanulmányozza az éghajlati és helyi viszonyokat, hogy *Bismarck* herczeg esetleg odamenjen üdülés végett.

Belgrád, márczius 21. A *skupstina* mai ülésében befejezte az esküdtszékekről szóló törvényjavaslat részletes tárgyalását és azután elfogadta első olvasásban az autonom kerületi és járási hatóságok választási és ügykezelési szabályzatáról szóló törvényjavaslatot. A holnapi ülésre több interpellációra adandó válasz van kilátásba helyezve. A radikális klub ma esti ülésén a kabinet rekonstrukcziója ismét tanácskozás tárgyát fogja képezni.

Belgrád, márczius 21. (Az *Egyetértés* tudósitójának távirata.) Zvetkov Rátkó, Brnsov Vázó és Popov Iván bolgár szökevények ma a szerb kormánytól kapott utlevelekkel Turn-Szeverinbe utaztak.

Belgrád, márczius 21. (Az *Egyetértés* tudósitójának távirata.) *Szófiában* szerb *levél- és okmánybélyegek hamisitóinak* jöttek nyomára. A főbünös *Handzarli* Mihály fotográf, a kit mint szerb alattvalót a bolgár kormány Szerbiának kiszolgáltatott. (N. Fr. Pr.)

Belgrád, márczius 21. *Gyája* belügyminiszter köriratban felszólitotta a kerületi és járási elöljárókat hassanak oda, hogy a lakosság *Milán* király deklarácziójának kodifikálása alkalmából üdvözlő táviratokat intézzen a kormányhoz. Hir szerint az ország belsejében sok helyen még radikális körökben is a kormány ellen nyilatkoznak a deklaráczió elfogadása alkalmából, mert a nép abban a meggyőződésben van, hogy Milán király állitólag önkéntes rezignácziója az országnak pénzáldozatába fog kerülni.

Szófia, márczius 21. (Az *Egyetértés* tudósitójának távirata.) A bolgár kormányhoz ujabb időben sürün érkeznek Kelet-Ruméliából felszólitások, hogy a kormány hivja egybe a nagy szobránjét és kiáltsa ki Bulgária függetlenségét. A szombati minisztertanácsban Salabasev miniszter, a ki kelet-ruméliai származásu, szóba hozta ezt az ügyet, de Sztambulov és Nacsevics inditványára a minisztertanács napirendre tért. Sztambulovnak ekkor tartott fejtegetéseit a Svoboda legközelebbi száma közölni fogja.

Szófia, márczius 21. (Az *Egyetértés* tudósitójának távirata.) Az itteni rendőrség a szerb kormány megkeresésére letartóztatta Handzarli fényképészt, mert szerb levél- és váltóbélyegeket hamisitott. Handzarli kiszolgáltatják a szerb kormánynak.

Bukarest, márczius 21. A király a kamara feliratát tegnap vette át a felirati bizottság kezeiből, és azért köszönetet fejezvén ki, megjegyezte hogy a kamara tulajdonképeni missziójának akkor fog megfelelni, ha minden fáradozását az ország nagy érdekeinek szenteli és a kormányt hathatósan támogatni fogja. Ekként a közhatalom mind két ága közt fenn fog tartatni azon jótevő egyetértés, mely mindnyájuknak sikerdus eredményt fog nyujtani. Végül a király következőleg nyilatkozott: Ha a királyné egészségi állapota nem is engedi meg, hogy köztünk időzzék, ugy szellemben és lélekben mégis egyek vagyunk a királynéval abban a gondolatban és érzelemben, hogy a haza virágzó és nagy legyen.

Athén, márczius 21. Hiteles forrásból jelentik hogy a kamara feloszlatásáról szóló rendeletet csütörtökön teszik közzé.

Athén, márczius 21. (Az *Egyetértés* távirata.) Pol Corr. György király nem fog a dán királyi pár aranymenyegzőjén részt venni, mert el nem hagyhatja az országot a jelen zavaros viszonyok között.

Pétervár, márczius 21. Hivatalos közlés szerint az inséges vidékek részére szánt külföldi adományok vámmentesen behozhatók, ha azok az illető vidékek hatóságaihoz vagy a helyi segélybizottságokhoz vannak czimezve.

Pétervár, márczius 21. (Az *Egyetértés* tudósitójának távirata.) *Mongolországból* kedvezőtlen hirek érkeztek Szibériába. Az ottani lakosság nagyon fel van izgatva, mert az a hir terjedt el, hogy jövő tavaszszal *Bogdi-Kant* megfosztják tróo-

jától és helyébe *Irzanát*, Dsingiszkánnak Oroszországból visszatért ivadékát fogják helyezni. Valószinü, hogy a *zavarok* nagyobb mérveket fognak ölteni. (N. Fr. Pr.)

Pétervár, márczius 21. (Az *Egyetértés* tudósitójának távirata.) Tolsztoj grófné *Tolsztoj* Leónak egy levelét küldte meg a Novosztinak, mely megerősiti azt, hogy a *Daily Telegraphban* közzétett czikk *nem Tolsztojtól való*, hanem hogy az a közlemény egy nyomtatásban meg nem jelent czikknek a reprodukcziója. Tolsztoj azt irja a levelében, hogy az a neki tulajdonitott eszme, hogy mit kelljen a népért tenni, hogy az éhségtől megszabaduljon, merő koholmány. Az általa egész más értelemben tett nyilatkozatokat oly gondolatok kifejezésére használták fel, melyek nézeteivel ellenkeznek. Tolsztoj levelét Bjegitsevből, a rjäzani kormányzóság dankovi kerületéből irta. Ez által meg van czáfolva az a hir, hogy Tolsztojt Szolvezk kolostorba számüzték, melyet különben nem is használnak már fogháznak. (N. Fr. Pr.)

Vardő, márczius 21. A Tanekorn czethalászhajó egy idő óta eltünt. Attól tartanak, hogy a hajó a Skylte-Fjordokon tul nagy viharban megsérült és elmerült. A hajón hir szerint 20—30 ember volt

Porosz miniszterválság.

Berlin, márczius 21. *Caprivi* gróf birodalmi kanczellár tegnapi utazása Hubertusstockba a válságot még nem oldotta meg. *Zedlitz* gróf visszalépése bizonyos. Azt a javaslatot, hogy a birodalmi kanczellár állása a miniszterelnöki állástól elválasztassék, hir szerint szóba hozták, de további megfontolás tárgyává nem tették.

Berlin, márczius 21. Politikai körökben hire jár, hogy a császár Caprivi birodalmi kanczellárt Hubertusstockba azért hivatta, mivel Henrik herczeg közvetitő lépéseinek addig nem sikerült volt a kanczellárt lemondása visszavonására rábirni. Csak Hubertusstockban jelentette ki aztán Caprivi, hogy lemondását végleg visszavonja. Ugyancsak e kihallgatás után a császár elfogadta Zedlitz kultuszminiszter lemondását. Hogy az utóbbi belügyminiszterré fog-e kineveztetni, és hogy ki lesz a kultuszminiszter, még nincs megállapitva.

Berlin, márczius 21. A Nationalzeitung szerint Caprivi megmarad birodalmi kanczellárnak, de leteszi a porosz miniszterium elnökségét.

Berlin, márczius 21. A Vossische Zeitung jelentése szerint Caprivi birodalmi kanczellár szolidaritást vállalt a kultuszminiszterrel és azért fentartja lemondását. Utódjául *Hatzfeld* grófot, londoni nagykövetet emlegetik.

Berlin, márczius 21. Hirlik, hogy Kigler kultuszminiszteri tanácsos lesz Zedlitz gróf utódja. A Kreuzzeitung jelenti: A miniszterválság egyelőre véget ért. Caprivi egyelőre megmarad birodalmi kanczellárnak, de a porosz miniszterelnökséget leteszi. Zedlitz lemondása elfogadtatott. Az uj porosz miniszterelnök még nincs kinevezve; jelöltekül emlegetik Radolin herczeget és Stolberg grófot.

Berlin, márczius 21. A birodalmi kanczellárhoz közel álló körökből hirlik, hogy Caprivi birodalmi kanczellár a császárral folytatott értekezése után is megmarad lemondási szándékánál.

München, márczius 21. (Az *Egyetértés* tudósitójának távirata.) Az *Allgemeine Zeitung* irja, hogy *Caprivi* idegei a reá nehezedő munkateher és a dolgok részleteibe való elmélyedése által tul vannak feszitve. Caprivi hivatalba lépése óta nem vett szabadságot és az utóbbi időben naponkinti reggeli lovaglását is abba kellett hagynia. Ez nemcsak hangulatára, hanem egészségi állapotára is károsan hat. *A császárhoz való viszonya hideg* mert *Vilmos* császár a politikai nézeteltérést mindinkább személyes ellenzékeskedésnek tartja. (N. Fr. Pr.)

Berlin, márczius 21. (Az *Egyetértés* tudósitójának távirata.) *Zedlitz gróf lemondását* a császár már *elfogadta*. Utódjául ujabban *Nasset*, a rajnai provinczia főnökét is emlegetik. *Capriviről* azt mondják, hogy megmarad birodalmi kanczellárnak és csak a *porosz miniszterelnökségről* mond le, de e mellett fentartja magát az a verzió is, hogy ragaszkodik mindkét állásáról való lemondásához és hogy legfelebb csak *halogatja* távozását. A czentrum és a konzervativek elkedvetlenésüknek ujabb meg ujabb tanujelét adják. (N. Fr. Pr.)

KÖZGAZDASÁG.

Bécs, márczius 21. Az *osztrák Länderbank* igazgató-tanácsa ma tartott ülésében jóváhagyta az 1891. évi mérleget, a mely 3,074.736 frt 10 kr tiszta jövedelmet mutat fel. Ez eredmény alapján az igazgató-tanács elhatározta, hogy az április 7-én tartandó közgyülésen javasolni fogja, hogy az osztalék a lefolyt üzletévre részvényenkint 11 forinttal, azaz 5½ százalékkal állapittassék meg.

Lisszabon, márczius 21. A pénzügyminiszter ma aláirta azon javaslatot, melyet *portugal értékek* külföldi tulajdonosainak kiküldöttjei bizottságaik elé fognak terjeszteni. A javaslat felöleli különösen a külföldi kölcsön után aranyban fizetendő kamatnak 50%-kal való redukálását, a törlesztési kölcsön törlesztésének, a kölcsönösszegnek fentartását, a függő adósság konzolidására s a külföldi kölcsön kezelésére két évre szükséges összeg előteremtésére 100 millió franknyi kölcsön felvételét, a vámbevételeknek, az uj kölcsön és a külföldi adósság szükségleteinek fedezésére rendeltetését. Az emlitett száz milliónyi kölcsön 15½ év alatt fog törlesztetni.

Pétervár, márczius 21. A *Günzburg* czég mérlege 15 milliónyi aktivát és ugyanannyi passzivát tüntet fel. Bankárkörökben 35%-ra becsülik a likvid-eszközöket. További 35% lassankint értékesités utján elérhető lesz. A fenmaradó hányadot igen bizonytalannak tartják.

Belgrád, márczius 24. (Az *Egyetértés* tudósitójának távirata.) A szerb kormány márczius 23-án törvenyjavaslatot nyujt be a szkupstinának az *osztrák-magyar kereskedelmi szerződés* 1893. julius 1-ig való meghosszabbitása tárgyában.

Páris, márczius 21. (Az *Egyetértés* tudósitójának távirata.) *Boulevard-forgalom*: 3%-os franczia járadék 96.26, olasz járadék 87.02, török consol 19.50, spanyol exterieur 58.84, magyar aranyjáradék 91.71, portugál 3%-os kölcsön 26.18, orosz kölcsön 92.50, keleti kölcsön 65.75, egyiptomi kölcsön 487.18, egyiptomi uj kölcsön 457.50. ottomán bank 542·81, Rio-Tinto 460, alpesi bányatársaság 140.62, török dohányrészvény 356.87.

VEGYES KÖZLEMÉNYEK.

* **Előmunkálati engedélyek.** A kereskedelemügyi m. kir. miniszter dr. Tyroler Sándor ügyvédnek, a m. kir. államvasutak Zólyom-Brézó állomásától Olaszka község határán át Breznóbányáig, esetleg Bikásig vezetni tervezett helyi érdekü vasutvonalra megadott előmunkálati engedély érvényét további egy évre és Deutsch Sándor ügyvédnek és érdektársának, a Siófoktól Ádánd és Tótkeszi irányában Felső-Iregig vezetendő helyi érdekü vasutvonalra megadott előmunkálati engedélyt további félévre meghosszabbitotta, végül báró Apor Gábor főispánnak, a m. kir. államvasutak Segesvár állomásától Segesd, Apold, Hégen, Nethus, Jakabfalva, Prépostfalva, Rozsonda, Szent-Ágota, Leses, Morgonda, Nagy-Sink és Kis-Sink irányában Vojláig, az épités alatt álló felek-fogarasi helyi érdekü vasut állomásáig, továbbá a m. kir. államvasutak Medgyes állomásától Mozsna, esetleg Nemes, Magáre és Bürkös irányában Szent-Ágotáig vezetendő helyi érdekü gőzmozdonyu közuti vasutvonalra az előmunkálati engedélyt egy évre megadta.

IPARÜGYEK.

— **A budapesti kárpitos-, gomkötő-, paszományos- stb. ipartestület** tegnap tartotta meg rendes évi közgyülését Sámuel Ferencz iparhatósági biztos jelenlétében *Kozilek* János elnöklete alatt. A testület vagyona 6787 frtot képvisel, a rendes bevételek 1690 frtban, a kiadások ugyanannyiban lettek előirányozva. A törzskönyvben 268 mester, 1388 segéd és 254 tanoncz van bejegyezve. A jelentések tudomásul vétele után Sámuel Ferencz, *Kozilek* János és *Pósa* Józsefnek buzgó müködésükért köszönetet szavaztak. Az elöljáróságba beválasztattak: *Glauber* Gottfried, *Gubics* Károly, *Káspár* János, *Müller* József és *Hermann* Ödön.

KERESKEDELEM ÉS TŐZSDE.

** **A bécsi telefon és a tőzsde.** A budapest-bécsi telefont tudvalevőleg legsürübben a tőzsde veszi igénybe és a tőzsdeidő alatt folytonosan igénybe van véve a telefonnak mind a három vonala. Ez iránt való tekintetből ugy a budapesti, mint a bécsi tőzsdén a telefonnak kezdettől fogva állomása van. A budapesti tőzsdelátogatóknak azonban nagyon sok a panaszuk a tőzsdén lévő telefon-állomás főnöke ellen, ki gyakran minden ok nélkül zaklatja a telefont igénybe vevő tőzsdelátogatókat. Ennek következtében rövid idővel ezelőtt, mint akkor tőzsdetudósitásunkban meg is irtuk, a tőzsdelátogatók egy ideig nem is vették igénybe a bécsi telefont és akkor a fenforgó viszonyok között meg sem lepő az a jelenség történt, hogy a tőzsdetanács elnöke, kinek talán az is volna a kötelessége, hogy ne csak császárfolyamodványokat irjon alá a budapesti német szinház érdekében, hanem a tőzsdelátogatók érdekeit is védje és támogassa ott, a hol lehet, a sok panaszra okot adó telefonfőnök mellett a tőzsdelátogatók ellen foglalt állást és a tőzsde egy kiváló tagját a telefonfőnök panaszára megdorgált és azzal fenyegette a tőzsdelátogatókat, hogy rendőröket állit a bécsi telefonhoz. Ezt a fenyegetést azonban akkor senki sem vette komolyan, mert nem hitték, hogy báró *Kochmeister* Frigyes, ki talán csak mégis tudja, hogy mily átalános ellenszenvvel viseltetik az egész tőzsde az ő személye iránt, még jobban maga ellen meri zuditani a hangulatot, most a közgyülés előtt, a mikor ugy is lesz közte és a tőzsde között valami leszámolni való. Nem hitték ezt azért sem, mert a telefon-főnök öt napi szabadságot kapott és távolléte alatt a tőzsdetelefonnál a legpéldásabb rend volt és panaszszal nem állhatott elő senki sem. A tőzsde azonban csalódott. Báró Kochmeister Frigyes nagyon is elbizakodik abban, hogy mandátuma csak két év mulva jár le és ma elkövette a tőzsde autonómiája ellen azt a hallatlan merényletet, hogy a tőzsdén levő telefonszobába rendőrt állittatott. Ma tért ugyanis vissza a tőzsdetelefon főnöke szabadságáról és a mikor ujból elfoglalta hivatalát, a tőzsdetanács elnökének intézkedésére egyidejüleg egy rendőr is jelent meg a tőzsdén. A tőzsdelátogatók ennek következtében ismét teljesen beszüntették a telefonozást Budapest és Bécs között. Ennyi a tényállás. A további intézkedést a kereskedelmi minisztertől várják, ki bizonyára meg tudja majd az államkincstár érdekeit egyrészt és a tőzsde méltóságát másrészt óvni a Kochmeisterek ellen. A mi pedig császárfolyamodó báró Kochmeister Frigyest illeti, őt legjobban jellemzi az a ma elterjedt tőzsdei bonmot, hogy miután a budapesti német szinház érdekében benyujtott császárfolyamodványának nem volt meg az általa óhajtott hatása, lefoglalta ma magának a bécsi telefont, hogy azon át élvezze a német szinházi előadásokat.

** **Az első magyar gazdasági gépgyár-részvénytársulat** ma tartott rendkivüli közgyülésén az igazgatóságba beválasztotta *Renner* Gusztávot, a kaposvári gazdasági egyesület igazgatóját.

** **A nemzetközi gabona-piaczról.** A lefolyt héten kevés buza érkezett az európai gabonapiaczokra. Nagy-Británniába és Oroszországba érkezett az

	1892. márcz. 12-én	1892. márcz. 5-én	1891. márcz. 14-én	
	végződött héten			
buza	427.416	725.987	582.283	quarter
buzaliszt	370.030	360.523	240.705	»

A mult héten Nagy-Britániába és Irországba érkezett buza az angol termelők szállitmányait is hozzászámitva, mintegy 150.000 quarterrel volt kevesebb az ország szükségleténél. Ellenben az utban levő szállitmányok nagyobbodtak. Utban volt ugyanis:

buza és buzaliszt	1892. márcz. 15-én	1892. márcz. 8-án	1891. márcz. 17-én	
Angliába	3,489.000	3,207.000	2,572.000	qu.
a kontinensre	1,360.000	1,201.000	1,219.000	«
Összesen	4,849.000	4,408.000	3,791.000	«
tengeri	840.000	764.000	453.000	«
árpa	234.000	184.000	197.000	«
rozs	92.000	65.000	110.000	«
repcze	3.000	3.000	41.000	«

A kontinens felé utban volt buzából és buzalisztből 625.000 quarter Francziaországba, 475.000 Belgiumba, 100.000 Hollandiába, 160.000 Németországba, Olaszországba s más országokba volt szánva. Emlitésre méltó, hogy tavaly a megfelelő héten az Európa felé utban volt buzamennyiségek Európa sürgős kereslete következtében rohamosan emelkedő árak mellett 472.000 quarterrel nagyobbodott. Amerika lerakodásai tettek: az

	1892. márcz. 12 én	1892. márcz. 5-én	1891 márcz. 14-én	
	letelt héten			
buza	303.000	311.000	88.000	quarter
tengeri	307.000	356.000	54.000	«
rozs	34.000	13.000	—	«
liszt	181.000	215.000	221.000	zsák

Julius 1-től február végéig, tehát az aratási év első nyolcz hónapjában az Egyesült-Államok 20,470.000 quarter buzát szállitott el az előző évi 8,006.000 quarter ellenében. Az ellenőrizhető készletek az utóbbi héten hivatalos kimutatás szerint ¾ millió bushellel kisebbedtek, mert a gazdák kevesebbet szállitottak. A nyugati nyolcz főpiaczra érkezett

	buza 1892	buza 1891	buza 1890	tengeri 1892	tengeri 1891
	quarter			quarter	
márcz. 12-ig letelt héten	362500	262500	193750	266000	262500
» 5-én «	403500	228750	150000	343000	214660
febr. 27-én «	538700	188750	143750	485300	229833
» 20-án «	305625	180000	125000	410660	250000

Kelet-India kivitele volt az

Buza	1892. márcz. 12-én	1892. márcz. 5-én	1891. márcz. 14-én	
	végződő héten			
Angliába	57.000	57.000	30.000	qu.
a kontinensre	46.000	27.000	9.000	»
összesen	103.000	84.000	39.000	qu.

Repczét 1000 quartert exportáltak 2000 quarter ellenében.

** **Fizetésképtelenségek.** A bécsi Kreditorenverein következő fizetésképtelenségekről tesz jelentést: Klosinszky László kereskedő *Vadóczon*, Schrottmann M. kereskedő Makón, Grünbaum Pinkász kereskedő *Stanicsicsban* (Zombor mellett) Schmidt F. kereskedő *Brassóban*, Feldmann Ch. kereskedő Krakóban, Brandmayer János és Katalin szatócs Mondseeben, Schuller Albert kereskedő *Débán*.

BUDAPESTI ÁRU- ES ERTÉKTOZSDE.

— Márczius 21. —

Gabonatőzsde.

A délutáni határidőüzlet mérsékelt volt s bágyadtabb irányt követett. Kezdetben jóval magasabb berlini jegyzések következtében az árak meglehetősen fentartották magukat, de később alacsonyabb párisi buza- és lisztárak miatt nagyobb kinálat keletkezvén, hanyatlottak, mert a kereslet gyenee maradt. — Köttetett:

Szokványbuza tavaszra mintegy 10.000 mm. 9.65, 9.64, 9.63, 9.62 frton.

Szokványbuza május—juniusra mintegy 20.000 mm. 9.51, 9.52, 9.53, 9.51, 9.50, 9.49, 9.48 forinton.

Szokványbuza őszre mintegy 10.000 mm. 8.73, 8.74, 8.72, 8.71 frton.

Tengeri május—juniusra mintegy 10.000 mm. 5.21, 5.20, 5.19, 5.20 frton.

Este 5 órakor záródnak:

Szokványbuza tavaszra	frt	9.61—9.63
Szokványbuza május—juniusra	»	9.47—9.49
Szokványbuza őszre	»	8.70—8.72
Tengeri május—juniusra	»	5.19—5.21
Szokványzab tavaszra	»	5.75—5.77
Káposztarepcze augusztus—szeptemberre	»	12.65—12.70

Értéktőzsde.

Az utótőzsdei magánforgalomban köttettek osztrák hitelrészvények 307.50-en. Az esti tőzsde szilárdabb párisi és berlini zárlatárfolyamokra valamivel szilárdabb hangulatban folyt, de üzlet csak is a legcsekélyebb mértékben fejlődött. Osztrák hitelrészvények mozogtak 307.50—307.60, magyar hitelbankrészvények 341.87—342, osztrák-magyar államvaspályarészvények 279.37—279.50, 4%-os magyar aranyjáradék 107.30—107.32½ között.

6 órakor záródnak: Osztrák hitelrészvények 307.50—307.60, magyar hitelbank-részvények 341.75—342, osztrák-magyar államvaspálya-részvények 279.37—279.50, 4%-os magyar aranyjáradék 107.30—107.32½.

Sertéskereskedelmi csarnok.

Budapest-Kőbányán.

Kőbánya, márcz. 21. A) Hizott sertés-árak: I. Magy. elsőrendü: 1. Öreg nehéz (páronkint 400 klgrammon felüli sulyban) 45½—46½ kr. — 2. Öreg közép (páronkint 300—400 klgr. sulyban) 45—46 kr. 3. Fiatal nehéz (páronkint 320 klgron felüli sulyban) 48—48½ kr. 4. Fiatal közép (páronkint 251—320 klgr. sulyban) 47—47½ kr. 5. Fiatal könnyü (páronkint 250 klgrig terjedő sulyban) 47—48 kr. II. Magyar szedett: 6. Nehéz (páronkint 280 klgron felüli sulyban) 46—46½ kr. 7. Közép (páronkint 220—280 klgr. sulyban) 46½—47 kr. 8. Könnyü (páronkint 220 kilogrammig terjedő sulyban) 46½—48 kr. III. Románai: 9. Nehéz (páronkint 320 klgron felüli sulyban) ——— kr. 10. Közép (páronkint 250—320 klgr. sulyban) ——— kr. 11. Könnyü (páronkint 250 klgrig terjedő sulyban) ——— kr. IV. Romániai eredeti (Stachl): 12. Nehéz (páronkint 240 klgron felüli sulyban) ——— kr. 13. Könnyü (páronkint 240 klgrig terjedő sulyban) ——— kr. V. Szerbiai: 14. Nehéz (páronkint 260 klgr. felüli sulyban) 46—47½ kr. 15. Közép (páronkint 220—260 klgr. sulyban) 45½—46½ kr. 16. Könnyü (páronkint 220 klgrig terjedő sulyban) 45½—46½ kr.

Megjegyzés. A fent jegyzett árak suly szerint és pedig a szokványszerü levonások mellett, egy kilogramm sulyra krajczárokban értendők. Szokványszerüleg a hizott sertések teljes (brutto) sulyából az életre páronkint 45 klgr. vonandó le. A sertések vételárából a vevő javára 4 százalék vonandó le. — A sertések osztályozásánál azok teljes (élő) sulya vétetik irányadónak.

Sertés-létszám: 1892. évi márczius hó 18. napján volt készlet 144.637 drb, márcz. hó 19. és 20-ik napjain felhajtatott 2410 drb, márcz. hó 19. és 20-ik napjain elszállittatott 1196 db, 1892. márczius hó 21. napjára maradt készletben 145.851 darab. A hizott sertés üzletirányzata: Változatlan.

Magánhajók forgalma.

— Márczius 20-án. —

Budapestre érkezett: Szohner Károly Ujvidékje Veprováczról 355 mm. buzával és 2060 mm. zabbal, a győri gőzhajózási társaság 31. sz. hajója Nagy-Becskerekről 6000 mm. buzával, Krselics M. Ladiszlavja N.-Becskerekről 3000 mm. buzával, Freund Jakab és fiai Jakabja Hartáról 45 mm. buzával, 920 mm. tengerivel, 108 mm. árpával, 24 mm. kölessel és 10 mm. kendermaggal, Kurländer E. Parlamentje Pancsováról 550 mm. buzával és 4176 mm. tengerivel, Stauber Lipót Alajosa Dunaföldvárról 982 tengerivel és 570 mm. árpával, Fleischmann és társa Szent Istvánja Torzsáról 652 mm. buzával és 2267 mm. zabbal, Dombovics D. Venusza Sziváczról 2886 mm. buzával és 108 mm. kölessel, Herz Hermann Adonyja Ercsiről 961 mm. buzával, 107 mm. árpával és 182 mm. rozszsal.

Budapesten áthaladt: a győri gőzhajózási társaság 20. sz. hajója Futakról 2805 mm. zabbal és 21. sz. hajója Eszékről 2600 mm. buzával, mindkettő Győrbe.

BÉCSI ÉRTÉKTŐZSDE.

Bécs, márcz. 21. (*Magyar értékek zárlata.*) 4%-os földteherment. kötv. 92.75, magyar hitelb.-részvény 341.50, erdélyi vasut-részvény 203.50, 1876. m. k. v. áll. els. kötv. 115.50, Magy. nyer.-k.-sorsjegy 140.—, M. lesz. és váltóbank részv. 112.—, Tiszai és szeg. kölcs. sorsj. 137.25, 4% aranyjáradék 107.30, magyar fegyvergyár —.—, magyar vasuti kölcsön 99.80, Alföldi vasut-részvény 203.75, Magy. é.-kel. vasut-részvény 201.50, 1869. m. k. v. áll. els. kötv. —.—, Tiszav. vasut-részvény —.—, Kassa-oderbergi vasut-részvény 176.—, 5% magyar papirjáradék 101.90, villamos részvénytársaság —.—, M. jelz. hitelb.-részv. —.—.

Bécs, márcz. 21. (*Osztrák értékek zárlata.*) Osztr. hitelint. részv. 307.12, déli vasut-részvény 82.50, 4% osztr. aranyjáradék 110.70, londoni váltóár 119.20, Károly Lajos-vasut-részvény 210.75, 1864. sorsjegy 180.50, 1860. sorsjegy 139.25, török-sorsjegy 37.30, 4·2% ezüst-járadék 93.25, dunagőzhajózási társaság részv. 320.—, dohány-részvény 163.26, angol-osztrák-bank-részvény 148.10, osztrák államvasut-részvény 279.25, 20 frankos arany 9.46, 4·2% papir-járadék 93.92, osztr. hitelsorsjegy 187.—, német bankváltók 58.30, cs. k. arany (vert) 5.60, osztr.-magy. bank-r. 958.—, elbavölgyi vasut-részvény 227.50, bécsi Bankverein-részv. 111.75, Alpina részv.-társ. 60.50. Csendes.

Esti tőzsde.

Bécs, márczius 21. (Az *Egyetértés* tudósitójának távirata.) Az esti tőzsdén pangott az üzlet. Az irány a jobb párisi jegyzésekre szilárd volt. — Jegyeznek: Osztrák hitelrészvény 307.50—307.37, angol-osztrák bank 148—148.30, osztrák földhitelintézet 370.50—370, osztrák-magyar államvasut 279.62—279.12, déli vasut 82.75—82.50, bustiehrádi vasut lit. B. 434.50—435.50, pardubiczi vasut 184.25—184.50, helyi érdekü vasut 164.50, alpesi bányatársaság 60.30—60.50, prágai vasipar-társaság 364, rima-murányi vasmü 168.87—169, bécsi waggonkölcsönző 101, májusi járadék 93.95, török sorsjegy 37—37.50.

5 óra 30 perczkor záródnak: Osztrák hitelrészvény 307.37, angol-osztrák bank 148.25, osztrák-magyar államvasut 279.15, déli vasut 82.50, elbavölgyi vasut 227.50, alpesi bányatársaság 60.30, májusi járadék 93.92, magyar aranyjáradék 107.30, márka 58.30, ultimóra.

Az esti tőzsde zárlata után a magánforgalomban maradt: Osztrák hitelrészvény 307.37, osztrák-magyar államvasut 279.25, déli vasut 82.50, alpesi bányatársaság 60.40, májusi járadék 93.95, magyar aranyjáradék 107.30.

BÉCSI GABONATŐZSDE.

Bécs, márczius 21. (Az *Egyetértés* tudósitójának távirata.) A mai tőzsde elején magasabb külföldi jegyzések következtében valamivel szilárdabb volt az irány, de a szilárdabb jegyzések, tekintettel a realizálási kedvre és a kedvezőbb időjárás következtében nem tarthatta magát, azonkivül az ellanyhulást a pangás is előmozditotta. — Köttetett: *buza* tavaszra 9.97, 9.99, 9.94, 9.95, május—juniusra 9.75, 9.76, 9.69, 9.71, őszre 9.08, 9.01, 9.02, *rozs* tavaszra 9.43, 9.44, őszre 8.20, 8.14, 8.16, *zab* tavaszra 6.20, 6.18, 6.19, *tengeri* május—juniusra 5.58, 5.55, 5.57 frton. — Felmondatott 5000 mm. zab.

Délután magasabb berlini jegyzésekre emelkedtek ugyan az árfolyamok, de a pangás következtében jelentéktelen volt ez a javulás és végül még ezt a kis javulást is eltüntették a lanyhább párisi árfolyamok. — Köttetett buza tavaszra 9.98 és 9.93, május—juniusra 9.74, 9.75 és 9.71, őszre 9.03 és 9.01, rozs tavaszra 9.43, őszre 8.14, zab tavaszra 6.20 és 6.19, őszre 6.08 és 6.10, tengeri május—juniusra 6.58 forinton.

Kész áruból eladatott 2500 mm. verbászi buza 10.29 frton Győrött három hónapra.

Szesz ára ma alig változott. Kész kontingentált szesz jegyez 19⅞—20 frtot.

KÜLFÖLDI ÉRTÉKTOZSDÉK.

Berlin, márczius 21. (Az *Egyetértés* tudósitójának távirrta.) A mai tőzsdén ismét teljesen pangott az üzlet. Eleintén megszilárdult az irány, mert a Laurakohó mérlegét kedvezően fogadták, de utóbb kevésbé jól itélték meg ezt a mérleget. Később olasz járadékok uj heves kinálata ismét lehangolta a tőzsdét. Zárlat megint javult, mert Páris ismét szilárd. — Jegyeznek: Osztrák hitelrészvény 169.37, Disconto Commandit 177.62, darmstadti bank 123.—, Deutsche Bank 153.—, drezdai bank 130.50, Handelsgesellschaft 128.25, nemzeti bank 109.75, orosz bank 66.25, osztrák-magyar államvasut 121.87, osztrák déli vasut 39.87, elbavölgyi vasut 102.—, bustiehradi vasut 190.90, dux-bodenbachi vasut 237.90, varsó-bécsi vasut 214.—, orosz délnyugoti vasut 73.37. Svájczi vasutak gyengék, svájczi központi vasut 129.25, Gotthard-vasut 136.—, svájczi északkeleti vasut 129.25, union-vasut 66.37, meridionális 117.—, földközi vasut 89.50. Német vasutak meglehetősen szilárdak. 1880-iki orosz kölcsön 92.—, keleti kölcsön 63.37, magyar aranyjáradék 91.87, olasz járadék 86.87, orosz rubel 204.50, német birodalmi kölcsön 84.62. Bányaértékek valamivel javultak. Laurakohó 100.87. dortmundi 52.25, bochumi 108.62, gelsenkircheni 137.50, harpeni 135.37, Hibernia 125.50, Trust 135.50, Lloyd 92.62. Magánkamatláb 1⅜%.

Berlin, márczius 21. (Utótőzsde.) Magyar aranyjáradék 91.90, osztrák hitelrészvény 169.20, osztrák-magyar államvasut 121.90, osztrák déli vasut 39.90, Károly Lajos-vasut 90.40. Szilárd.

Frankfurt, márczius 21. (Esti tőzsde). Magyar aranyjáradék 91.95, osztrák hitelrészvény 262.75, osztrák-magyar államvasut 243.75, osztrák déli vasut 72⅜. Szilárd.

Hamburg, márczius 21. (Zárlat.) Magyar araranyjáradék 92.10, osztrák aranyjáradék 95.—, osztrák ezüstjáradék 79.80, osztrák hitelrészvény 262.75, osztrák 1860-as állami sorsjegy 124.—, osztrák-magyar államvasut 600.—, osztrák déli vasut 174.—, olasz járadék 86.70. Megszilárdult.

Páris, márczius 21. (Az *Egyetértés* tudósitójának távirata.) Intervenczionális vásárlásokra megszilárdult az irány. Osztrák-magyar államvasut és a Banque de France részvényei lanyhák. — Jegyeznek: 3%-os franczia járadék 96.25, uj 3%-os franczia járadék 96.12, törleszthető járadék 97.—, 4½%-os járadék 105.37, Banque de France 4230, Credit Foncier 1198, Szuez-részvények 2723, egyiptomi kölcsön 487.50, spanyol külső járadék 58.62, magyar aranyjáradék 91.93, olasz járadék 87.—, orosz 92.25, uj 3%-os orosz kölcsön 75.25, portugál 3%-os kölcsön 26—, osztrák Länderbank 462.—, ottomán bank 540.62, osztrák-magyar államvasut 606.—, osztrák déli vasut 200.—, Rio Tinto rézbánya 460.—.

3 óra 40 perczkor záródnak: 3%-os franczia járadék 96.25, 4½%-os járadék 105.37, osztrák-magyar államvasut 607.50, osztrák déli vasut 198.75, osztrák földhitelrészvény 1090, osztrák Länderbank 450.—, alpesi bányatársaság 149.58, török dohányrészvény 347.50, Banque de Paris 610.—, ottomán bank 541.25, török sorsjegy 73.—. Szilárd.

London, márczius 21. (Megnyitás.) 2¾%-os angol consol 95.13.

Külföldi értéktőzsdékzárlata.

Az árfolyamok az illető helyi szokványok szerint készpénzben medióra vagy ultimóra értendők, e szerint a mellékelt paritás is készpénzre vagy medióra, illetőleg ultimóra értendő. A készpénz-árfolyamok K-val, a medióra M-mel, az ultimóra U-val vannak megjelölve. Magától értetődik, hogy a fenti átszámitásokhoz még a transakczió-költségek, továbbá a medió- és ultimó-árfolyamokhoz, azonkivül még a mindenkori budapesti prolongáczió-tételek is számitásba veendők. A *-gal jelölt értékek a budapesti tőzsdén nem jegyeztetnek. Átszámitási árfolyam 100 márka vista = 58 frt 30 kr. 100 frank vista 47 frt 35 kr.

Márcz. 21.		Árfolyam	Budapesti egyenleg	Különbözet az utolsó zárlathoz képest osztr. értékben	
PÁRIS.					
*Franczia 3%-os járadék		96 25	—.—		—.—
« 4½%-os «		105 37	—.—		—.—
Osztrák-magyar államvasut	M	607 50	280 15	—	0.53
Osztrák déli vasut	M	198 75	81 49	—	0.71
*Osztrák földhitel-részvénytársaság	M	1090.—	—.—		—.—
*Franczia törleszthető járadék	U	—.—	—.—		—.—
Magyar 4%-os aranyjáradék	U	—.—	—.—		—.—
Ottomán-bank	U	541 25	—.—		—.—
*Osztrák Länderbank	K	450.—	—.—		—.—
Török dohányrészvény	M	347.50	—.—		—.—
Banque de Paris	K	610.—	—.—		—.—
*Alpesi bányarészvény	U	149 58	—.—		—.—
BERLIN.					
Osztrák 4·2%-os papirjáradék	K	—.—	—.—		—.—
« 5%-os «	U	—.—	—.—		—.—
« 4·2%-os ezüstjáradék	K	80 10	93 53	—	0.11
« 4%-os aranyjáradék	K	94.70	110 71	—	0.11
Magyar 4%-os aranyjáradék	U	92.—	107 20	—	0.11
« 5%-os papirjáradék	U	87.40	102 15		—.—
*Elbavölgyi vasut	K	102.—	—.—		—.—
Osztrák hitelrészvény	K	169.10	307.32	—	0.74
Osztrák-magyar államvasut	U	121.90	279 08	—	1.15
Osztrák déli vasut	U	39 90	82.68		—.—
Károly-Lajos vasut	U	90 20	—.—		—.—
Kassa-oderbergi vasut	K	—.—	—.—		—.—
*Orosz bankjegy		204.25	—.—		—.—
Váltó bécsi piaczra		171.45	58.29	—	0.05
FRANKFURT.					
Osztrák 4·2%-os papirjáradék	K	80 25	93.80	+	0.11
« 5%-os «	U	87.90	102.55	—	0.23
« 4·2%-os ezüstjáradék	K	80 05	93 47		—.—
« 4%-os aranyjáradék	K	94.75	110.77	—	0.11
Magyar 4%-os aranyjáradék	U	91.70	107 08	—	0.06
« 5%-os papirjáradék	U	87.50	102.16	+	0.57
Osztrák hitelrészvény	U	262.37	307.54	—	0.43
Osztrák-magyar bank	U	830.—	968.72	—	11.06
Osztrák-magyar államvasut	U	243 37	279.86	—	1.14
Károly-Lajos vasut	U	180.37	—.—		—.—
Osztrák déli vasut	U	72 50	82 67	—	0 57
Magyar-gácsországi vasut	U	171 50	200.33		—.—
Váltó bécsi piaczra		171 40	58 30	—	0.04
Unionbank		—.—	—.—		—.—
Villamossági részvény	U	98.—	—.—		—.—
*Aldesi bányatársaság	K	51.—	—.—		—.—

KÜLFÖLDI ÁRUTŐZSDÉK.

Prága, márczius 21. Nyers *czukor* Prágában 16.90, Aussigban 17.20, finomitott Prágában 36 forint.

Berlin, márczius 21. Buza, magasabb, rozs hausse, zab javult, olaj szilárd, szesz javult.

Hamburg, márczius 21. *Kávé* márcziusra 68½, májusra 67¾, augusztusra 65½ fillér fontonkint.

Hamburg, márczius 21. Nyers *czukor* márcziusra 13.85, áprilisra 13.85, májusra 14.—, augusztusra 14.45 márka 50 kilónkint.

Páris, márczius 21. Buza, liszt, olaj bágyadt, szesz csendes, idő szép.

Havre, márczius 21. *Kávé* folyó hónapra 91¾, négy hónapra 84¾ frank.

Külföldi árutőzsdék zárlata.

Átszámitási árfolyam német piaczokra 100 márka vista 58.30 frt, 100 frk 47.35 frt.

Márcz. 21.	Árfolyam	Budapesti egyenleg	Különbözet az utolsó zárlathoz képest osztr. értékben	
PÁRIS				
Buza folyó hóra	24.75	11.72	—	0.07
— áprilisra	25.—	11.83	—	0.05
— 4 hóra májustól	25.60	12.12		—.—
— 4 utolsó hóra	25.60	12.12	—	0.07
Liszt folyó hóra	53.—	15.70	—	0.06
— áprilisra	53.50	15.64	—	0.03
— 4 hóra májustól	54.80	16.03	—	0.09
— 4 utolsó hóra	55.40	16.18	—	0.14
Olaj folyó hóra	53.25	24.96		—.—
— áprilisra	53.—	24.84	—	0.28
— 4 hóra májustól	54.—	25.37	—	0.17
— 4 utolsó hóra	55.75	26.13	—	0.12
Szesz folyó hóra	47.—	24.67		—.—
— áprilisra	46.50	24.41		—.—
— 4 hóra májustól	44.75	23.50	—	0.13
— 4 utolsó hóra	40.75	21.42		—.—
BERLIN.				
Buza ápril—májusra	191.50	11.17	+	0.12
— junius-juliusra	195.25	11.40	+	0.11
Rozs ápril-májusra	201.25	11.73	+	0.07
— junius-juliusra	197.50	11.51	+	0.03
Zab ápril—májusra	149.50	8.69	+	0.05
— május-juniusra	150.50	8.75	+	0.05
Olaj április-májusra	52.10	30.38	+	0.06
— szept okt.-re	52.50	30.62	+	0.12
Szesz ápril—májusra	41.90	24.44	+	0.38
— szept.-okt.-re	40.90	23.85	+	0.24
STETTIN.				
Buza ápril—májusra	209.—	12.20	+	0.15
— máj.-jun.-ra	209.—	12.20	+	0.12
Rozs ápril—májusra	205.—	11.96	+	0.12
— máj.-jun.-ra	204.50	11.93	+	0.12
Olaj ápril—májusra	53.50	31.20	+	0.30
— szept.-okt.-re	54.—	31.50	+	0.45
Szesz helyben 50 márka fogyasztási adóval	—.—	—.—		—.—
— ápr.-máj.-ra 70 márka fogyasztási adóval	40.20	23.44	—	0.35
— april-májusra 70 márka fogyasztási adóval	40.40	23.56	—	0.49
— aug.-szept.-re 70 márka fogyasztási adóval	41.80	24.49	—	0.29
KÖLN.				
Buza márcziusra	20.10	11.72		—.—
— májusra	20.30	11.84		—.—
Rozs márcziusra	21.30	12.42		—.—
— májusra	21.30	12.42		—.—
Olaj májusra	52.50	30.61	—	1.16
— októberre	53.50	31.20		—.—
BOROSZLÓ.				
Buza	21.60	12.59		—.—
Rozs (uj)	21.—	12.24		—.—
Zab	14.50	8.45		—.—
Repcze	—.—	—.—		—.—
Szesz	—.—	—.—		—.—
Olaj	59.60	34.74	—	0.12
Tengeri	15.—	8.75		—.—

ÜZLETI TUDÓSITÁSOK.

Marhavásár.

Bécs (St.-Marx), márczius 21. (Távirat.) A mai vásárra felhajtatott 2249 magyar fajta, 433 galicziai, 35 bukovinai, 1459 német, összesen 4176 ökör, közte 461 sovány állat. A hangulat lanyha volt és az árak a mult héthez képest 1—1½ frttal csökkentek. — Jegyeznek métermázsánkint vágósulyért: magyar fajta elsőrendü hizott ökrök 59—62 frtot, másodrendü 54—55 frtot, harmadrendü 51—53 frtot; galicziai hizott ökrök I. 59—60 frtot, II. 54—55 frtot, III. 51—53 frtot; német hizott ökrök I. 61—64 frtot és 65 frtot, II. 56—60 frtot, III. 52—55 frtot; továbbá jegyeznek métermázsánkint élő sulyért: urasági ökrök jobb minőségben 28—31 frtot, silányabb 26—27 frtot; bikák és tehenek 25—36 frtot.

GAZDASÁGI KÖZLEMÉNYEK.

Gazdasági tudósitás.

Lepsény, márcz. 19. (Az *Egyetértés* tudósitása.) A három hétig tartott csapadékos időjárás a vetést késleltette, s nagyrésze még hátra van; a hét utolsó napjaiban, hogy a hó engedni kezdett, az időjárás is enyhült és az őszi vetések általán jól teleltek; a tavaszi munkálatok nagyon is el vannak maradva, a két napi szél annyira kifujta a sarat, hogy már most is lehet a megkezdett tavaszi munkátatokat folytatni, szántani, vetni, de még azontul a trágyakihordás is folyamatban van. Az állategészségügyi állapot kielégitő, száj- és körömfájás még ez ideig nincs, s az állatok közt nem uralg semmiféle járvány. Takarmány elég van, néhol oly nagy a készlet, hogy még a jövő termés után is lesz hosszabb időre belőle. Gyümölcsfáinkat az idén sem a nyul nem rágta el, sem a hideg nem fagyasztotta el, de azért nem sok termő bimbó látszik rajtuk, mert sinylik a tavalyi erős telet, a mely néhány évre tönkre tette nálunk a gyümölcstermelést. Gabonapiaczunk nagyon pang.

NAPIREND: február 22-én.

Naptár: Kedd. Róm. kath.: Oktávián vt. — Prot.: Kár mér. — Görög-orosz: (márcz. 9.) Szab. 40 vt. — Zsidó: (Adar 22.) — Nap kél: 6 óra 2 p., nyugszik: 6 óra 13 p. — Hold kél: 1 óra 43 p. éjjel, nyugszik: 9 óra 36 p. délelőtt.

A kereskedelemügyi miniszter fogad d. u. 5 órakor.

A pénzügyminiszter fogad d. u. 2 órakor.

A horvát-szlavon miniszter fogad d. e. 10-től d. u. 2-ig.

A Szent-István társulat nagy gyülése délelőtt 10 órakor a közp. papnevelő intézet disztermében.

Az orsz. honvéd segélyző egyesület rendes évi közgyülése d. e. 11 órakor a képviselőház első emel. termében.

A Sátor czimü irodalmi társaság zártkörü tánczestélye a VI—VII. körben.

A kávéházi segédek tánczmulatsága a Széchényi-téri kioszkban.

A magyar mérnök- és épitészegylet vizépitési szakosztályának ülése esti fél 7-kor.

Az országos magyar gazdasági egyesület növénytani osztályának ülése d. u. 4 órakor a Köztelek nagytermében.

Kun Margit hangversenye a vigadó kis-termében.

Az országos ipartestület kézmüipari szakosztályának ülése d. u. 5 órakor.

A müosarnokban a flagellánsok kiállitása délelőtt 9-től d. u. 5-ig. Belépti dij 50 kr.

Nemzeti muzeum: régiségtár, nyitva d. e. 9-től d. u. 1-ig. A muzeum többi tárai megtekinthetők 50 kr. belépő dij mellett.

Szabadalmi levéltár (Lánczhid-tér 3.) nyitva délelőtt 8—12-ig.

A magyar technologiai iparmuzeum (VIII. ker. József-körut 6.) megtekinthető: hétköznapokon (szombat kivételével) d. e. 9—12-ig és d. u. 3—5-ig, este 7—9-ig, vasárnap és ünnepnapokon pedig d. e. 9—12-ig.

Budapesti kereskedelmi muzeum. A hazai termékek állandó kiállitása (a városligeti iparcsarnokban) nyitva van naponkint reggeli 9 órától 12-ig, és délután 4 órától 7 óráig. Szabad a belépés.

A kereskedelmi tudakozódó iroda és könyvtár. Akadémia-utcza 12. fölszint. Nyitva van naponkint reggeli 9—12-ig és d. u. 3—6-ig.

Egyetemi könyvtár nyitva d. e. 8—12-ig, d. u. 4—8-ig.

Akadémiai könyvtár nyitva d. u. 3-tól 7-ig.

Muzeumi könyvtár nyitva d. e. 9-től d. u. 1-ig.

Kivonat a hiv. lap márcz. 20. számából.

Árverések a fővárosban. Hanitz Manó 1590 frtra becs. ingóságok IV. ker. kigyó-utcza 1. szám. Piliater Vilmos 433 frtra becs. ingós. márcz. 20. VIII. ker. külső stáczió-utcza 28. szám. Molnár Arpád 728 frtra becs. ingós. márcz. 20. IV. ker. Muzeum-körut 13. szám. Juranek F. József 1808 frt 40 krra becs. ingós. márcz. 20. Dobrik Ferencz 1400 ftra becs. ingós. márcz. 28. VIII. ker. Magdolna-utcza 43 szám. Riesz és Rotter 2626 frtra becs. ingós. márczius 23. szám. Schirmbrand Antal 1346 frtra becs. ingóságok márcz. 24. VI. ker. Izabella-utcza 71. szám. Diener Paulin 405 frtra becs. ingós. márcz. 24. Kigl János 362 frt 30 krra becs. ingós. márcz. 26. IX. ker. Márton-utcza. 11. szám. Rotmüller Adolf 577 frtra becs. ingós. márcz. 28. Sitár Dénesné 266 frtra becs. ingós. ápril 2. I. ker. Márton-utcza 11. szám. Leitner Albert 1272 frt 80 krra becs. ingós. márczius 23. VI. ker. Podmaniczky-utcza 10. szám.

Árverések a vidéken. Cserna János 3335 frt 5 krra becs. ingós. márcz. 26. Hernád. (Ócsa.) Hornyák József 2769 frtra becs. ingatl. junius 23. (Alsó-Csáj.) Kassa. Deutsch Ernő 3700 frtra becs. ingatl. április 11. Tatán. Fratila Joán 7600 frtra becs. ingatl. április 13. Hosszuaszón. Orosz Gyula 3163 frtra becs. ingatl. április 8. Dicső-Szent-Márton. Meszarits János 2258 frtra becs. ingatl. márczius 23. Pécs. Dresdner Albert 25.668 frt 66 krra becs. ingatl. Kassa. Sinkó András 257 frtra becs. ingós. április 13. Tápió Ság. (Nagy-Kátán.) Gyenis János 2051 frtra becs. ingós. április 1. Baracsk (Baja.) Tutkovits József 1651 frtra becs. ingatl. április 8. Gödöllő. Dragonszky József 4101 frtra becs. ingós. április 5. Beszterczebányán. Szeifert János 158 frtra becs. ingatl. április 7. Szent-Endrén. Luger Mór 3836 frtra becs. ingatl. márczius 30. Pozsonyban. Jakubovics Sándor 2585 frtra becs. ingatl. április 11. Ar.-Marót.

Pályázatok. Az aranyos-maróti kir. törvényszéknél fogházőrmesteri, — a kassai m. kir. pénzügyigatóságnál számgyakor-noki, — az eperjesi kir. adóhivatalnál VI. osztály adótiszti, — a füleki kir. járásbiróságnál birói, — a keszthelyi magy. kir. adóhivatalnál VI. osztályu adótiszti, — Vas-Kéthelyen (Vasvármegyében) postamesteri, — Ljetava Lucskán (Trencsénvármegyében) postamesteri, — ujvidéki kir. törvényszéknél dijnoki, — s.-a.-ujhelyi törvényszéknél II. osztályu jegyzői állásokra.

Csődmegszüntetés. A rózsahegyi kir. törvényszék Steiner Béni alsó-kubini kereskedő ellen.

Csávolszky Lajos
lapkiadótulajdonos és felelős szerkesztő.

IDEGENEK NÉVSORA.

Orient szálloda.

Grónay S. Eger
Wolf K. Eger
Dr. Edelman S. Selmeczbánya
Lengyel M. Déva
Fogacsik O. Déva
Kolacsek V. Kassa
Dr. Kovács J. S.-Tarján
Oláh S. Szeged
Gera S. Belényes
Dr. Petzkó J. Körmöczbánya
Mudron P. T.-Szt-Márton
Zadér B. Kokova
Télesy J. Laczháza
Hoehenegg C. Bécs
Walschek K. Teschen
Dr. Ungár S. Szegzárd
Simon M. N.-Kanizsa
Mohl B. Kapuvár
Bargl J. Witkowitz
Szrogh S. Karácson
Kohn J. Debreczen
Mayer F. Fogaras
Kohn L. Nizza
Freud G. Miskolcz
Krausz B. Kokova

Marchall-szálloda az Angol királynéhoz.

Br. Podmaniczky B. M.-Hegyes
Xifkovits E. birt. Miskolcz
Genovitz S. mgz. Bukarest
Rosenberg M. mgz. Bécs
Grossmann R. mgz. Hamburg
Hermann D. kdő Zágráb

Magyar király szálloda.

Windsor A. birt. Szabadka
Kovács K. tan. K.-Helmecz
Lengyel G. orv. Szatmár
Klein J. kdő Bécs
Brunner E. kdő Bécs
Weisz N. kdő Daruvár
Leipnik E. kdő Boglár
Steiner B. kdő Sz.-Fehérvár
Dittmár J. kdő Sz.-Fehérvár
Deutsch J. kdő Pinczehely
Schwarcz S. kdő Batyed

Vadászkürt szálloda.

Gr. Zay A. képv. Z.-Ugrócz
Gr. Drechtel M. kap. München
Stájevits J. képv. Mohács
Döry Ö. birt. Bonyhád
Szekács J. birt. Orosháza
Br. Jeszenszky S. birt. Kövesd
Ringlauer K. Klosterneuburg
Polgár S. ügyvéd Szeged
Bauer E. kdő Pforzheim
Neumann S. kdő Fiume
Behles J. kdő Bukarest
Zeleny K. kdő Bécs

Hungária szálloda.

Br. Krautner N. birt. Meran
Özv. Mocsary B.-né birt. Losoncz
Teitelbaum S. birt. A.-Szántó
Br. Thavonat J. birt. Bécs
Brezsovay J. birt. Isaszeg
Lie J. mgz. Stawanger
Janky A. mgz. N.-Várad
Sarasato P. műv. Páris
Marx B. művésznő Páris
Goldschmiedt O. műv. Páris
Dr. Solowy A. orv. Pozsony
Pflugk V. orv. Drezda
Dr. Orthenberg M. Frankfurt
Zehner J. tan. Bécs
Krotzer J. ig. Ujvidék
Dr. Sommer Gy. orv. Stuttgart
Heller R. gyáros Fehértemplom
Picard K. gyáros Brema
Beschoner A. gyáros Bécs
Schlesinger M. kdő Bécs
Bloch S. kdő Bécs
Wolff J. kdő Bécs
Bremer S. kdő Bécs
Josepf F. kdő Bécs
Ruzicska L. kdő Bécs
Léwy Gy. kdő Bécs
Mittelmann J. kdő Bécs
Herczeg J. kdő Bécs
Beck A. kdő Bécs
Ziegler D. kdő Brünn
Hartmann H. kdő Hamburg
Aicholz K. kdő Berlin
Gestettner A. kdő Pozsony
Merk A. kdő Freiburg
Hoffmann B. kdő London
Luscher J. kdő Páris
Singer H. kdő Orosháza
Athanaskovits Gy. kdő Baja
Gutheim A. kdő Elberfeld
Zuckermandl L. kdő Berlin
Gwis L. kdő Jászváros
Reich Gy. kdő Baja
Strausz S. kdő Baja
Carl H. kdő Coburg
Pick J. kdő Fiume
Eliás H. kdő Arad

Nemzeti szálloda.

Gr. Teleky S.-né birt. N.-Bánya
Karsay S. püsp. Győr
Baltik F. püsp. L.-Sz.-Miklós
Dr. Zalka J. püsp. Győr
Neuszidler K. képv. Pozsony
Lehoczky E. képv. B.-Bánya
Csipkay K. alisp. B.-Bánya
Özv. Putnoky M.-né birt. Putnok
Vajda J. birt. Czecze
Harsányi J. birt. B.-Kő-Váralya
Somody F. birt. Pápa
Vojnits O. birt. Szabadka
Péchy J. birt. Debreczen
Widder L. birt. Kassa
Kund S. esp. R.-Lak
Trsztyanszky F. esp. Pozsony
Lauschek F. esp. Győr
Stejanovits J. mgz. Esztergom
Horváth J. mgz. Paks
Dr. Schreiner K. ügyv. Sopron
Dr. Bercsényi J. ügyv. K.-Somjér
Mersich J. aljb. N.-Ujvár
Egyed J. titk. Győr
Brunner J. lelk. Sopron
Fried V. kdő Simontornya
Stern A. kdő Verpelét

London szálloda.

Retz B. mgz. Kecskemét
Filacher F. mgz. Landskron
Kretschmar F. kdő Bécs
Fiala V. kdő Bécs

Walter Fehérló szálloda.

Horváth A. fbirt. Temes
Kimel M. fbirt. Baden
Hollósy Zs. fbirt. Kecskemét
Horváth K. fbirt. Tinye
Dr. Patek J. orv. Szabadka
Dr. Hirsch M. tan. Bécs
Dr. Erdey M. tan. Temesvár
Schneider J. mérn. V.-Hunyad
Mihály K. ügyv. Tusnok
Kovács F. hiv. Gyöngyös
Rózsay A. hiv. Szt-Miklós
Fábián F. hiv. Kanizsa
Kaán K. hiv. Esztergom
Csajági L. hiv. Arad
Fischer J. hiv. Mezőcsát
Kuti J. hiv. Pécs
Manum L. kdő Topolovácz
Kiss Zs. kdő Bécs
Frisch S. kdő Keszthely
Gajzágó A. kdő Torda
Csiki L. kdő Torda
Achberger J. kdő A.-Irsa

Ringer 2 korona-szálloda.

Kovács J. esp. Baranya
Luppu R. fbirt. Hernád
Horváth J. fbirt. Kecskemét
Szegő F. fbirt. Kecskemét
Benyó S. fbirt. Kunhegyes
Kovács J. fbirt. Dunavecse
Takács B. fbirt. Szoboszló
Wizel M. kdő Ráczkeve
Lőwy M. kdő Ócsa
Hahn J. kdő Reischdorf
Wendler F. kdő Reischdorf
Schopf M. kdő Marienbad

Központi szálloda.

Némethy altáborn. Erdély
Lonovics Gy. főügy. Makó
Topolcsányi F. birt. B.-Gyarmat
Golda L. tan. Antalfalva
Péter H. fbirt. Beregszász
Berg F. kdő Berlin
Reich M. hiv. Antalfalva
Dosratsek G. hiv. Antalfalva
Frey G. kdő Alsóvarsány
Keppich B. kdő Beszterczebánya
Rosenfeld D. kdő Miskolcz
Rohrer K. kdő Bécs
Aigner A. főmérn. Komárom
Horváth J. birt. Bia
Fleischman J. kdő Komárom
Kirner A. birt. Lónyabánya
Hirsch M. kdő Miskolcz
Rosner L. kdő Szentes
Schlesinger M. kdő Bécs
Köck F. birt. Bécs
Zámbory V. Szombathely
Stuchlik A. Szombathely
Munkácsi J. Kassa
Kovácsi F. Debreczen
Tóth G. Debreczen
Piros J. Debreczen

Holzwarth Continentál ezelőtt Frohner szálloda.

Basch L. Arad
Widder A. Darócz
Hildebrandt H. Szt-Endre
Ulrich J. P. Bécs
Neumann A. Bécs
Hofherr M. Bécs
Entremont A. Bécs
Wunderlich A. Bécs
Jellinek A. Bécs
Fridrich A. Bécs
Trostler E. Bécs
Israel C. Bécs
Rosenbluth Bécs
Bregha L. Bécs
Bühler M. Bécs
Brachfeld J. Bécs
Suszek M. Sismand
Reischer M. Braila
Popper J. Trencsén
Spitzer L. Gyöngyös
Steiner H. Verebély
Erdei M. N.-Mihály
Silberstein A. Cüstrin
Frank J. Tavarnok
Klein L. Temesvár
Wolstein E. Hamburg
Weisz J. Wels
Versbach M. Brünn
Flachbart A. Kassa
Steinberger Gy. Debreczen
Voss K. Szeged
Spitz J. N.-Kálna

Erzsébet szálloda.

Br. Dory L.-né Dombovár
Dr. Bogdán V. Arad
Dr. Szabó E. Gyolsfa
Dr. Szaffka P. Édelény
Csányi F. Lovkut
Hallász M. Csánk
Matschovifsek L. Ruscsuk
Kobyluitska P. Ruscsuk
Falegovics E. Zágráb
Fleischer M. N.-Várad
Szendrey L. M.-Trajna
Szlanesek J. Debreczen
Stolman K. Losoncz
Ivánkovits A. Szeged
Szecsődy K. Szombathely
Nagy J. Sopron
Vladár V. Szolnok
Dr. Szuló D. Temesvár

Aranysas szálloda.

Szabó L. Zenta
Dezseőffy B. Szt-M.-Káta
Kelecsényi H. Baracska
Boros D. Szt-Gotthárd
Dezseőffy Gy. Szt-M.-Káta
Dezseőffy G.-né Szegzárd
Somogyi Gy. Mocsa
Nagy A. Ó-Szőny
Kompanik J. Szirák
Dr. Strobl J. Felsőeőr

Fehérhattyu szálloda.

Steger M. T.-Szőllős
Zucker A. N.-Málas
Molnárné Solt
Havas H. K.-Kőrös
Heisler A. K.-Kőrös
Samek B. Bécs
Bálintfy A. D.-Kesz
Jozics J. Nyitra
Hauser M. Bécs
Tauber J. Bécs
Sonnenfeld B. Nyitra
Klein J. Czegléd
Herrenfeld J. Pozsony
Kohlmann A. Deáki
Premensberger J. München
Schwarcz A. Esztergom

SZINHÁZAK és MULATSÁGOK.

NEMZETI SZINHAZ.

Évi b. 71. Havi b. 19.
Budapest, márczius 22-én.

Erzsébet királyné.
Történeti dráma 5 felv. Irta Bartók Lajos.
Személyek:

Lajos	Nagy Imre
Endre	Mihályfi
Erzsébet	Jászai M.
Róbert	Ujházi
Johanna	P. Márkus E.
Mária	Tolnainé
Sancha	L. Boér H.
Katalin	Helvey L.
Lajos	Horváth
Fülöp	Mihályfi J.
Róbert	Tóvölgyi
Károly	Gyenes
Örzse	Hegyesi M.
Margit	U. Székely K.
Anna	Meszlényi A.
Drugeth	Szacsvay
Apor Laczfi	Hetényi
Nagymártoni	Narczis
Vitus	Csabi
Pelagorga	Abonyi
Róbert	Bercsényi
Monte	Pintér
Pipin	Császár
Artus	Faludi
Bertram	Dezső
Lalli gróf	Vidor
Toldi Miklós	Klenovics
Olasz tiszt	Tóth
Magyar tiszt	Mátrai
Apácza	Maróthy M.
Kont Miklós	Cs Alszegi I.
1-ső a népből	Magyari
2-ik »	Deák

Kezdete 7 órakor.

M. KIR. OPERAHAZ.

Évi b. 56. sz. H. b. 16. sz.
Budapest, márczius 22-én.

Lammermoori Lucia.
Opera 3 felv. Szerzette Donizetti. Szövegét irta Cammarano Salvator.
Személyek:

Asthon H.	Takáts
Lucia	Bianchi B.
S. Rawenswood	Signorini F.
Buklaw A.	Kiss B.
Bidebend R.	Odry
Alisa	Doppler I.
Normán	Dalnoki

Az opera után:

Egy álom választottja.
(Danza esotica.)
Mascagnitól. Jelenetezte * * *. A tánczokat betanitotta, Mazzantini L. balletmester.
Személyek:

Pasa	Pini
Ideál	D. Müller K.
Fővezér	Vincze
Rabszolgaleány	Horváth M.
»	Sarkadi M.

Kezdete 7 órakor.

NEPSZINHAZ.

Budapest, márczius 22-én.
Blaha L. assz. mint vendég.

SZÖKJÜNK.
Eredeti szinmü dalokkal 3 felv. Irta Vidor Pál. Zenéjét Serly L.
Személyek:

Döme János	Szabó
Judit	P. Lukács J.
Miczi	Csongori M.
Máli	M. Csatai Zs.
Döme Péter	Horváth V.
Márta	Vidorné
Pali	Szirmai
Z. Zakariás A.	Németh
Tiborcz	Tollagi
Verő Pista	Vidor
Pepi	Blaha L.
Farkas Zenó	Lubinszky
Zólyomi Benő	Ujvári
Sólyom Indár	Nánásy
Ügyvéd	Bérczi
István	Sántha
Lajos	Fodor
Vincze	Marton
Feri	Békési
1-ső pinczér	Hidassi
2-ik »	Eőry
3-ik »	Ternyei

Kezdete 7 órakor.

Szinházi játékrendek.

A nemzeti szinház játékrendje: *Szerdán*, márczius 23-án: Thermidor. Először. Havi bérlet 20. — *Csütörtökön*, 24-én: Thermidor. Másodszor. Havi bérlet 21. szám. — *Pénteken*, márczius 25-én: Thermidor. Harmadszor. XII. bérletszünet. — *Szombaton*, márczius 26-án: Erdő szépe. Havi bérlet 22. szám. — *Vasárnap*, márczius 27-én: Erzsébet királyné. XIII. bérletszünet.

A m. kir. operaház játékrendje: *Szerdán*, márczius 23-án: Az operaház zárva. — *Csütörtökön*, márczius 24-én: Évi bérlet 57. szám. Havi bérlet 17. szám. Rendes helyárak. — *Pénteken*, márczius 25-én: Excelsior. Bérletszünet 5. szám. Mérsékelt helyárak. — *Szombaton*, márczius 26-án: Perotti Gyula ur vendégfelléptével: Az álarczos bál. Évi bérlet 58. szám. Havi bérlet 18. szám. Rendes helyárak. — *Vasárnap*, márczius 27-én: Hunyadi László. Bérletszünet 6. szám. Mérsékelt helyárak.

A népszinház játékrendje: *Szerdán*, márczius 23-án: A madarász. — *Csütörtökön*, márczius 24-én: Az első és második. — *Pénteken*, márczius 25-én: A kis molnárné. — *Szombaton*, márczius 25-án: A falu rossza.

A várszinház játékrendje: *Szerdán*, márczius 23-án: A tévedt nő. — *Csütörtökön*, márczius 24-én: Báró és bankár. Cox és Box. *Vasárnap*, február 27-én: Kis szórakozott.

»»» SCHÖN J. «««
Nemzeti kávéháza
VI., Váczi-körut 45. szám.
Ma
RÁCZ GUSZTI
pécsi zenekarának
hangversenye.

Első fővárosi
ORPHEUM
nagymező-utcza 17 sz. alatt.
Szenzácziós siker ez idényben!
Giardinetto.
Nagy jelmezes egyveleg a legkedveltebb és legujabb operettekből. Összeállitotta, szinre alkalmazta és összekötő szöveggel ellátta **Somossy Károly.** Zenéjét szerkesztette **Klepsch Károly** karnagy.

Brothers Hamilton
elektromechanikus szinházának rövid vendégjátéka. **Schermann & Morisey** amerikai hirneves excentrikusok, bohókás mutatványaikkal. **Signorita Lorenzits Lelong** spanyol andaluziai énekesnő. Miss **Fanni Nonna** angol énekesnő és tánczosnő. Még csak rövid ideig a bámulatos **Avolok** a világ leghiresebb tornászai. Továbbá **Jaco és Coco** az őserdő majmai. **The Nietuskies** xylophon-müvészek. **Baldácsy** k. a. magyar énekesnő. **Várady E.** ur énekes. **Rück Ferdinand** komikus.

Értesités!
Daczára ama nagy és eddig nem tapasztalt vonzóerőnek, melyet a „**Giardinetto**" czimü operett-egyveleg intézetem t. cz. közönségére gyakorol és mindazonáltal, hogy abban a szerencsés helyzetben vagyok, miszerint ezt a közönségnél annyira kedvelt darabot folyvást nagyszámu hallgatóság előtt adhatom elő, máris gondoskodtam róla, hogy a fővárosi orpheum müsorát egy kiváló számmal, müvészszemélyzetemet pedig egy **elsőrangu erővel** gazdagitsam és ezáltal intézetem t. látogatóinak a változatosság által uj érdekességet szerezzek. Sikerült ugyanis intézetem számára Monsieur **Ganivet kitünő franczia komikust** megnyernem és **f. hó 26-ától** kezdve intézetemhez rövid időre **szerződtetnem**. Monsieur **Ganivet** egy uj müfaj képviselője, mely bámulatos gyorsasággal hóditott Párisban és mely a franczia főváros legelőkelőbb embereinek osztatlan nagy tetszését megnyerte. Valamint **Boulanger** tábornok fénykoráán **Paulus**ban birta kedvencz énekesét, a nemrég belépett franczia belügyminiszter Constans **Ganivet** urat választotta kedvencz énekesévé és valamint Constans a boulangismust legyőzte, ugy sikerült **Ganivetnek** is Paulust legyürni és a közönség kegyéből, ha nem is egészen kiturni, de mindenesetre egyeduralmát a párisi közönség fölött megtörni. Abban a tudatban, hogy a budapesti közönség elé egy minden tekintetben kiváló müvészt vezetek, bizvást ajánlhatom **Ganivet** urat intézetem látogatóinak becses figyelmébe. Kiváló tisztelettel
Somossy Károly
a főv. orpheum igazgatója.

Minden ünnep és vasárnap két előadás.

A helyiség kiüritése miatt
rövid időn át a még készletben lévő **eredeti olajfestmények** közötte több
óriási olajfestmény
elismert mesterektől, mint **Spányi Béla, Kaufmann A., Pastega L.** stb. minden eltogadható áron eladatnak. **Fixler M.** Bécsből, **Budapest, váczi-utcza 17, I. em.** 9831

Herzmann-féle Orpheum
Hajós-utcza 13. sz., a m. k. opera átellenében.
Ma
HAGER ANNA
kedvelt énekesnő évi jutalom-játéka.
Ma lép fel először:
BAUMANN KÁROLY
ujonnan szerződtetett ifju énekes.
Fellépnek még: a **Tonello család** ikari játékaikkal, **Mlle Victoire** tánczosnő, **Williams fivérek** a háromszoros nyujtón, **Georgette Frizzi** énekesnő (a kis csacska), **Giardinetto** énekli Friedrich énekes, **Renard Mizzi, Hölgytorna ünnepély**, bemutatja 12 hölgy és valamennyi különlegesség közremüködik. **Szálloda kaland. A maroccói szultán.**
Cavalleria Rusticana
intermezzo, énekli Müller József komikus.
Előkészületben: **Fesche Geister, Szerencsegyerek** és **A cseh szerecsen. Vendégjegyek érvényesek.**
Az Orpheum melletti nagy kávéház egész éjjel nyitva van
TELEFON! **TELEFON!**

HUNGARIA SZÁLLODA. Ma este az étteremben **Berkes Béla** ismert és kedvelt zenekara játszik.
Kezdete 8 órakor.

VADÁSZKÜRT SZÁLLODA. Ma este adiszudvarban **Balogh Károly** ismert és kedvelt népzenekara játszik.
Kezdete 8 órakor. 7258

EURÓPA SZÁLLODA Ma a földszinti étteremben **Rácz László** ismert és kedvelt zenekara játszik.
Kezdete 8 órakor. 7208
Villamvilágitás! **Villamvilágitás!**

Vizállás, 1892. márcz. 21-én.

Folyó	Vizmércze	Vizállás reggel cm.	Változás az elmult 24 óra alatt cm.	Hőmérséklet C.
Inn	Schärding			
Duna	Passau			
»	Linz			
»	Bécs			
»	Pozsony	+ 195	< 3	+ 1
»	Komárom	+ 254	< 1	+ 4
»	Budapest	+ 252	> 4	+ 6
»	Mohács	+ 316	< 22	+ 3
»	Gombos	+ 324	< 17	+ 3
»	Ujvidék	+ 286	< 10	+ 4
»	Zimony	+ 400	< 4	+ 7
»	Pancsova	+ 368	< 5	+ 4
»	Orsova	+ 390	> 2	+ 1
Rába	Sárvár	+ 262	> 1	+ 6
»	Győr	+ 290	< 13	
Vág	Szered	+ 68	> 3	+ 5
Dráva	Zákány	+ 58	> 8	
»	Barcs	+ 129	< 16	+ 7
»	Eszék	+ 198	< 16	+ 3
Száva	Sziszek	+ 465	> 7	+ 1
»	Mitrovicza	+ 537	> 11	+ 5
Temes	Kis-Kostély	+ 160	> 12	
Béga	Kiszető	+ 88	> 16	
»	Temesvár	+ 50	> 14	
»	Nagy-Becskerek	+ 105	> 2	
Szamos	Deés	+ 80	> 6	+ 2
»	Szatmár	+ 200	> 54	+ 4
Kraszna	Nagy-Majtény	+ 165	> 28	
Tisza	Marmaros-Sziget	+ 76	< 2	+ 1
»	Tekeháza	+ 80	< 4	+ 4
»	Tisza-Ujlak	+ 43	> 18	+ 4
»	Vás.-Namény	+ 481	> 83	+ 3
»	Záhony (Csap)	+ 374	> 49	+ 4
»	Tokaj	+ 618	< 22	+ 4
»	Tisza-Füred	+ 595	< 20	+ 3
»	Szolnok	+ 510	< 12	+ 4
»	Csongrád	+ 485	< 15	+ 3
»	Szeged	+ 492	< 20	+ 2
»	Török-Becse	+ 355	< 25	+ 5
»	Titel	+ 355	< 10	+ 1
Latorcza	Munkács	+ 64	> 1	+ 2
Ondova-Tapoly	Hoór	+ 32	< 12	+ 4
Bodrog	Zemplén	+ 639	< 7	+ 4
Berettyó	Berettyó-Ujfalu	+ 140	> 38	+ 5
Sebes-Körös	Nagyvárad	+ 40	> 6	+ 4
Fekete-Körös	Tenke	+ 52	> 19	+ 4
Fehér-Körös	Boros-Jenő	+ 104	> 26	+ 3
Kettős-Körös	Békés			
Hármas-Körös	Gyoma	+ 542	> 18	+ 2
Maros	Branyicska (Déva)	+ 136	> 22	+ 1
»	Arad	+ 48	> 34	+ 3
»	Makó	+ 236	< 21	+ 5

Jegyek magyarázata: + = null fölött, — = null alatt, < = áradt < = apadt.

Elhaltak névsora 1892. márcz. 21-én.

Pataki J. 28 é. napsz. VIII. Lujza-u. 2.
Haubner J. 73 é. kpldus utról.
Schneider M. 23 é. csel. utról.
Polbar A. 68 é. napsz. VIII. Hunyadi-u. 29.
Németh sz. W. F. 18 é. rendőr n. VII. Bethlen-tér 3.
Kovácsik E. 31 é. napsznő III. Határ-u. 15.
Knopp I. 27 é. napsz. III. tél-u. 2.
Wachtel sz. W. E. 55 é. özv. V. Széchenyi-tér 3.
Virág O. 3 é. kdő l. VI. Terézkörut 33.
Levy V. 9 é. hirlapiró l. V. korona-u. 8.
Donner J.-né sz. G. T. 46 é. esernyőkész. VII. Klauzál-u. 35.
Csiszár I. 24 é. lak. seg. VII. csömöri-ut 20.
Jerdunek E. 30 é. napsz. VII. Hársfa-u. 7.
Nagy L. 3 é. levélh. fia VII. István-ut 31.
Molnár I. 3 é. hiv. fia X. szinésznyugdijépület.
Szeile Zs. 15 é. VIII. Mária-u. 15.
Stahl J. 34 é. főp. X. k.-kerepesi-ut 1.
Skadniczky L. 16 é. hiv. fia X. Kőbánya.
Bayer Sz. K. 38 é. napsz. n. X. Kőbánya.
Fejes I. 54 é. aszt. X. Halom-u. 11.
Vichtel J. 49 é. vasöntő szegényház.
Kisel A.-né sz. P. F. 56 é. szülésznő VI. sziv-u. 30.

Időjárás

a m. kir. meteorologiai központi intézet távirati jelentése 1892. márcz. 21-én reggel 7 órakor.

Állomások	Légnyomás mm.	A hőmérséklet Celsius szerint	Szél iránya és ereje	Felhőzet	Csapadék mm.	Hőmérséklet maximuma	Hőmérséklet minimuma
Árvaváralja	777	— 4.6	EK 1	2	—	5	—6
Trencsén	775	+ 0.2	K 2	0	—	—	—
Selmeczbánya	776	+ 1.4	DNY 2	0	—	8	1
Magyar-Óvár	776	+ 0.5	—	0	—	11	—2
Ó-Gyalla	775	— 2.5	—	0	—	14	—3
Budapest	775	+ 2.0	E 1	0	—	10	1
Sopron	777	— 1.6	ENY 1	0	—	9	—4
Keszthely	773	+ 3.8	K 1	0	—	7	2
Csáktornya	774	— 0.8	E 3	0	—	8	—2
Zágráb	774	+ 1.6	ENY 1	1	—	10	1
Fiume	771	+ 8.1	ENY 1	0	—	14	4
Crikvenica	769	+ 8.2	EK 1	0	—	—	—
Pancsova	773	+ 1.2	DK 2	0	—	11	0
Zsombolya	775	— 0.6	—	0	—	10	0
Orsova	774	+ 1.6	D 2	3	—	16	—2
Arad	775	+ 0.3	K 1	0	—	11	—1
Szeged	773	+ 0.3	K 2	4	—	10	—2
Szolnok	—	+ 1.0	EK 4	2	—	10	—1
Eger	776	+ 1.4	EK 2	3	—	11	0
Debreczen	773	+ 1.3	EK 4	2	—	11	—1
Késmárk	779	— 2.6	E 1	1	—	—	—
Ungvár	774	+ 4.2	EK 3	0	—	14	1
Akna-Szlatina	776	— 0.4	DK 2	4	—	—	—
Szatmár	773	+ 3.3	DK 3	2	—	15	1
Nagy-Várad	773	+ 2.6	EK 1	3	—	—	—
Kolozsvár	774	— 1.8	—	4	—	—	—
Nagy-Szeben	774	— 1.7	K 1	0	—	8	—3
Bécs	776	— 1.6	—	1	—	9	—2
Krakó	778	— 1.0	DK 1	0	—	5	—1
Bregenz	774	+ 0.0	DK 1	0	—	8	0
Salzburg	774	— 0.6	—	0	—	12	—1
Klagenfurt	777	— 3.5	E 1	0	—	6	—6
Pola	771	—	EK 0	4	—	11	6
Lesina	769	+ 7.0	EK 1	1	—	—	—
Sarajevo	774	+ 0.2	DNY 2	1	—	6	—2
Torino	774	+ 3.0	—	0	—	—	—
Flórencz	—	—	—	—	—	—	—
Róma	769	+ 6.0	E 3	0	—	—	—
Nápoly	769	+ 8.1	EK 2	4	—	—	—
Brindisi	767	+ 12.0	E 3	1	—	—	—
Caghari	768	+ 12.0	ENY 2	0	—	—	—
Palermo	768	+ 12.9	—	2	4	—	—
Malta	766	+ 13.9	ENY 2	1	—	—	—
Zürich	773	+ 0.2	K 0	0	—	—	—
Páris	771	+ 2.7	DK 0	0	—	—	—
Nizza	772	+ 6.4	DNY 0	3	—	—	—
Biaritz	769	+ 11.8	DK 3	4	—	—	—
Breszt	770	+ 7.9	K 1	3	—	—	—
Kopenhága	777	+ 1.6	DK 3	2	—	—	—
Hamburg	774	+ 2.4	DK 3	0	—	—	—
Swinemünde	777	+ 2.3	DK 3	1	—	—	—
Memel	780	+ 1.0	—	1	—	—	—
Berlin	776	+ 0.8	K 3	1	—	—	—
Münster	771	+ 2.6	EK 3	0	—	—	—
Stornoway	768	+ 4.4	NY 2	≡	—	—	—
Mullaghmore	771	+ 6.7	NY 1	3	1	—	—
Scilly	770	+ 7.2	K 2	3	—	—	—
Schields	770	— 0.6	NY 2	≡	—	—	—
Skudesnaes	772	+ 3.6	D 4	0	—	—	—
Christiansund	770	+ 3.4	D 1	1	—	—	—
Uleaborg	774	— 6.3	—	0	—	—	—
Stockholm	778	+ 1.8	—	0	—	—	—
Szent-Pétervár	775	— 4.0	EK 1	0	—	—	—
Moszkva	772	+ 0.9	ENY 0	4	—	—	—
Kiew	773	— 2.6	E 1	0	—	—	—
Odessa	769	+ 0.9	E 3	4	—	—	—
Varsó	778	— 0.2	K 1	2	—	—	—
Sófia	—	—	—	—	—	—	—
Sulina	769	+ 3.0	E 5	2	—	—	—
Konstantinápoly	766	+ 4.8	E 2	4	4	—	—

A szélirányok jelölése: E = észak, K = kelet, D = dél, Ny = nyugot. Felhőzet: 0 = egészen derült, 1 = többnyire derült, 2 = részben felhős, 3 = többnyire borult, 4 = egészen borult, ◉ = eső, ✳ = hó, ≡ = köd, K = zivatar.

Az európai szárazföldet egész terjedelmében meglehetősen egyöntetü és magas légnyomás boritja s e helyzetből kifolyólag Európaszerte gyenge szelek mellett többnyire derült és száraz időjárás van.

Nálunk is tulnyomóan derült, száraz idő uralkodik gyenge éjjeli fagyokkal.

A jelenleg uralkodó időjárás előre láthatólag hosszabb ideig tartja meg jellegét.

A budapesti áru- és értéktőzsde hivatalos árjegyzései márcz. 21.

Faj	Irányzat	Minős. suly hektolit.	100 kilogramm ára frttól	frtig	Minős. suly hektolit.	100 kilogramm ára frttól	frtig
Buza							
Bánsági uj	lanyha	74	—.—	—.—	75	9.80	9.95
« «	«	76	9.90	10.10	77	10.—	10.20
« «	«	78	10.10	10.30	79	10.15	10.35
« «	«	80	10.25	10.40	81	—.—	—.—
Tiszavidéki «	«	74	—.—	—.—	75	9.80	9.95
« «	«	76	9.90	10.10	77	10.—	10.20
« «	«	78	10.10	10.30	79	10.15	10.35
« «	«	80	10.25	10.40	81	—.—	—.—
Pestvidéki «	«	74	—.—	—.—	75	9.75	9.90
« «	«	76	9.85	10.05	77	9.95	10.15
« «	«	78	10.05	10.25	79	10.10	10.30
« «	«	80	10.20	10.35	81	—.—	—.—
Fehérmegyei «	«	74	—.—	—.—	75	9.80	9.95
« «	«	76	9.90	10.10	77	10.—	10.20
« «	«	78	10.10	10.20	79	10.15	10.35
« «	«	80	10.25	10.40	81	—.—	—.—
Bácskai «	«	74	—.—	—.—	75	9.80	9.95
« «	«	76	9.90	10.10	77	10.—	10.20
« «	«	78	10.10	10.30	79	10.15	10.35
« «	«	80	10.25	10.40	81	—.—	—.—
Észak-magyarorsz. «	«	74	—.—	—.—	75	—.—	—.—
« «	«	76	—.—	—.—	77	—.—	—.—
« «	«	78	—.—	—.—	79	—.—	—.—
« «	«	80	—.—	—.—	81	—.—	—.—

Gabona ó vagy uj	Irányzat	Faj	Minőségi suly hektoliterk.	100 kilogramm ára frttól	frtig
Rozs uj	lanyha	—	70—72	9.10	9.30
Árpa «	»	takarmány	60—62	5.90	6.10
» «	«	égetni való	62—64	6.25	6.70
» «	«	sörfőzdei	64—66	6.90	8.10
Zab «	csendes	—	39—41	5.90	6.30
Tengeri «	szilárd	bánsági	75	5.30	5.35
» «	«	másnemű	73	5.25	5.30
» «	«	—	—	—.—	—.—
Káposzta-repcze «	szilárd	—	nélkül	—.—	—.—
Köles «	csendes	—	—	5.80	6.20

Gabona határidőre	Irányzat		100 kgr. ára pénz	100 kgr. ára áru
Buza	szilárd	tavaszra	9.65	9.67
«	«	május—junius	9.51	9.53
«	«	őszre	8.73	8.75
Tengeri	«	máj.—jun. 1892	5.18	5.20
«	«	szept.-okt. 1891	—.—	—.—
Zab	«	Bpest szal. tavr.	5.75	5.77
«	«	« « őszre	—.—	—.—
Kap. repcze	szilárd	aug.-szept. 1892	12.70	12.80

Különféle termények	Irányzat	Faj	Pénz frt	Áru frt
Heremag	szilárd	Luczerna magyar, idei	43.—	50.—
«	szilárd	Vörös, idei	56.—	65.—
Repczeolaj	csendes	Őszi, kétszer finomitott	37.—	38.—
Olajpogácsa	csendes	Repcze	6.50	6.75
Disznózsir	«	Pesti	54.—	54.50
«	csendes	Vidéki	—.—	—.—
Szalonna	«	M. Ia légensz. áru m. sz.	43.—	44.—
«	«	Városi légensz.	44.50	45.-
«	«	« « 3 darabos	46 50	47.—
«	«	Füstölt	49.—	50.-
Faggyu	csendes	Olvasztott	35.—	36 —
Szilva	szilárd	bosznia, 1890 szokványminőség 100 darabos	12.25	12.50
«	«	100 darabos	13.—	13.40
«	«	85 «	16.50	17.—
«	«	szerbiai, 1890 szokványminőség	12.25	12.50
«	«	100 darabos	13.—	13.40
«	«	85 «	16.50	17.—
Szilva határidőre	csendes	bosznia 1891 szokványminőség	13.40	13.85
«	«	100 darabos	15.60	16.—
«	«	85 «	18.75	19.25
«	«	szerbiai 1891 nov. szokványminőség	13.40	13.85
«	«	100 darabos	15 60	16.—
«	«	85 «	18.75	19.25
Szilva-iz	szilárd	Szlavoniai 1891	17.—	17.50
«	«	Szerbiai	16.—	16.50
Szilvaiz határidőre	«	szlav.	17.—	18.—
« «	«	szerb	17.—	18.—
Méz	«	Nyers	—.—	—.—
«	«	Sárga, csurgatott	37.—	38.—
Viaszk	«	Rozsnyói	139.—	140.—
«	«	Szlavoniai	—.—	—.—
Szesz	«	Szesz nyers osztalékolt	19.25	19.75
«	«	Szesz-élesztő «	22.—	22.50
«	csendes	Szesz. finomitott	57.—	57.50

Szilva: Minőség Minőség 500 gr. 600 gr. — (100 kilogramm ára)

A hajószállitás fuvardijtételei.

	Honnét	Budapestre	Győrre
Duna	Pancsova	—.—	8—10 krajczárral drágább a budapesti dijtételeknél
	Ujvidék	—.—	
	Bezdán	—.—	
	Kalocsa	—.—	
	Duna-Földvár	—.—	
Tisza	Szentes	—.—	
	Szeged	—.—	
	Zenta	—.—	
	Titel	—.—	
Száva	Mitrovicz	—.—	
Béga	Temesvár	—.—	
	Nagy-Becskerek	—.—	

*A hajódijtételek értetnek a szállitási adót beleértve és a biztositási dijat kizárva; a Béga-állomások a burczellirozást beleértve.

ÉRTÉKPAPIROK	Utolsó árkelet pénz	áru
ÁLLAMADÓSSÁG.		
Magyar kir. aranyjáradék adómentes 100, 500, 1000 4 %	107.30	107.60
« « « « 10,000 4 %	—.—	—.—
« « « « márcz. 15-re	107.30	107.40
« papirjáradék adómentes 5 %	101.90	102.20
« « « márcz. 15-re	101.95	102.05
« 1876. keleti v. államkötvény aranyban 5 %	116.—	117.—
1889. adóm. m. kir. államvasuti kölcsön aranyban 4½%	118.50	119.50
1889. évi 4½%-os adóm. áll. vas. k. ezüstben 4½%	100.—	100.75
Magy. kir. nyeremény-kölcsön 100 frt	140.—	141.—
« « « 50 frt	139.50	140.50
4½% adóm. regale-kártalanitási kötvény 4½%	98.25	98.75
4½%-os adóm. horv. szlav. regale kötvény 4½%	96.50	97.50
Tiszai és szegedi kölcsön 4 %	137.50	138.50
M. 4% adóm. Magyarorsz. földteherm. kötvény 4 %	93.—	93.75
4% adóm. horvát. szlavonorsz. földteherm. kötv 4 %	93.50	94.50
Magyar földtehermentesitési kötvények horvátországi 5 %	—.—	—.—
Magyar orsz. jelzálog urbéri váltságkötvények (100 frt) 5 %	100.—	—.—
Kir. horv.-szlavonjelzálog földváltságkötvény (100 frt) 5 %	—.—	—.—
Magyar kir. kamatozó kincstári utalvány 6 hóra (100 frt)	—.—	—.—
Egyesitett államadósság papirban május—nov. 4²/₁₀%	93.75	94.25

ÉRTÉKPAPIROK	Utolsó árkelet pénz	áru
Egyesitett államadósság papirban február—aug. 4²/₁₀%	93.75	94.25
Egyesitett államadosság ezüst kamat máj.—nov. 4²/₁₀%	93.25	93.75
« « « feb.—aug. 4²/₁₀%	93.25	93.75
Osztrák aranyjáradék adómentes 4 %	110.75	111.25
« papirjáradék adómentes 5 %	102.50	103.—
« államadósság, kisorsolás 1854-ki 250 frt p. p. 4 %	139.—	140.—
« « « 1860-ki 500 frt o. é. 5 %	140.—	141 —
« « « 1860-ki 100 frt « « 5 %	147.50	148.50
« « « 1864-ki 100 frt « «	181.—	182.—
« « « 1864-ki 50 frt « «	180.50	181.50
A temes-bégavölgyi vizszabályozó társulat 5 %	102.—	102.50
Budapest fővárosi 1890-iki kölcsöne adómentes 4½%	98.25	98.75
Bolgár fejedelmi államvasuti zálog kölcsönkötvény 6 %	101.—	102.—
Szerbiai nyeremény-kölcsön 100 frank 3 %	38 50	39.—
« « « osztr. felülbélyegzéssel 3 %	39 50	40.—
Bécs város nyeremény-kölcsön 1874-ből	154.—	158.—

Osztalék 1891-re	ÉRTÉKPAPIROK	Utolsó árkelet pénz	áru
	RÉSZVÉNYEK.		
	a) Bankok.		
	Angol-osztrák bank 100	—.—	—.—
3.50	A bpesti ált. hitelegyl. mint szövetk 50	54.—	55.—
10.—	Budapesti bankegyes. részv.-társ. 100	129.—	129.50
6.—	Budapesti keresk. és iparb. r.-társ 100	99.—	101 —
	Fiumei hitelbank 80	100.—	101.—
7.—	Fővárosi bank részv.-társaság I. kib. 100	95.—	98.—
	Horvát leszámitoló bank 200	—.—	—.—
19.—	Magyar általános hitelbank 200	—.—	—.—
19.—	Magyar általános hitelbank márcz.15-re	342.—	342.50
	Magyar ipar- és keresk. bank r.-t. 100	112.—	113.—
	Magyar jelzálog-hitelbank 200	—.—	—.—
	Magyar jelzálog-hitelb. II. kib. id. e. 100	—.—	—.—
	M. jelz.-hitelb. II. kib. id. elis. márcz.15-re	175.25	175.75
	Magyar leszámitoló és pénzváltóbank 100	—.—	—.—
	M. leszámitoló- s pénzváltóbank márcz15-re	112.25	112.50
	Osztrák hitelintézet 160	—.—	—.—
	Osztrák hitelintézet márcz.4-re	307.25	307 50
46.70	Osztrák-magyar bank 600	963.—	968 -
12.—	I. magyar iparbank 150	187.—	188.—
	Pesti magyar kereskedelmi bank 500	1039.—	1040.—
	«Unio»-bank 200	—.—	—.—
	b) Biztositó társulatok.		
	Bécsi biztositó társaság 200	172.—	176.—
	Bécsi élet- és járadék-bizt. társaság 200	295.—	300.—
	Első magyar általános bizt.-társ. 1000	3050.—	3060.—
	Fonciere pesti biztositó intézet 100	69.50	70.50
	A «Lloyd» viszontbiztositó r.-t. 100	87.—	90.—
	Magyar-franczia bizt. társ 100	65.—	70.—
5.—	Magyar Jég- és viszont biztositó r.-t. 100	—.—	—.—
75.—	Pannonia viszontbiztositó társaság 300	1160.—	1170.—
	c) Gőzmalmok.		
40.—	Concordia gőzmalom 500	525.—	530.—
100.—	Első budapesti 500	1220.—	1330.—
35.—	Erzsébet-malom 200	463.—	464.—
20.—	Hengermalom 400	525.—	530.—
16.—	Lujza-malom 160	305.—	308.—
25.—	Molnárok és sütők 200	440.—	442.—
60.—	Pannonia 1000	875.—	880.—
20.—	Viktória 150	254.—	256.—
	d) Közlekedési vállalatok.		
	«Adria» m. tengeri haj. r.-t. 100	148.—	150.—
10.—	Alföld-fiumei 200	203.50	204.50
	Aradi és csanádi egyesült vasut 100	—.—	—.—
	Barcs-pakraczi vasut részv.-társ. 200	203.50	204.50
9.85⁴/₁₀	Báttaszék-dombovári 200	202.—	203.—
	Budapest-pécsi vasut r.-t. 200	201.50	202.50
7.—	Bpest-Szt-Lőrincz helyiérdekü v. r.-t. 100	—.—	—.—
7.—	Bpest-Szt-Lőrincz helyiérdekü első r. 100	—.—	—.—
	Debreczen-hajdunánási v. első r 100	—.—	—.—
	Déli vasut 200	—.—	—.—
	Déli vasut márcz.31-re	'82 50	83.—
9.80	Északkeleti vasut 200	199.—	200.—
9.94⁴/₁₀	Erdélyi vasut 200	203.50	204.50
	Győr-sopron-ebenfurti vasut 200	—.—	—.—
7.94⁴/₁₀	Kassa-oderbergi vasut 200	176 —	177.—
9.94⁴/₁₀	Magyar-galicziai vasut 200	201.50	202.50
9.85⁶/₁₀	M. ny. v. (székesfehérvár-győr-gráczi) 200	201.50	202.—
4.50	Mármarosi sóvasut r.-t. els. r. 100	95.—	95.50
	N.-Kikinda—N.-Becskerek v.-u. els. r. 100	—.—	—.—
	Osztrák-magyar államvasut ar. 200	—.—	—.—
	Osztrák-magyar államvasut márcz.31-re	279.—	279.50
9.94⁴/₁₀	Pécs-barcsi vasut 200	—.—	—.—
	Első cs. kir. szab. dunagőzh. társ. p. f. 500	330.—	335.—
	Pesti közuti vaspálya 200	345	348.—
	Pesti közuti vaspálya élvezeti jegy	168.—	170.—
	Pesti közuti vaspálya másodsorozatu 200	—.—	—.—
	e) Takarékpénztárak.		
	Budapesti III. kerületi 50	123.—	125.—
32.—	Országos központi 300	615.—	620.—
400.—	Pesti első hazai 1000	7925.—	7975.—
48.—	Egyesült Budapest főváros 300	945.—	950.—
7.—	Magyar ált. takarékpénztár r.-t. 100	112.—	113.—
	f) Különféle vállalatok.		
9.—	Alagut 105	161.—	163.—
7.20	Általános waggon-kölcsönző-társaság 80	93.50	94.—
	Egyesült magyarhoni üveggyárak r.-t. 200	240.—	242.—
	Északmagyarországi e. kőszénb. r.-t. 100	160.—	161.—
15.—	Fővárosi Casino-épület részv.-társ. 200	—.—	—.—
	Franklin-Társulat könyvnyomda 150	250.—	255.—
	Könyvnyomda «Athenaeum» 100	378.—	382.—

Osztalék 1891-re	ÉRTÉKPAPIROK	Utolsó árkelet pénz	áru
80.—	Pesti könyvnyomda részv.-társ. 500	1280.—	—.—
	Pallas irodalmi és nyomdai r.-t. 200	227.—	229.—
	Fiumei I. m. rizshánt. és rizskem. r.-t. 500	1050.—	1100.—
80.—	Ganz és Társa vasöntőde és gépgyár 400	1830.—	1883.—
	Jordán Viktor-féle bőrgyár részv.-t. 100	101.—	102.—
	Nadrági vasipar-társulat 200	—.—	—.—
	Gschwindt-féle szeszgyár 200	430.—	435.—
23.—	Gyapjumosó és biz. első magyar 200	315.—	325 —
	Kőszén- és téglagyár (Drasche) 200	505.—	510.—
25.—	Salgótarjáni kőszénbánya 60	616.—	618.—
	Gőztéglagyár. kőbányai 160	575.—	580 —
15.—	Tégla és mészégető. ujlaki 150	228.—	230.—
	Tégla- és czementgyár egyes. id. elis. 100	—.—	—.—
10.—	Magyar Asphalt részvény-társaság 100	185.—	190.—
	Magyar kender- és lenipar-részv.-trs. 200	255.—	256 —
	Nemzetközi villamossági társaság 200	230.—	232.—
9.—	Nemzetközi waggon-kölcs. részv-társ. 100	117.—	118 —
12.—	Rimamurány-salgótarjáni vasmű 100	—.—	— —
12.—	Rimamurányi vasmű márcz.15-re	168 75	169.—
14.—	Schlick-féle vasöntőde és gépgyár 200	226.—	230.—
45.—	Sörfőzde első magyar 300	1000.—	1010.—
20.—	Sertéshizlaló 200	320.—	325.—
	Spodium és csontlisztgyár 150	—.—	—.—
8.—	Szálloda részvény-társaság 80	190.—	200.—
21.—	Szállitási vállalat I. m. 200	—.—	—.—
	Szegedi szeszgyár és finomitó r.-t. 200	—.—	—.—
14 frank	Török bir. dohány-egyedárus frc 200	—.—	—.—
	ZÁLOGLEVELEK.		
	Egyesült bpesti főv. takarékpenzt. 4½%	98.75	99.25
	Magyar földhitelint. papirérték 5 %	102.—	103.—
	« « « 4½%	100.75	101.50
	« « « 4 %	95.50	96 —
	« « ar. v. ez. 5 %	116.25	—.—
	« « szabályoz. és talajjav. 4 %	93.75	94.—
	« jelzálogbank 5½%	102.50	—.—
	« « 5 %	101.50	102.50
	« « 4½%	99.75	100.25
	M. jelzálogb. közs.-kötv. 50 év vf. 110 f. 4 %	96.50	97 —
	« « Közs. kötel. 50 év vf. 4½%	98.50	99.—
	Magyar orsz. közp. takarékpénztár 4½%	99.—	99.50
	Kisbirtokosok orsz. földhitelintézete 5½%	103.—	103.50
	« « « 5 %	101.25	101 50
	« « « 50½ évre 4½%	100.—	100.50
	Osztrák-magyar bank o. é. 4½%	101 25	102.25
	« « « « « 40½ évre 4 %	99.70	100.20
	« « « « « 50 évre 4 %	99.70	100.20
	Pesti magyar kereskedelmi bank 5 %	101.—	102.—
	« « « « 4½%	99.75	100.25
	Pesti magy. ker. bank közs. kötv. 4½%	101.—	101.75
	«Albina» takarék- és hitelintézet 6 %	101.—	102.—
	« « 5 %	100.—	101.—
	Aradi polg. takarékp. 40 év vf. 110 5 %	100.—	101.—
	« « « « « « « 5½%	100.—	101.—
	Erdélyr. m. jelz. hitb. 40 év visszafiz. 5%	98.—	98.50
	Nagyszebeni földhitelintézet 5 %	101.75	102.25
	« « 5½%	102.—	102.50
	« « 6 %	103.—	—.—
	« ált. takar.-p. 31½ év vf. 110 f. 5 %	102.—	—.—
	« « « 40 év vf. 106 f. 5 %	102.—	—.—
	« « » III. kib. 5 %	101.75	102.25
	Temesvári első takarékpénztár 5 %	100.—	101.50
	« « 4½%	98.25	98.75
	Magy. jelzálogb. nyer.-kölcs. kötv. 4 %	116.50	117.50
	« « osztr. felülbélyegzéssel 4 %	118.50	119.50
	« « nyeremény-jegy	—.—	— —
	« « osztr. felülbélyegzéssel	21.—	23.—
	Osztr. földh.-int. ny. kölcsön kötv. 3 %	111.—	112'—
	« « kötv. nyerem. jegy	23.—	25.—
	Pesti hazai I. takp. e. kib. kötv. ½%	99.50	100.—

ÉRTÉKPAPIROK	Utolsó árkelet pénz	áru
ELSŐBBSÉGEK.		
Az «Adria» m. teng. hajózási 500/1000 4½%	97.50	98.—
Bpesti közuti vasp. társ. 1887 4½%	95.75	96.25
« « « « 1889 4½%	94.50	95.50
Budapesti lánczhid 100 6 %	100.—	102.—
Budapest-pécsi vasut 200 4 %	92.—	93.—
Déli vasut 400/2000 márka 4 %	—.—	—.—
Dunagőzhajózási társaság 100/200 4 %	—.—	—.—
« « 100 6 %	—.—	—.—
I. p. spodium-, enyv-, vegyi ter. gyár 5½%	—.—	—.—
Északkeleti vaspálya 300 5 %	101.50	102.50
« « (aranyb.) 200 5 %	120.—	121.—
« « » 1000 6 %	—.—	—.—
Lloyd és tőzsde-épület 100 5 %	99.50	100.—
Magyar galicziai vaspálya 200 5 %	102.50	103.50
« « « II. kib. 200 5 %	102.—	103 —
« « « ezüst 200 4 %	91.20	92.20
M. ny. v. (sz. feh.-győr-gráczi) 200 5 %	101.75	102.75
Magyar nyugoti v. 1874. kib. 200 5 %	102.-	—.—
M. v. elsőbbs. beruh. aranyb. 200 5 %	118.50	119.50
« « « « 1888 4½%	117.—	118.—
Győr-sopron-ebenfurti v. arany 200 3 %	—.—	—.—
Kassa-oderb. els. rész.-kötv. 1889. ez. 4 %	92.—	93.—
« « « « « 1891. ez. 4 %	91.50	92.—
« « « « « 1889. ar. 4 %	111.—	112.—
« « « « « 1891 ar. 4 %	111.40	112.40
« « (osztr. vonal) 1889. ez. 4 %	95.—	96.—
Osztr.-magyar államvasut arany 200 3 %	—.—	—.—
O.-m. á.-v. 1883. kib. 400/2000 márka 4 %	—.—	—.—
O.-m. államv. X. kib. 1885. 500 frc. 3 %	—.—	—.—
MAGÁNSORSJEGYEK.		
Budavárosi sorsjegy 40	55.—	56.—
« « osztr. felülbélyegzéssel	56 —	57.—
A «Jó sziv» egyesület sorsjegye 2	2.90	3.25
A « « « osztr. felülbélyegzéssel	2.90	3.25
M. sz. korona orsz. vörös kereszt egyl. 5	10.—	10.50
« « « « osztr. felülbélyegzéssel	11.75	12.25
Nyer.-kötv. a bpest-lipótv. bazil. felép. 5	6.—	6.50
« « « osztr. felülbélyegzéssel	6.75	7.25
Az olasz vörös kereszt egylet 25 lira	12.—	12.50
« « « osztr. felülbélyegzéssel	12.75	13.25
Osztrák hitelintézet 100	187.—	189.—
Osztrák vörös kereszt egylet 10	17.50	18.—
Pálffy sorsjegy 40 p. p.	53.—	54.—
PÉNZNEMEK.		
Császári királyi arany (vert)	5.57	5.62
Császári királyi arany (kör.)	5.50	5.55
Osztrák-magyar 8 forintos arany	9.45	9.49
20 frankos arany	9.45	9.49
20 márka	11.65	11.69
Török arany lira	—.—	—.—
Osztrák és magyar ezüst	—.—	—.—
Német birodalmi bankjegy 100 márkányi	58.25	58.40
Ném. birod. bankj. 100 márk. márcz. 31-re	58.30	58.40
Váltók árfolyama (látra). Bank k. láb		
Német bankpiaczok 100 márka 3 %	58.25	58.40
Amsterdam 100 hollandi forintért 3 %	98.50	99.—
Brüsszel 100 frankért 3 %	—.—	—.—
Páris 100 frankért 3 %	47.35	47.50
Marseille 100 frankért 3 %	—.—	—.—
Svájczi pénzpiaczok 100 frankért 3 %	47.25	47.40
London 10 font sterlingért 3 %	119.10	119.65
Szentpétervár 100 rubelért 5½%	—.—	—.—
Olasz bankp. 100 lira nuov. ital. 5½%	45.20	45.40

Felszámolási árfolyamok:	
Magyar 4% aranyjáradék	—.—
Magyar 5% papirjáradék	—.—
Magyar általános hitelbank	342.—
Magyar pénzv. és leszamit. bank	—.—
Magyar jelzálogbank	—.—
Osztrák hitelintézet	307.—
Anglo-osztrák bank	—.—
Állami vasut	—.—
Déli vasut	—.—
Török birodalmi dohány	—.—
Rima-Murány	—.—
4% Földteherm. kötelezvény	—.—
Fiumei hitelbank	—.—
Regále-kölcsön	—.—
1889. 4½ állami vasuti kölcsön	—.—
Villamossági részvények	—.—
1890. 4½%-os főv. kölcs.	—.—
Jelzálog-sorsjegyek	—.—

Előtőzsde.				Előfordult kötések.			
Osztr. hitelrészv.	pr. 4/4	307.80	307.—	Rimamurány	pr. 31/3	—	—.—
Magy. hitelbank	pr. 31/3	—.—	—.—	Osztr. államv.	pr. 31/3	280.50	279.25
« aranyj.	pr. 31/3	107.22⁵	107.25	Déli vasut	pr. 31/3		
« papirj.	pr. 31/3	—.—	—.—	Salgó-Tarján	—		
Leszámitolóbank	pr. 31/3	—.—	—.—	Keresk. bank	—		
Jelzálog	pr. 31/3	—.—	—.—	Ganz-féle			

Előfordult kötések.					Tegnapi esti tőzsde.			
Osztr. hitelrészv.	pr. 4/4	307.80	307.90	307.70	Rimamurány	pr. 31/3	169.—	—.—
Magy. hitelb.	pr. 31/3	—.—	—.—		Osztr. államv.	pr. 31/3	280.5/8	280.25
« aranyj.	pr. 31/3	—.—	—.—		Déli vasut	pr. 31/3	—.—	—.—
« papirj.	pr. 31/3	—.—	—.—		Salgó-Tarján		—.—	—.—
Leszámitolóbank	pr. 31/3	—.—	—.—		Egyes. téglagyár	—	136.—	—.—
Jelzálogbank	pr. 31/3	—.—	—.—					

Az osztrák-magyar bank kamatlába váltóleszámitolásnál 4 %
Zálogügyleteknél, állam járadékok és az osztrák-magyar bankzáloglevelenél 4½%
Más értékpapiroknál 5%

Ezen hirdetési rovatban minden szo egyszeri beiktatása közönséges petit betükből 2 krral, s compact betükből szedve 4 krajczárral fizetendő.

KIS HIRDETÉSEK

Minden hirdetésre felvilágositást ad a kiadóhivatal ingyen. Czimmel ellátott hirdetések minden közlése után még 30 kr bélyegilleték is fizetendő.

TELEFON 542. Csak oly levelekre válaszolunk, melyekkel a válaszra szükséges levélbélyeg vagy levelezőlap beküldetik és a hirdetés alatt álló szám közöltetik. TELEFON 542.

Házasság.
Egy fővárosi izraelita hivatalnok részére, ki 1000 forinton felüli jövedelemmel bir, müvelt és finom modoru, megfelelő partie kerestetik. Pályázhatnak lehetőleg szőke, magasabb termetü leányok, kik gondos házi nevelésben részesültek, zongorázni tudnak és 5—6000 frtnyi hozománynyal rendelkeznek. Szives ajánlatok «Distingvált» czimzéssel ellátva e lap kiadóhivatalába kéretnek. Tekintettel a hirdetés szigoruan komoly czéljára, álnévvel vagy név és pontos czim helyett jeligével alájegyzett levelek válasz nélkül a papirkosárba vándorolnak. 13546

Kaktusz.
A legnagyobb lelki felindulással irom e sorokat. Adja Isten, hogy a kétségbeeséshez közeli állapotom pár sorod által muljék el s reményem ujra feléledhessen. Azt hallottam ugyanis, hogy menyasszony vagy! Igaz legyen ez a hir? Az istenre kérlek, gondold meg mit cselekszel! Nem hiszem, nem hihetem, hogy szeresd azt a férfit, kinek kezedet adni akarod. Hisz ha ez való lenne, hát kibe bizhassam, ha még te benned is csalódnom kellene. Oh, emlékezz vissza rövid együtt létünkre; nem melegit, nem vonz, a tiszta őszinte érdeknélküli szerelem tudása? Emlékezz vissza mit irtál, s én mit válaszoltam. A böjtöt, bár tartson sokáig is, kiállom; jutal unk leszen az a boldogság, mit egymás birhatása nyujt. Igaz szerelmemre kérlek, tudasd, mi való a hirből. Sujts, vagy emelj fel, de adj hirt magadról, mert megöl a nyugtalanság. Azon az uton, mint januárban, megkaphatom leveled. Irj, és határozz életem felett. Vagy boldogság, vagy örök kárhozat vár reám. Sirig hü Armandod. 13573

Losoncz.
Szivemből köszönöm kedves soraidat, nem jöhettem tegnap, holnapután elutazom. Maradj ezentul is őszinte kedves dudusom. Csókollak 13582

Egy csinos külsejü
33 éves barna rom. kath. özvegy, gyári tisztviselő, 2 szép fiu gyermek atyja, 6000 forint biztos évi jövedelemmel és teljes uri berendezéssel ez uton kiván egy 20—24 éves barna rom. kath. hajadonnal vagy gyermektelen özvegygyel házasságra lépni, kinek 15—20000 frt hozománya van, nem épen a hozomány, de jó anya és szerető nő kerestetik. Szives ajánlatok csakis arczkép melléklettel «Legjobb férj» czim alatt e lap kiadóhivatalához kéretnek. Titoktartás becsületbeli dolog. 13574

Eladás.

Használt és uj
pénz-szekrények
rendkivüli olcsó áron kaphatók a becsi pénzszekrény gyári raktár **Budapest, V., Bálvány-utcza 6. sz.** 7403

Kukoricza-morzsoló
Clayton és Schutleworth-féle 3-ik számu teljesen uj állapotban gőzgéphez való olcsón eladó. Tudakozhatni a kiadóhivatalban. 9769

Nyárilak Kis-Tétényben eladó, esetleg kibérelhető. 13545

Aigner Lajos
könyvkereskedésében Budapest IV., **Városház-utcza,** kapható **Kossuth Lajos** arczképe, életnagyság frt 1.50. **Gelich** Szabadságharcz története 3 köt. kötve 18 frt. **Jakab** Szabadságharcz történetéhez 9 arczképpel 4 frt, kötve 5 frt. Könyvjegyzék dijtalanul küldetik. 9811

Aradról
1½ órányira fekvő Füskuti (Temesmegye) birtokomon 156 drb 14 hónapos és 180 drb 1 éves hizlalni való **sertés** eladó. Kintzig Ferencz. 13557

Budapesthez közel, vasutállomással határos,
bortermelésre
kitünőnek bizonyult homokbirtok, parczellázva, részfizetések mellett eladó. Ezer holdat nagytermelők már megvettek. A bortermelésen kivül nagyszabásu táblaszőlő- és gyümölcstelep alakul itt export czélokra. Megvételre ajánlok egyben sikfekvésü **birtokokat** felszereléssel együtt, szép belsőségekkel:
Pestmegyébe 120000 frton,
Fehérm. 25000 és 145000 »
Nógrádm. 80000 »
Nyitram. 135000 és 300000 frt
Barsmegye 75000 frt
Győrmegye 150000 frt
Komáromm.65000 és160000 frt
Jónás Samu
Andrássy-ut 51.⅓ szám I. em. 13581

Erdélyi zamatos
gyógyi alma, ép egészséges példányok métermázsája 12 frt. Négyéves oltványok: Botul, Ponyik, Pármén és más finom vegyes alma és körtefajok darabja 50 kr. Nagyszemü vékonyhéju diófa hasonló árban. Dr. Winkler Albert Nagy-Enyed. 9822

Szép, átoskolázott fenyők,
olcsón eladatnak. Pinus, Picea, válogatott szép példányok, földtömbbel csomagolva, 1½ méter magas 1 frt dbja, 2 méter 1 frt 50 kr. 2½ méter 2 frt és feljebb. Pinus Nigricaus fekete fenyő, ugyan olyan ár és magasságban. Csomagolás, vasutra szállitás ingyen, megrendelhető Szikora kertésznél Nagy-Szőllősön Ugocsa-megye. Ugyanott egészséges szőlővesszők (sima vesszők) vegyes borfajok 5 frt, egyes jó borfajok 6 frt csemege szőlő 9 frt 1000-enként vasutra szállitva. 2823

Kitünő
turkesztán, ananász, kantaloup és végörög **dinnyemagvak** 20 válfajban adagonkint 10 kron kaphatók **Pósa-féle** termelő telepen **Jászfényszarun.** 13561

Egy szép födeles
kucsir-kocsi és egy pasquet eladó. Józsi kocsisnál Váczikörut 78. 13570

Részletfizetés
mellett helyben lakó felek egy a legjobb hirben álló áruházban mindennemü **női- és férfi-ruhákat,** a legdivatosabb kabátkákat, köpenyeket és mindennemü felöltőket **készen** vagy saját **mühelyéből mérték szerint,** szőnyegeket, függönyöket, ágy- és asztalteritőket, mindennemü vásznakat, chiffonokat, asztalnemüeket stb. a legkoulánsabb kiszolgálás mellett beszerezhetnek. Irásvagy szóbeli megbizásokat elfogad az üzlet ezen osztályának vezetője: **Löwy M. Király-utcza 26.** Az áruházzal közvetlen **94. sz. telefon** utján is lehet értekezni. 9425

Családi körülmények
miatt eladom a helyben levő és legujabb rendszer szerint berendezett szeszgyáramat, kontingens joggal, gőzmalommal együtt. **Tauszig Jakab Baja.** 13566

Gyártelepnek
igen alkalmas telek külső-váczi-uton eladó. Czim kiadóhivatalban. 13571

I—8 H. P. 10 H. P. és 12 H. P.
lóerejü használt, de teljesen ujitott locomobil és mindenféle gazdasági gép, különösen talajmivelő eszközök olcsó áron eladók. Czim a kiadóhivatalban. 13569

Alkalmazást keres.

Keresztény fiatal ember,
kereskedelmileg képzett, volt egyetemi hallgató, **magyar, német, franczia, angol** és **olasz** levelező munkát keres. **Közvetitők** dijaztatnak. Ajánlatok «Képzett» czim alatt a kiadóhivatalba kéretnek. 13555

Kulcsárnői
vagy gazdasszonyi állást keres kitünő bizonyitványokkal rendelkező nő, ki jelenleg is ily minőségben müködik. Megkeresèseket «Johanna» alatt a kiadóhivatalba kér. 13565

Alkalmazást nyer.

Müvelt
magyar hölgy, végzett tanitónő kerestetik kisérőnőül leánykához a délutáni órákra. Bővebb tudósitás a kiadóhivatalban. 9791

Könyvelő
kerestetik egy vidéki gépgyárba, megkivántatik kettős könyvvitel, német s magyar levelezésbeni jártasság. Ajánlatok «Könyvelő M.» jelige alatt e lap kiadóhivatalához intézendők bizonyitvány másolatokkal együtt. 9759

Czukrászdámban
egy szolid szép fiatal leány mint boltilány felvétetik. Gyakoroltak előnyben részesülnek. Czim a kiadóhivatalban. 13550

Két jó házból
való gyakornok gépgyárba felvétetik. Czim a kiadóban. 13572

Könyvvezető,
idősebb egyén, ki magyar és német nyelven levelez, kettős könyvvitelt érti, helybeli nagykereskedőhöz 70 frt havi fizetéssel, azonnal felvétetik. Irásbeli ajánlatok kerepesi-ut 14. I. em. 7., délután 2—3 közt beadhatók. 13579

Oktatás.

Zongora-órákat
ad egy elsőrangu zongoraművész tanitványa, mérsékelt dijazás mellett, házon kivül. Czim a kiadóhivatalban. 9771

Nevelőnők,
németajkuak, idegen nyelvismeretekkel és zeneképességekkel **állást keresnek,** Pesten, vagy vidéken. Magyarajku nevelőnőket jó állások betöltésére sürgősen keresek. **Schwarzné Spiegel Lujza Budapest, Andrássy-ut 28.** 9716

Correpetitornak
ajánlkozik Budapestre II-od éves orvosnövendék, ki eddig mindig kitünően vizsgázott. Czim a kiadóhivatalban. 13315

Lakás és bérlet.

300—400
holdas bérletet keresek azonnali átvételre. Czim a kiadóhivatalban. 13577

Birtok bérletet
keresek, bármily nagyságban és összegért azonnali átvételre. Máté Lajos Budapest, kerepesi-ut 14., I. em. 7. 2—3 közt.

Két uj palotában (a főváros közepében)kisebb-nagyobb elegáns lakások és bolthelyiségek kiadók augusztus elsejére. Részletes értesitést a kiadóhivatal ád.

Különféle.

Talált
kötelezvény és **levelezőlap** jogos tulajdonosa által átvehető a kiadóhivatalban a hirdetési dij megtéritése mellett. 13567

Maculatura.
Nagy alaku, felvágatlan maculatura jutányos áron kapható e lap kiadóhivatalában.

A márczius 20-án megjelent hirdetésemben a 7-ik és 8-ik sort vászonlepedőket illetőleg kérem megforditott sorrendben olvasni. **Münz Mór L.** Budapest, Dorottye-utcza 2. 13576

6—8000 forintot
előnyösen és biztosan lehet értékesiteni, esetleg ezzel mint társ részt venni. Czim a kiadóhivatalban. 13578

Hölgyek! Urak!
Széleskörü ismeretségemnél fogva, mely egész a szalonokig terjed, minden rendü és rangu házasságokat közvetitek, előjegyzések 1000 frttól egy millió hozománnyal, eljárásom korrekt és bizalom gerjesztő már azért is, mivel a dijjak utólagosan fizetődnek. Diskréczió biztosittatik. **Katona Sándor** Budapest, Nefelejts-utcza 16. szám I. emelet. 13575

Bankkölcsön földbirtokra.
Minden 100 frt földadó után 15,000 frtig kölcsönöztetik 4½ %-ra. Zálogelvél helyett készpénz adatik. A tőke tetszés szerint 10—50 év alatt törleszthető. A telekkönyv és kataszteriv bemutatandó. A bank a birtokot megnézeti. **Bankképviselő.** Bécs, Wiedner-Haupstrasse 85. Th. 21. 9690

Tavaszi, alkalmi és utczai-toiletteket
mérsékelt áron készit egy bécsi és budapesti előkelő divatüzletekben mint vezetőnő alkalmazva volt szabónő, ki most önállósitotta magát. Szabni is tanit. **Janda Johanna** Király-utcza 49. szám II. emelet 17. a terézvárosi plébánia-templommal szemben.

Lokomobilokat, gőzgépeket, gőzkazánokat, szerszámgépeket, hengerszékeket, malmokat, stb. 9501
bármely vasutállomáson átvéve készpénz fizetés mellett vesz
SCHLESINGER ALAJOS
Bpest, V., Gyapju-utcza 3.

Figyelmeztetés.
Tekintettel arra, hogy a hitközségünk tagjai részére való **husvétkenyér (maczoth-)** szolgáltatásnak joga a fennálló magas miniszteri rendeletek értelmében **kizárólag az alulirt hitközségnek van fentartva,** indittatva érezzük magunkat arra figyelmeztetni a t. hitközségi tagokat, hogy maczoth-szükségletüket **csakis hitközségünk maczothsütőitől** szerezzék be, minthogy a husvéti kenyérnek ugy a **vidékről leendő behozalát, mint a budai részekből, Kőbányáról az elő városokból való beszállitását,** valamint a netalán megkisérelt **csempészetet** avagy **ügynökök** általi illetéktelen elárusitást szigoruan ellenőrizni és **hatósági elkobzás** által megakadályozni fogjuk.
Budapest, 1892. márcz. hóban.
A pesti izr. hitközség elöljárósága. 9777

Vidéki háztulajdonosok
és földbirtokosok figyelmébe! Uj épületek szobafestését vagy régieknek ujjá javitását, elvállal vidéken is egy budapesti jó szobafestőmester. Czime a kiadóhivatalban. 13430

Távirdasodrony
keritésekhez, szijkerekek, transmissiók, gépek, gőzkazánok, kovács és lakatos szerszámok, horgonyok, lánczok, emelődaruk és **állványkaposok,** valamint
Werndl - puskák
olcsón kaphatók.
KOHN A. M.
vas- és fémüzletében
Budapest, VI., Mozsár-utcza 9.
☞ **Ócska vasak és fémek a legmagasabb napi árak mellett vétetnek meg, vagy ellenszámlában becseréltetnek.** 9512

A kik oltár elé lépnek,
a **jegyeseknek** nem csekély gondjuk, hogy **butorvásárlásaikat** hol és hogyan végezzék.
SÁRKÁNY IG. butortermeiben
(Belváros), Rózsa-tér, Lipót-utcza sarkán
a **szezon előrehaladottsága** következtében az egész **óriási butor-készlet,** mely számtalan alaku elegáns kiállitásu **asztalos és kárpitos butorokból áll, páratlan olcsó árakon** adatik el.
A ki tehát teljes megelégedésére **jól, szépen** és **olcsón** kivánja berendezni lakását, használja fel ezt a **kedvező alkalmat** szigoruan **szilárd butorgyártmányok ritka olcsón** való sürgős bevásárlására.
☞ **Leszállitott** árakat tartalmazó gyári árjegyzék bérmentve. 9478

☞ **5 huzás** ☜
már április hó 1-én és 14-én.
E huzásokra ajánljuk az alábbi felette nagy nyerésesélyeket nyujtó csoportokat:

1 Rudolf sorsjegy
1 osztr. ker. sorsjegy
1 szerb doh. sorsjegy
1 Jó-sziv sorsjegy
33 huzás összes főnyeremények frt 777.000 a befizetés folyama alatt.
Mind a 4 sorsjegy csak 36 havi részletre á frt 1.75.

1 török 400 fr. sorsj.
1 olasz ker. sorsjegy
1 szerb doh. sorsjegy
1 Jó-sziv sorsjegy
52 huzás összes főnyeremények 3 millio frt a befizetés folyama alatt.
Mind a 4 sorsjegy csak 40 havi részletre á frt 1.90.

1 bécsvárosi sorsjegy .. 37 havi részletre á frt 5.—
1 4%-os tiszai sorsjegy 39 havi részletre á frt 4.—
1 3%-os szerb 100 frk. sorsj. 31 havi részletre á frt 1.50

Azonnali kizárólagos játékjog az első részlet lefizetése után. — Minden sorsjegynek ki kell huzatnia, veszteség tehát lehetetlen. — Havi részletekre nálunk vett sorsjegyek **több izben nyertek főnyereményeket és nagyobb mellėknyereményeket.** 9795
WERNER & Co. váltóháza BÉCS
I., Verlängerte Wipplingerstrasse Nr. 39.
Sorsolási jegyzékeket minden huzás után ingyen és bérmentve küldünk. ☞ Vidéki megrendelések azonnal elintéztetnek ☜

MME. S. A. ALLEN'S
VILÁGHIRŰ
HAJ RESTORER

Rövid idő alatt visszaadja az ösz hajnak eredeti szinét és ifjukori szépségét. Feléleszti a gyökerét s a fejkorpát eltávolitja és ennek uj erőt s frisseséget kölcsönöz.
„MÁR EGYETLEN EGY ÜVEG MEGTETTE HATASÁT"
igy nyilatkoztak sokan kik megkisérlették midőn az ösz haj lassanként visszanyerte eredeti szinét s az azelőtt kopasz helyen uj haj csirázott Mdme. **S. A. ALLEN'S** Haj Restorer egy üvegjének használata után.
„Ez nem hajfesto" nem piszkitja sem a feibört sem a fehérnemüt s nem változtatja át szembetünőleg a haj szinét hanem lassankint adja vissza az eredeti ifjúkori szint.
Gyár és szétküldési főraktár Londonban, 114 & 116 Southampton Row.
Nagybani eladás: TÖRÖK JÓZSEF gyógysz. király-utcza 12. Kicsiben: Lueff M. váczi-utcza 28. és Lueff Sándor váczi-utcza 22. szam (Nemzeti szálloda). 7411

A nekünk bemutatott számtalan megbizható hiteles köszönetirat folytán ezen orvostudor legmelegebben ajánlható
Titkos betegségeket,
hugycsőfolyásokat és sebeket, az önfertőztetés utóbajait, az **elgyengült férfierőt, magömléseket, a bujakórnak utókövetkezményeit, nőknél fehérfolyást,** bármennyire is üdültek, valamint mindazon **női betegségeket,** melyeknek **a magtalanság** egyik főokozója és **bőrbetegségeket** gyógyit **uj gyógymód** szerint biztos sikerrel, **gyorsan és alaposan**
Dr. GARAI ANTAL
orvos, sebész, szülész és szemész tudor, volt csász. kir. oszt.-főorvos.
Budapest, belváros, IV. kerület, kigyó-utcza 1. szám, II. emelet, bejárat a lépcsőnél. 4510
Rendel: naponta 10 órától d. e. egész 4 óra délutánig, este 7 órától 8 óráig. ☞ Dijazott levelekre a legnagyobb figyelemmel válaszoltatik és gyógyszerekről is gondoskodva lesz. ☜ — Nőknek külön váróterem.

Ugyanott megjelent és a szerzőnél Dr. GARAI ANTAL-nál megrendelhető
NÉPSZERÜ UTMUTATÓ
(már a 8-ik kiadásban megjelent) a nemi betegségek és ezek eszszerü gyógykezeléséhez czimü könyv, volt ára 2 frt 50 kr.,
☞ **most csak 90 kr.** ☜
A könyv jól becsomagolva 1 forint beküldése mellett bérmentve küldetik meg. 8823
A könyv tartalma: I. Az ivarszervek leirása. — II. A nemi élet ébredése. — III. Az önfertőzés és az éjjeli magömlések. — IV. A hugycsőtakár (tripper) és hugycsőszükületek. — V. A bujakór (siphilis). — VI. Fehérfolyás. — VII. Elgyengült férfierő. — VIII. Női magtalanság. IX. Az ivarszervek megbetegedésének főtényezője a prostitució.

Meghivó
Az első budapesti boltőrség-egyletnek 1892. évi április hó 8-án d. u. 4 órakor a pesti polg. keresk. testület helyiségében (régi Lloyd-épület) tartandó
rendes évi közgyülésére.
Tisztelettel **Waldhauser Adolf** elnök 9820
Napirend:
a) az igazgatóság jelentése az egyletnek a lefolyt évben kifejtett tevékenységéről:
b) az egyenleg előterjesztése és a következő évre vonatkozó költségvetés megállapitása:
c) a lefolyt évre vonatkozó felmentvény megadása:
d) az alapszabályok modósitására nézve az f) pont értelmében netán benyujtott inditványok;
e) az igazgatóság és a választmány javaslatai. Tagoknak oly inditványai, melyek legalább 8 nappal a közgyülés előtt az igazgatóságnak előterjesztettek:
f) az igazgatóság és választmány részbeni választása

ELSŐ HAZAI URI RUHA-CSARNOK
IV., HATVANI-UTCZA 1. SZÁM, FERENCZIEK-BAZÁRJA, I. EMELET. 9777
LEGJOBB ÉS LEGOLCSÓBB FÉRFI-, FIU- ÉS GYERMEK-RUHÁK.
☞ DUS VÁLASZTÉK GYAPJUSZÖVETEKBŐL, MÉRTÉK-UTÁNI MEGRENDELÉSEKRE OLCSÓ ÁRON. ☜

Valódinak elismert csakis a MÜLLER J. L.-féle
Tojás olaj szappan
darabja 15 kr., 3 darab 40 kr., 6 darab 80 kr., 12 darab 1 frt 50 kr. 4894
Kapható egyedül
MÜLLER J. L. illatszer- és pipere-szappan-gyárosnál **BUDAPESTEN**
Gyári raktár: Koronaherczeg-utcza 2. — Gyár: Rottenbiller-utcza 36.

Kemmerich-féle hus-pepton,
legjobb táp- és erősitőszer egészségesek és betegeknek.
Hus-kivonat minden konyhában nélkülözhetlen.
süritett bouillon minden háztartásnak ajánlható.
A legjobb mindig a legolcsóbb.
SCHÜLKE & MAYR Bécs, III., linke Bahngasse 5, a Kemmerich-társaság osztrák-magyarországi főügynökei. 8033

Hirdetmény.
A dunamelléki ev. ref. egyházkerület elnöksége ezennel közhirré teszi, hogy az egyházkerületi közgyülés a pesti ev. ref. theologiai tanintézet tulajdonát képező **Kecskemét** város határában fekvő a kat. birtokiv szerint 1200 □-ölével 102 hold 744 □-ölet kitevő csődöri tanyai földbirtokot, továbbá **Alsó-Dabas** községben és annak határában, ugy a **Sárübabádi** pusztán fekvő 1200 □-ölével mintegy 171 holdat 1139 □-ölet kitevő birtokokat, végül **Péczel** község határában fekvő, 1200 □-ölével 114 hold kiterjedésü külső tagbirtokot irásbeli és szóbeli tárgyalás utján eladatni határozta.
Az eladásra kitett birtokokra vonatkozó eladási feltételek 1892. évi április hó 24-ig **Szilágyi Sándor** egyház kerületi ügyész irodájában (**Budapest, IX., Lónyay-utcza 11. sz., I. emelet, 10. ajtó**) délelőttönként 9—12 óráig megtekinthetők és zárt irásbeli ajánlatok 1892. évi április 24-én déli 12 óráig (budapesti időszámitás szerint) beadhatók. A fentnevezett idő után beadott irásbeli ajánlatok el nem fogadtatnak. Szabadságukban állván az illetőknek ajánlatukat másnap 9 órakor a megjelölt helyen élőszóval előadni.
A szóbeli ajánlati tárgyalás Budapesten, IX. ker., Lónyay-utcza 6. számu ev. ref. főgimnáziumi épület, II. emeletén a kisteremben fog megtartatni.
Határidőül 1892. évi április 25-ikének délelőtti 9 órája kitüzetik, a midőn is mindenekelőtt a szóbeli ajánlatok fogadtatnak el s csak ezek megtörténte után fog az irásba foglalt zárt ajánlatok felbontása eszközöltetni.
Budapesten, 1892. évi márczius hó 15-én.
A dunamelléki ev. ref. egyházkerület elnöksége.
9817

Matico-injectio
GRIMAULT & Co PARIS
Matico levelekből készült ártalmatlan szer legrövidebb idő alatt gyógyitja a **titkos betegségeket,** mint **hólyaghurut,** kankó stb. még akkor is, ha az régi s elhanyagolt volna is. — Egy üveg ára 2 frt.
Matico-tokocskák
(Capsules matico)
a gyógyuláshoz nagy mérvben hozzájárulnak, a javulást gyorsitják. — **Fecskendők** minőség és czélszerüség szerint 1 frt, 60 kr, 35 kr és 25 kr, ugyszintén suspensoriumok mindig készletben.
☞ **Egy üveg ára 2 frt 50 kr.** ☜
Magyarországi főraktár TÖRÖK JÓZSEF gyógyszertára Budapest, király-utcza 12. 8928

BAYER salicyl-kaucsuk-tapasza
a tyukszem és mindennemü bőrkeményedés
alapos és veszély nélküli elháritására utólérhetlen. E kitünő tapasz ára boritékban, használati utasitással együtt 30 kr., vidékre **35 kr. levéljegyekben való beküldése ellen.** Megrendelések czimzendők csakis: **Apotheke „zum römischen Kaiser", Wien, Stadt, Wollzeile 13, Hugo Bayer. Raktár Budapesten: Török József** gyógyszerésznél, **Király-utcza 12. sz.** 6626

JODKALI-SYRUP
Kitünő hatásu
vértisztitó és vérjavitó-szer
☞ **Orvosilag javalva** ☜
minden családi öröklékenységből és vérmérgezésből származó bántalomnál. Különösen ajánltatik: **Syphilitikus bántalmaknál** és az ezek elhanyagolásából származó **utóbajoknál. Görvélykórnál,** (scrophel), midőn mirigydaganatok és beszürődött görvélyfekélyek vannak jelen. Régi, nehezen gyógyuló sebeknél, chronikus börkiütéseknél. — Megbecsülhetlen szer: köszvény, és csuz. idegbántalmak, méhszenvi görcsök továbbá máj- és lépdaganatok ellen. **1 üveg ára 1 frt 20 kr.** — Központi szétküldési raktár:
Kovács Sándor gyógysz. N.-Becskereken.
Raktárak a következő gyógyszertárakban: 9736
BUDAPESTEN: Török József, király-utcza 12-ik szám.
Kriegner Gy. Kalvin-tér. **Brassó:** Roth Viktor. **Székesfehérvár:** Imrich V. **Szeged:** Barcsay K., Keresztes S. **Arad:** Ring Lajos, Rozsnyay M. **N.-Várad:** Wachsmann Albert. **Temesvár:** Jahner K. **Kassa:** Korláth F. **Debreczen:** Dr. Rothschneck E. **Pécs:** Göbel K. **Miskolcz:** Dr. Szabó Gy. **Szatmár:** Bossin J. **Eszék:** Dienes J. **Zágráb:** Kögl A. K. **Bécs:** Mittelbach S. Hoher Markt 8.

REGEDEI
tiszta alkalikus savanyu-viz 9343
legjobb asztali- és üditő-ital,
kipróbált gyógyszer köhögés, torokbetegségek, gyomor- és hólyaghurutnál.
Főraktár Budapesten, Lipót-körut 21/a.

Főnyeremény
300.000 frt összértékben nyerhető

I bécsvárosi igérvénynyel Huzás április 1-én. **Főnyeremény 200.000 frt.**	3.75
	2.50
I darab tiszai igérvénynyel Huzás április 1-én. **Főnyeremény 100.000 frt.**	6.25

☞ **Mindkettő csak 5 forint 75 krajczár.** ☜
Teljes utánvét mellett nem küldetik el semmi.
A **„MERCUR"** kiadóhivatalának bank- és váltóüzlete POLITZER S. 9749
Budapest, IV., Dorottya-utcza 12.

TITKOS betegségek.
A nekünk bemutatott számtalan megbizható hiteles köszönő-irat folytán ezen **legöregebb és legismertebb rendelési intézet,** a hol a tudomány legujabb vivmányai a legbővebb tapasztalatokkal párosulva értékesittetnek, legmelegebben ajánlható.
Dr. LEITNER
48 év óta fennálló,
minden segélyeszközökkel ellátott rendelő helyiségében.
Budapesten, dob-utcza 18. sz.
titkos betegségek, tehetetlenség; önfertőzés, fehérfolyás, levélileg is biztosan gyógyittatnak. Rendelési órák: reggel 6—10-ig. d. u. 1—5-ig, este 7—10-ig. 4810

Urak
kik szervezeti gyengeségben szenvednek, saját érdekökben rendeljék meg a röpiratot: a **„Refektor"** Volta tanár rendelete szerint s minden államban szabadalmazott, aranyérmekkel kitüntetett villanydelejes-készülékről. Ingyen küldetik **Th. Biermanns** által **Bécs I., Schulerstrasse 18.** (zárt boriték alatt 10 kros levélbélyeg beküldése mellett). 9605

Hirdetések
felvétetnek e lap részére
a kiadóhivatalban
Dalszinház-utcza l.

ZONGORÁK és PIANINÓK
megvételre vagy bérbe legolcsóbb áron kaphatók a
CSUPORT J.-féle zongoraterem ben
Koronaherczeg-utcza 9. szám a Harisbazárral szemben. 9737

GUMMI
Egyedüli képviselet Osztrák-Magyarországban a legelső különlegességekben **fölülmulhatlan párisi czégnek** 7422
F. BERGUERAND FILS.
Legfinomabb valódi párisi óvszerek. Gummi és Halhólyag 2—6 frtig
UJDONSÁG!
Halhólyag gummi széllel.
Bouts Amer. Capottes, párisi női szivacskák tucztja 2—4 frtig. Pely Porus, Nouveauté drbja 1 frt 80 kr. 2 frtig. — Megrendeléseket pontosan és **diszkréten** eszközöl
Keleti J. cs. kir. szab. gyaros
Budapest, koronaherczeg-utcza 17.

Birtokvétel.
Készpénzért azonnali megvételre kerestetik nemesi
birtok
100.000—300.000 frtos árban. Szép kastély, jó gazd. épületek, elsőrendü szántó és jól gondozott erdő kivánatos.
Birtokos szives ajánlatait kérik **Horváth m. kir. nyug. főerdész** és **Patz Richard Bécs, Margarethenstrasse 12.** 9798

Magyar királyi államvasutak.
34822/C. II. szám.
Hirdetmény.
(Térkép a keleti forgalomhoz.)
A magy. kir. államvasutak igazgatósága az Ausztria, Magyarország, Szerbia, Bulgária és Törökország közötti közvetlen forgalomban 1891. évi május hó 1-étől érvényes dijszabásokhoz kötelėki térképet adott ki melyben a fenti közvetlen forgalmat felölelő területet illetőleg tudnivaló adatok u. m. a kötelėki vonalak és állomások a vámkirendeltségek stb. stb. különösen meg vannak jelölve.
Ezen térképeknek a részes vasutak és érdekelt állomások között történt szétosztása után még fenmaradt példányai az önköltségi áron azaz darabonként 1 frt 35 krért a magy. kir államvasutak igazgatóságánál kaphatók.
Budapest, 1892. márczius hóban.
Az igazgatóság.
(Utánnyomat nem dijaztatik.)

Magyar királyi államvasutak.
35596/C. V. szám.
Hirdetmény.
(Uj közvetlen személy- és podgyász-dijszabás Francziaországgal való forgalomban.)
Folyó évi április hó 1-én Francziaország, Németország, Svájcz, Ausztria-Magyarország, Románia, Szerbia, Bulgária és Törökország közt érvényes uj közvetlen személy- és podgyász-dijszabás lép életbe.
Ezen uj dijszabás szerint Budapest és Páris közt, L/m. Bruck, illetőleg Marchegg-, Bécs- és Arlbergen át közvetlen menet- és menettérti jegyek adatnak ki és utipodgyász, de ez csakis a keleti futárvonatnál közvetlenül vétetik fel.
Ezen jegyek ugy Budapest nyugoti- és személypályaudvar, mint a városi menetjegy-irodában (Hungária-szálló) válthatók.
Az uj dijszabás a m. kir. államvasutak igazgatóságánál 30 krért megvehető.
Budapest, 1892. márczius hóban.
Az igazgatóság.
(Utánnyomás nem dijaztatik.)

Magyar királyi államvasutak.
37401 szám.
Hirdetmény.
A magy. kir. államvasutak győri fölvételi épületének kibővitésénél szükséges összes munkák biztositására ezennel nyilvános ajánlati tárgyalás hirdettetik.
A tervek, a költségvetési minta, az egységárjegyzéki minta, a szerződési tervezet, a feltétfüzet, az ajánlati minta és a pályázati feltételek a magy. kir. államvasutak igazgatóságának magasépitményi ügyosztályában (Andrássy-ut 73. III. emelet 39. ajtó) a hivatalos órák alatt, hétköznapokon d. e. 8 órától d. u. 2 óráig, vasár- és ünnepnapon d. e. 9 órától déli 12 óráig megtekinthetők.
A munkák tárgyában teendő ajánlatok legkésőbben **f. évi április 2-án déli 12 óráig** nyujtandók be alulirott igazgatóság jogügyi osztályánál (Andrássy-ut 73. sz. földszint 25. ajtó.)
Minden ajánlat bélyegezve, lepecsételve és a következő felirattal ellátva nyujtandó be:
«Ajánlat a győri felvételi épület kibővitésére.»
Megjegyeztetik, hogy csak az összes munkákra vonatkozó ajánlatok vétetnek figyelembe.
Az ajánlatok benyujtását megelőző napon, azaz f. é. április hó 1-én déli 12 óráig 3000 frt azaz háromezer frt bánatpénz lesz a magy. kir. államvasutak központi főpénztáránál (Andrássy-ut 75. sz. földszint) vagy készpénzben vagy állami letétekre alkalmas értékpapirokban leteendő.
Az értékpapirok a legutóbb jegyzett árfolyam szerint számittatnak, de névértéken felül számitásba nem vétetnek.
Csak idejekorán beérkezett irásbeli ajánlatok szolgálhatnak tárgyalás alapjául.
Posta utján beküldendő ajánlatok és bánatpénzek téritvény mellett adandók fel.
Budapest, 1892. márczius hóban.
Az igazgatóság.
(Utánnyomat nem dijaztatik.)

NEUSTEIN-FÉLE czukrozott SZT. ERZSÉBET vértisztitó LABDACSOK.
Minden hasonló készitményekkel szemben előnyben kell részesiteni ezen labdacsokat, **mentesek minden ártalmas anyagtól,** a legnagyobb eredménynyel felhasználva az altesti szervek betegségeinél könnyen hashajtók és vértisztitók; egy gyógyszer sem kedvezőbb és a mellett egészen ártalmatlanabb
székrekedéseket
leküzdeni a legtöbb betegségeknek e biztos forrását a czukrázatott alakja miatt még gyermekek is szivesen veszik. Ezen labdacsok egy igen megtisztelő bizonyitványt nyert, **udvari tanácsos Pytha tanártól** lettek kitüntetve.
☞ **Egy doboz 15 labdacsot tartalmazó 15 kr. Egy henger, mely 8 dobozt, tehát 120 labdacsot tartalmaz, ára csak 1 frt o é.** ☜
ÓVÁS! Minden doboz, a melyen a czég: **gyógyszertár „zum heiligen Leopold"** nem áll és a hátsó oldalán **védjegyünket nem hordja, egy hamisitvány,** melynek megvételétől a közönség óvatik. **Igen figyelni kell, hogy ne egy rosz, semmi eredményt nem biró de épenséggel ártalmas készitményt kapjanak.** Határozottan kell kérni: **Neustein-féle Erzsébet labdacsokat;** ezek a boritékon és használati utasitáson az itt **látható aláirással** el vannak látva. — **Főraktár: Bécsben Apotheke „zum heiligen Leopold" des Neustein Ph., Belváros, Ecke der Planken- und Spiegelgasse.** — Raktár Budapesten **Török József** gyógysz. király-utcza 12. 7767
Neustein Fülöp gyógyszerész

Magyar királyi államvasutak.
26394. szám.
Hirdetmény.
Közvetlen forgalom Ausztria-Magyarország, Szerbia, Bulgária és Törökország között.
Az Ausztria és Magyarország egyrészt, Szerbia, Bulgária és Törökország másrészt közötti forgalomban 1891. évi május hó 1-től érvényes dijszabás II. és IV. füzetéhez f. évi április hó 1-vel uj pótlékok adatnak ki, melyeknek tartalma a következő:
A II. füzethez kiadott I. pótlék által megszüntettetik ideiglenesen szarvasmarha és aprómarha szállitmányoknál az eddig érvényben volt bérmentesitési kényszer és az áruosztályozásban a következő módositások eszközöltetnek. Halak sózva a száritott halak tételébe soroztatnak; a közönséges **táblaüveg,** valamint a csomagoltan feladott **közönséges öblös üvegáruk** 10000 kg-nál a B. osztályba soroztatnak; **kalisalétrom** bevonatik a közönséges salétromra vonatkozó osztályozásba s végül márványtömbökben besoroztatik a hasonértékü kőnemek közé.
A IV. füzethez kiadott II. pótlék tartalma:
1. A sziszeki Camprag tárházakra engedélyezett reexpeditionális kedvezménynek fanemüekre való kiterjesztése.
2. Uj szállitási határidő-pótlékok a szerb államvasutakon.
3. Állomásnevek megváltoztatása.
4. Az élőállatok szállitására vonatkozó I. sz. kivételes dijszabás határozmányainak módositása.
5. Uj állomások felvétele (Nórska m. kir. államvasuti állomás a II. A. és B. osztályba és a 9 sz. kivételes dijszabásba üvegárukra nézve, és a bolgár államvasutak Ihtinan és Tzaribrod állomásai az osztályárudijszabásba és az élőállatok, gyüjtő-, áruk, bor, szesz stb. czukor, vas, gabona és lisztre vonatkozó kivételes dijszabásokban.
6. Uj mérsékelt tételeket tartalmazó kivételes dijszabás (9. sz.) **üvegáruk** szállitására nézve.
7. Kivételes dijszabás (25. sz.) vasuti jármüvek szállitására nézve egyrészt Budapest-Józsefváros és Budapest Kelenföld másrészt a balkán vasutak Beograd, Ristovác, Bellova, Sofia, Tzaribrod, Constantinápoly, Salonique és Jamboli közötti forgalomban s végül
8. dijtétel helyesbitéseket és a kilométermutató kiegészitését.
A II. füzethez kiadott I. pótlék példányai 10 kr., a IV. füzet II. pótlékának példányai 20 kr. árért megszerezhetők a kötelėki igazgatóságoknál és a m. kir. államvasutak főbb állomásain.
Budapest, 1892. márczius hóban.
Az igazgatóság
a kötelėki vasutak nevében.
(Utánnyomás nem dijaztatik.)

Nyomatott Neumayer Ede nyomdájában, Budapest, VI. szerecsen-utcza 35. (az operaház átellenében).